

งานวิจัยเรื่อง

วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคม

พูนศักดิ์ สิริทอม
ผู้วิจัย

*****

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ 2538
กรกฎาคม 2539

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) เป็นอย่างสูง ที่เห็นความสำคัญในงานวิจัยเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมวินัยของวัยรุ่น ซึ่งได้ให้การสนับสนุนทุนวิจัยเรื่อง "วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม" ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ความสามารถตลอดระยะเวลา 1 ปี จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยคาดว่างานวิจัยฉบับนี้อาจเกิดประโยชน์แก่บุคคลหรือหน่วยงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานพัฒนาหรือส่งเสริมวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรวมไปถึงทั่วทั้งประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นทั้งของภาครัฐบาล ภาคเอกชน ภาครัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จขึ้นได้ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์กาญจนา สุวรรณสินธุ์ ผู้ช่วยเหลือนงานพิมพ์ และตรวจตัวอักษร อาจารย์ คร.ศุภยดี สีขาว ผู้ช่วยเหลือนงานด้านบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ และสำนักงานคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้การสนับสนุนเครื่องใช้ เครื่องมือ และอุปกรณ์สำนักงาน และคณะนักศึกษาเอกคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ที่ช่วยเก็บข้อมูลการวิจัยได้อย่างครบถ้วน

ความดีและประโยชน์สูงสุดที่ได้จากผลงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบผลแห่งความดีนี้ให้ตกแก่บิดา และมารดาของผู้วิจัย และครูบาอาจารย์ที่ได้สอนสั่งทุกท่าน

พูนศักดิ์ ศิริโสม

ผู้วิจัย

ชื่อเรื่องงานวิจัย   วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการเปลี่ยนแปลง
 ทางเศรษฐกิจและสังคม
 ผู้วิจัย   นายพูนศักดิ์ ศิริโสม

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความมีวินัยของวัยรุ่นด้านพฤติกรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการเป็นพลเมืองดีของวัยรุ่น

จากการสำรวจตัวอย่างในการวิจัยวัยรุ่นอายุระหว่าง 13-25 ปี แบบเจาะจงจังหวัดที่มีประชากรวัยรุ่นที่มีจำนวนมากที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด คือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรราชธานี และจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดละ 300 คน รวมจำนวนวัยรุ่นทั้งสิ้น 900 คน โดยแยกส่วนกระจายวัยรุ่นในจังหวัดตามแหล่งต่างกัน เช่น ตามห้างสรรพสินค้า สถาบันการศึกษา แหล่งบันเทิง ย่านชุมชน และแหล่งวัด สถานที่ราชการ หรือชานเมือง โดยตัวแปรสภาพเศรษฐกิจและสังคมวัยรุ่นที่ศึกษาครั้งนี้คือ การศึกษา สภาพครอบครัว รายได้/รายจ่ายวัยรุ่นต่อเดือน สภาพแหล่งที่อยู่อาศัยของวัยรุ่น และการติดตามสื่อของวัยรุ่น ซึ่งผลสรุปเป็นดังนี้คือ

วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่มีระดับการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน กับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน ในระดับปานกลางไปจนถึงระดับมาก

วินัยด้านจริยธรรม และวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเพศวัยรุ่น และช่วงอายุวัยรุ่น รวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคือระดับการศึกษาของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีวินัยด้านจริยธรรม และการเป็นพลเมืองดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วินัยด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ของวัยรุ่น พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับอายุที่แตกต่าง สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคือระดับการศึกษาวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีวินัยด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วินัยด้านการดูแลสุขภาพสภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค ของวัยรุ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเพศของวัยรุ่น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคือระดับการศึกษาวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีวินัยด้านการดูแลสุขภาพสภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค

และวินัยทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและทางสังคมปัจจุบัน กับสภาพครอบครัว รัศับราชได้/ราชจำชวัยรุ่นต่อเนื่อง สภาพแหล่งที่อยู่อาศัยวัยรุ่น และการติดตามสื่อของวัยรุ่น

Research Title   The Discipline of Adolescent in North-East with Change of
Economic and Social.
Author   Mr.Poonsak Sirisom

ABSTRACT

Purpose

The purpose of this research study was to identify the socio-economic change and the disciplines of the adolescents in the Northeast of Thailand. It aimed to analyze the adolescents' disciplines in moral behaviors and environments in public utilities, physical and mental health, eating habits, and good citizenship.

Procedure

The sample surveyed by purposive sampling techniques consisted of 900 adolescents aged 13-25 years old in Khon Kaen, Ubon Rachathanee and Nakhonrachasima, who responded to the questionnaire. Information obtained was examined using descriptive statistics and One-way ANOVA.

Findings.

1. The adolescents in the Northeast showed a moderate to high levels in the four areas of disciplines.
2. The amount of morality and good citizenship among male and female adolescents is significantly different.
3. the amount of disciplines in environments and public utilities of the adolescent in different levels of age is significantly different.
4. The amount of disciplines in physical and mental health, eating habits of male and female adolescents is significantly different. Education achievement of the adolescents significantly affects all the difference mentioned.
5. The adolescents' socio-economic change, family status, income per month, residence and mass media enthusiasm do not affect them significantly.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
บทที่ 1	1
1.1 ความสำคัญและปัญหาที่ทำวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	6
2.1.1 วินัย	6
2.1.2 วัยรุ่นและพฤติกรรมวัยรุ่น	7
2.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมไทย	10
2.1.4 จริยธรรมไทย และการเปลี่ยนแปลง	15
2.1.5 สิ่งแวดล้อม สาธารณประโยชน์ และการเปลี่ยนแปลง	17
2.1.6 สุขภาพกาย สุขภาพจิต การบริโภคของคนไทย และการเปลี่ยนแปลง	21
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	48
3.1 ขอบเขตของการวิจัย	48
3.2 การดำเนินการวิจัย	48
3.2.1 การคัดเลือก และการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	50
3.2.3 นิยามศัพท์	51
3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
3.3 ระเบียบวิธีทางสถิติ	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติวิเคราะห์พรรณนา	54

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
4.1.1 ลักษณะข้อมูลตัวอย่างในการวิจัย	54
4.1.2 ลักษณะข้อมูลแนวคิดของวัยรุ่นในเรื่องวินัย	56
4.1.2.1 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวินัย ในเรื่องจริยธรรม	56
4.1.2.2 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวินัย ในเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโชชน์	60
4.1.2.3 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวินัย ในเรื่องการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค	61
4.1.2.4 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวินัย ในเรื่องการเป็นพลเมืองดี	65
4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์	66
4.2.1 ตัวแปรตามเพื่อการวิเคราะห์การมีวินัยของวัยรุ่น	69
4.2.2 ตัวแปรอิสระเพื่อการวิเคราะห์	69
4.2.3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์วินัยวัยรุ่นใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับลักษณะตัวแปรอิสระ	71
4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	74
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผลการวิจัย	93
5.1.1 สรุปผลการสรุปด้วยสถิติพรรณนาวินัยของวัยรุ่นใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 ด้าน	94
5.1.2 สรุปผลจากสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ และสถิติวิเคราะห์ทางเดียว จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	97
5.2 ข้อเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็น	107
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	115

สารบัญตาราง

ตารางที่ : ชื่อตาราง	หน้า
ตารางที่ 2.1.3.1 เปรียบเทียบรายชื่อได้ฉั้วเฉลี่ยของประชาชนชนบทกับประชากรเมือง 2503-2528	11
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่มากที่สุด 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแยกเป็นเพศ	49
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนเด็กและเยาวชนที่มากที่สุด 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2537 โดยแยกเป็นช่วงอายุ	50
ตารางที่ 4.1.2.1 แสดงลำดับระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรื่องจริยธรรม	58
ตารางที่ 4.1.2.2 แสดงลำดับระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโยชน์	60
ตารางที่ 4.1.2.3 แสดงลำดับระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค	63
ตารางที่ 4.1.2.4 แสดงลำดับระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรื่องการเป็นพลเมืองดี	65
ตารางที่ 4.2.3.1 แสดงร้อยละความถี่ระดับความคิดเห็นเรื่องการมีวินัย ด้านจริยธรรม	72
ตารางที่ 4.2.3.2 แสดงร้อยละความถี่ระดับความคิดเห็นเรื่องการมีวินัย ด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโยชน์	72
ตารางที่ 4.2.3.3 แสดงร้อยละความถี่ระดับความคิดเห็นเรื่องการมีวินัย ด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค	73
ตารางที่ 4.2.3.4 แสดงร้อยละความถี่ระดับความคิดเห็นเรื่องการมีวินัย ด้านการเป็นพลเมืองดี	73
ตารางที่ 4.3.1 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับเพศ	75
ตารางที่ 4.3.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับอายุของวัยรุ่น	76
ตารางที่ 4.3.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับลักษณะครอบครัวที่วัยรุ่นอยู่	78
ตารางที่ 4.3.4 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับระดับการศึกษา	80

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่ : ชื่อตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.3.5 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับระดับรายได้ต่อเดือนของวัยรุ่น	83
ตารางที่ 4.3.6 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับระดับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่น	85
ตารางที่ 4.3.7 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับแหล่งที่อยู่อาศัยของวัยรุ่น	88
ตารางที่ 4.3.8 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับสื่อที่วัยรุ่นติดตามเป็นประจำ	90

บทที่ 1

1.1 ความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญทางด้าน วัตถุ เทคโนโลยี ตลอดจนการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากร ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในสังคมนั้น ๆ เนื่องจากประชาชนที่อยู่รวมกันในสังคมต่างมีกิจ กรรมการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ความแตกต่างของวัฒนธรรม ค่านิยม และ สภาพทางภูมิประเทศ ภูมิอากาศ น่าจะมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติของบุคคล

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบันโดยเฉพาะสังคมที่มีการ แข่งขันกันสูงเยาวชนของชาติเคยชินกับระบบการแข่งขันตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับ มหาวิทยาลัย การเห็นแก่ตัวได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา นานัปการ ฉะนั้นการพัฒนาคนในภาวะที่เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่มีการแข่งขันกันนี้จึง จำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาส่วนอื่น ๆ เพราะคุณ ธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในสังคมและประเทศชาติ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2535:คำนำ อ้างอิงจาก อารมณี สุดมี 2537:บทนำ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ในเรื่องเกี่ยวกับวินัยได้วาง เป้าหมายในการพัฒนาจิตใจ วัฒนธรรมสังคม โดยจะเน้นการพัฒนาจิตใจคนให้เป็นคนดี มี วินัยและคุณธรรม สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นกำลังสำคัญในการ พัฒนาประเทศตลอดจนส่งเสริมอนุรักษ์พัฒนาศิลปวัฒนธรรมให้สมดุลกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

" วินัยของบุคคล " หมายถึงการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตาม กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมอันดีงาม เพื่อความสุขในชีวิตของ ตนเอง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมนั้น ๆ (กฤตยา อารยะศิริ และคณะ : ผล งานวิจัยของบุคคลากรกรมฝึกหัดครู 2535 หน้า 225)

จึงเป็นเรื่องที่อาจจะกล่าวได้ว่า บุคคลในแต่ละสังคมซึ่งมีสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และค่านิยมที่แตกต่างกันน่าจะมีวัยที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นนั้น เป็นช่วงของชีวิตระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาทางด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเกี่ยวกับขนาด และรูปร่าง ทางจิตใจก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์เพศ ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเอง ความต้องการเป็นอิสระ และความต้องการมีความผูกพันใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม เซาว์ปัญญาก็เช่นกัน มีการพัฒนาอย่างมาก วัยรุ่นสามารถคิดอย่างมีเหตุผล ความคิดลึกซึ้ง มีความคิดรอบยอด และมีอุดมการณ์ (เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่นสุขุทัย ธรรมมาธิราช 2532 : 600)

เด็กและเยาวชนในประเทศไทยคือ ประชากรอายุระหว่าง 13 ถึง 25 ปี จากสำมะโนประชากรและการเคหะ พ.ศ.2533 (อายุ 15-25 ปี) มี 11,459,800 คน แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในประเทศไทยได้ถูกบรรจุไว้เป็นครั้งแรกในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 4 (2520-2524) ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนากำลังคน หลังจากนั้นได้มีการจัดทำนโยบายและแผนระยะยาว พ.ศ. 2525-2544 และแผนระยะ 5 ปี สำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้นและได้บรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 5,6 และ 7 ในปัจจุบัน ซึ่งแผนเหล่านี้ได้กล่าวถึงการพัฒนาใน 6 ด้าน คือ 1) เยาวชนและสุขภาพ 2) เยาวชนและการศึกษา 3) เยาวชนและการมีงานทำ 4) เยาวชนและจิตใจ 5) เยาวชนและรัฐบาลกับการเมือง และ 6) เยาวชนและทรัพยากร

การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน การลดลงของสัดส่วนเยาวชนต่อประชากรทั้งหมด การเพิ่มขึ้นของจำนวนเยาวชนในเมือง การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและการที่ประเทศมีอัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ได้มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อสถานการณ์ของเยาวชนในแง่ของการเจ็บป่วยและการตายที่เกี่ยวข้องกับการเป็นอุตสาหกรรมและความเป็นเมือง การเพิ่มขึ้นของความต้องการกำลังแรงงานที่มีการศึกษาดี และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ค่านิยม และแบบแผนการดำรงชีวิตของ

คนที่มีแนวโน้มไปสู่บุคคลนิยมวัตถุนิยม บริโภคนิยม และเห็นแก่ตัวเพิ่มมากขึ้น (ประชากรและการพัฒนาในประเทศไทย : กองแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาภาวะเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 36-37)

จากการศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตัวเอง ความขยันหมั่นเพียรและความเสียสละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความรับผิดชอบ และการพึ่งตนเองอยู่ในระดับกลาง เนื่องจากบุคคลในวัยนี้ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าความรับผิดชอบภายในตนเอง นักเรียนที่จะปฏิบัติในระดับมากก็เป็นไปได้ เพราะอยู่ในวัยและวุฒิภาวะที่ตัดสินใจได้ว่า ควรหรือไม่ควร มากน้อยเพียงใด แต่บุคคลอาจจะแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับเหตุผลในบางครั้ง โดยเฉพาะกิจกรรมที่ปฏิบัติแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกในกลุ่มเพื่อน(อารมณ สุดมี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 2537:109) และนอกจากนั้นเยาวชนหรือวัยรุ่นส่วนใหญ่ในปัจจุบันเห็นความสำคัญของวัตถุมากกว่าจิตใจ ถึงแม้ว่าสถาบันทางสังคมทั้งหลายได้ช่วยกันพัฒนาทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม แม้กระนั้นก็ตามประสิทธิผลของการพัฒนานี้ที่เกิดในเด็กและเยาวชนก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และดูจะละทิ้งห่างจากการลดและขจัดปัญหาในสังคมไทยให้มากขึ้นตามลำดับทั้งนี้เพราะสังคมไทยปัจจุบันได้เกิดสิ่งใหม่ๆ และโรคทางสังคมใหม่ๆ ขึ้นมาก ตั้งแต่สถานดิสโก้ ลานสเก็ท ผับ เป็นต้น ทำให้เกิดความยากจนปัญหาอื่น ๆ ตามมาเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาการทำแท้ง โรคเอดส์ (ศ.ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2537 : 79)

จากสถิติคดีอาญาที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ระหว่างปี 2533-2538 พบว่า คดีอนาจารและข่มขืนกระทำชำเรา มีจำนวน 399 คดี คิดเป็นร้อยละ 2.48 ของคดีทั้งหมด และสูงเป็นลำดับที่ 9 ในบรรดาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเฉพาะในปี 2537 ที่ผ่านมามีคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่เด็กและ

เยาวชนกระทำผิดรวมทั้งสิ้น 160 คดี แยกเป็น พวากผู้เยาว์ 57 คดี อนาคต 35 คดี ซุ่มซิ่น
 กระทำซ้ำเรา 59 คดี โทรมหญิง 8 คดี และพยายามซุ่มซิ่นกระทำซ้ำเรา 1 คดี จากคดีที่เด็ก
 และเยาวชนชายกระทำผิดทั้งสิ้น 4,123 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.8 เด็กและเยาวชนซึ่งกระทำ
 ผิดในทางเพศจะอยู่ในระหว่างอายุ 14-18 ปี ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในช่วงอายุวัยรุ่น อันเป็นวัย
 อยากรู้อยากเห็น อยากร่วมกับไฟ จึงเป็นที่น่าวิตกสำหรับบิดามารดาและผู้ปกครอง (มติชน
 รายงาน : 27 ก.ย. 38 : 20)

วัยรุ่นถือได้ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าที่สุดของประเทศทั้งในระดับมัน
 สมอง และเป็นแรงงานของประเทศ ดังนั้นวินัยของวัยรุ่นจะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่
 สามารถทำนายแนวทางการดำเนินชีวิตของทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ และรวม
 ถึงการพัฒนาของประเทศ

ในช่วงปี 2538-2540 รัฐบาลกำหนดให้เป็นปีสืบสานวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะปี 2538 ถือ
 เป็นปีวัฒนธรรมกับการพัฒนา โดยได้มีการรณรงค์ให้คนในชาติมีความ
 รับผิดชอบในวินัยบุคคลและส่วนรวมเพื่อให้เป็นดังคำขวัญที่ว่าไว้ "ทำอะไรมีวินัย คือไทย
 แท้" วินัยของวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และ
 สังคม จึงเป็นงานวิจัยอีกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำรงอยู่ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อ
 เป็นข้อมูลในการพัฒนาและไว้สำหรับวางแผนแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการ
 ปลูกฝังวินัยของบุคคลในสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงระดับความมีวินัยของวัยรุ่นด้านพฤติกรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและสา-
 ธารณประโยชน์ สุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริโภค และการเป็นพลเมืองดี
2. ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ และทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของวัยรุ่น
3. ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงวินัยของวัยรุ่นในปัจจุบัน

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1. วินัยของวัยรุ่นด้านพฤติกรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและสาธารณประโยชน์ สุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริโภค และการเป็นพลเมืองดี ในสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ปัจจุบันมีต่ำ
2. สถานะ สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม มีอิทธิพลต่อมีวินัยของวัยรุ่น
3. วินัยด้านพฤติกรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและสาธารณประโยชน์ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการเป็นพลเมืองดี มีความแตกต่างกันจากผลกระทบเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงระดับความมีวินัยของวัยรุ่นในพฤติกรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมและสาธารณประโยชน์ สุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริโภค และการเป็นพลเมืองดี
2. เพื่อทราบสภาพปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของวัยรุ่น
3. เพื่อทราบสภาพการเปลี่ยนแปลงวินัยของวัยรุ่นในปัจจุบัน
4. เป็นข้อมูลแสดงถึงวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นข้อมูลพัฒนาประชาชนสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ทั่วประเทศ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2.1.1 วินัย

คู่มือปลูกฝังค่านิยม(2526:261) ความมีวินัยหมายถึง การควบคุมตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเพื่อความสงบสุขในชีวิต และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

พระธรรมปิฎก (ปอ. ปยุต.โต) (2538:4-5) พระพุทธเจ้าทรงค้นพบธรรม และเพื่อให้ธรรมคือความจริงตามกฎธรรมชาตินั้น อำนวยผลเป็นประโยชน์แก่มนุษย์จึง ทรงวางวินัยขึ้นมาเป็นกฎเกณฑ์ในหมู่มนุษย์ วินัยนั้นมีความหมายเป็นการจัดระเบียบชีวิต และการจัดระบบสังคมทั้งหมด เช่น การจัดระบบเศรษฐกิจ ในเรื่องความเป็นอยู่เกี่ยวกับ ปัจจัย 4 เป็นต้น

แต่ถ้ามองวินัยในความหมายของความเป็นระเบียบ เช่นว่าจะต้องเคร่งครัด ในการเดินทาง ในการจราจร หรือวินัยในการอยู่ร่วมกันในหมู่คณะ ในสถาบัน ในโรงเรียน และในชั้นเรียน เป็นต้น อย่างที่เข้าใจกันส่วนมากในปัจจุบัน ก็เป็นเพียงส่วนเล็กน้อยของ วินัย ซึ่งขอเรียกว่าเป็นวินัยในความหมายที่แคบ

วินัยที่แท้ในความหมายที่กว้าง คือ ระบบระเบียบทั้งหมดของชีวิตและสังคม มนุษย์นั้น จะตั้งอยู่ได้ดีเป็นผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานที่กล่าวแล้ว คือต้อง มองวินัยโยงลงไปถึงธรรม หรือโยงวินัยกับธรรมเข้าด้วยกันได้เป็นเบื้องต้น

ในหมู่มนุษย์ที่พัฒนาแล้วการปฏิบัติตามวินัยก็คือการเอาประโยชน์จาก ธรรมมาใช้ได้นั่นเอง เมื่อเราปฏิบัติตามวินัยได้อย่างดี บนพื้นฐานแห่งธรรมแล้ว ก็จะทำให้ สังคมมนุษย์เป็นไปด้วยดี หลักการนี้จึงแสดงถึงความหมายหลายอย่างในความสัมพันธ์ ระหว่างธรรมกับวินัย เช่น 1. วินัยที่ถูกต้อง ต้องตั้งอยู่บนฐานของความจริงในธรรมชาติ ถ้ามิฉะนั้นวินัย(ระบบการจัดตั้งในสังคมมนุษย์) ก็จะไม่จริงจึงไม่ได้ผลมั่นคง

2. วินัยต้องมีความมุ่งหมายเพื่อธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ความชอบธรรม ความเป็นธรรมความดีงามของสังคม

2.1.2 วัยรุ่นและพฤติกรรมของวัยรุ่น

ความหมายของ "วัยรุ่น"

ปราชญ์ งามสุด (2528:9) คำว่า "วัยรุ่น" ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า "adolescence" มาจากคำกริยาในภาษาละติน "adolescere" ซึ่งหมายถึง "การก้าวไปสู่วุฒิภาวะ" (to grow in to maturity)

มีศัพท์ในภาษาอังกฤษอีก 2-3 คำ ที่หลาย ๆ คนใช้ในความหมายเดียวกับคำว่า "วัยรุ่น" คือคำว่า "teenager" และคำว่า "puberty" ซึ่งโดยศัพท์จริง ๆ แล้วคำว่า "teenager" หมายถึง คนวัยสิบขวบกว่าขึ้นไปแต่ไม่ถึงยี่สิบ ส่วนคำว่า "puberty" โดยทั่วไปมักจะหมายถึงพัฒนาการทางกายด้านเพศ หรือการเจริญเติบโตทางกายจากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่โดยเฉพาะในภาษาไทยใช้คำว่า "การแตกเนื้อหนุ่มสาว" (ศูนย์สุขภาพจิต, การเตรียมตัวเข้าสู่วัยรุ่น, 2535) ซึ่งนักจิตวิทยาไทยอธิบายว่าการแตกเนื้อหนุ่มสาวเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอันเกิดจากการทำงานของต่อมเพศ จะเกิดขึ้นในช่วงอายุ 11-17 ปี เป็นส่วนมาก เด็กหญิงมักจะมีระยะนี้ก่อนเด็กชาย 1-2 ปี แม้จะตั้งต้นช้ากว่ากันบ้าง แต่ก็โตทันกันในตอนปลายของวัยรุ่น

รัชนีกร เศรษฐโชติ (2532:95) ช่วงอายุที่จัดอยู่ในวัยรุ่น

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ว่า วัยรุ่น คือผู้มีอายุระหว่าง 10-19 ปี ผู้ที่มีอายุระหว่าง 10-14 ปี เรียกว่าวัยรุ่นรุ่นเยาว์ หรือวัยแรกรุ่น ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี คือวัยรุ่นเข้าสู่วัยของการเป็นผู้ใหญ่ สำหรับองค์การสหประชาชาติได้กำหนดอายุวัยรุ่นอยู่ในช่วง 15-25 ปี ส่วน IPPF (International Planned Parenthood Federation) ก็กำหนดอายุไว้ใกล้เคียงกับขององค์การสหประชาชาติ แต่ว่าวัยเริ่มนั้นเร็วกว่า คือกำหนดไว้ว่าจะอยู่ในช่วงอายุ 10-25 ปี ส่วนประเทศไทยนั้นได้มีการกำหนดอายุไว้เช่นกันใน "นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาว" ระบุว่าวัยรุ่นไทยอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15-25 ปี ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วจะมีอยู่ประมาณร้อยละ 17-19 ของประชากรทั้งหมด

ปราวิน งามสุด (2528:10) นักจิตวิทยาพัฒนาการ แบ่งช่วงชีวิตมนุษย์ออกเป็นวัยต่าง ๆ ที่น่าสนใจ 2 ท่าน ได้แก่ อาร์โนลด์ เกเซล (Arnold Gesell) และลูเอลลา โคล (Luella Cole) ชาวอเมริกัน (อ้างจาก สุนีย์ อีรดากร, 2523, หน้า 32-33) โดยเกเซล ได้จัดวัยรุ่นอยู่ในช่วงอายุ 12-20 ปี ส่วน โคลได้แบ่งละเอียดออกไปดังนี้ คือ

วัยเด็กตอนปลายหรือวัยเตรียมเข้าสู่วัยรุ่น (late childhood or preadolescence) หญิง 11-13 ปี ชาย 13-15 ปี

วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) หญิง 13-15 ปี ชาย 15-17 ปี

วัยรุ่นตอนต้น (Middle adolescence) หญิง 15-18 ปี ชาย 17-19 ปี

วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) หญิง 18-20 ปี ชาย 19-21 ปี

ตามแนวความคิดของนักจิตวิทยาไทย ดร.ประมวญ ดิศจินสัน ซึ่งมีความเห็นว่าการเป็นวัยรุ่นของคนเรานั้น ยาวนานพอสมควร จึงควรแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ระยะ ตามความเด่น คือ วัยรุ่นระยะแรก ค่อนไปทางเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการทุกทางมีมาก กับวัยรุ่นระยะหลังค่อนไปทางผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก ลักษณะการเปลี่ยนแปลงเริ่มอยู่ตัว วัยรุ่นระยะแรกอยู่ในช่วงอายุ 12-14 ปี วัยรุ่นระยะหลังหรือวัยรุ่นตอนปลายเริ่มตั้งแต่อายุ 14 ปี ขึ้นไปสู่ความเจริญเต็มที่ตอนอายุราว 22-23 ปี

ปราวิน งามสุด (2528:76) พัฒนาการทางจริยธรรมในวัยรุ่น

คำว่า "พัฒนาการทางจริยธรรม" (Moral Development) ในวัยรุ่นหมายถึง การเจริญเติบโตในการเข้าสังคมของวัยรุ่น ซึ่งได้แก่ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนที่มีต่อบุคคลอื่น และสังคมโดยรวม อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขและความเจริญทั้งทางวัตถุและจิตใจแก่ตน และสังคม และแก่โลกโดยรวม

โคลเบอร์ก (Cohlberg) นักจิตวิทยาพัฒนาการ (อ้างจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน "พัฒนาการทางพฤติกรรม" พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา, 2521, หน้า 15) ได้ศึกษาระดับการพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคลหลายสังคมและวัฒนธรรมทั้งประเทศ ตะวันออกตะวันตก สรุปผลการศึกษาว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ทั่วโลกมี 6 ขั้นตอน ขั้นต่ำ ๆ พบในเด็กทั่วโลก ขั้นสูงสุดพบในผู้ใหญ่บางคนในบางวัฒนธรรมเท่านั้น

พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ที่ว่ามี 6 ชั้น เริ่มตั้งแต่ชั้นต่ำที่สุดถึงสูงสุด มีดังนี้

ระดับจริยธรรมขั้นที่ 1 คือระดับ "ทำความดีเพื่อหลบหลีกการลงโทษ" เด็กที่มีจริยธรรมอยู่ในขั้นนี้จะเข้าใจคำว่า "ความดี" ว่าเป็นสิ่งที่กระทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เป็นหลักหรือเหตุผลของการกระทำที่เด็กต่ำกว่า 7 ขวบใช้มาก

ระดับจริยธรรมขั้นที่ 2 คือระดับ "ทำความดีเพื่อให้ได้รับรางวัล" เด็กที่มีจริยธรรมอยู่ในขั้นนี้จะเห็นความสำคัญของการได้รางวัล หรือคำชมเชย จริยธรรมขั้นนี้จะเกิดมากกับเด็กวัย 7-10 ขวบ

ระดับจริยธรรมขั้นที่ 3 คือระดับ "ทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่น ๆ เห็นด้วย" เป็นช่วงเข้าวัยรุ่น ซึ่งให้ความสำคัญกับเพื่อนรุ่นราวเดียวกับตน วัยรุ่นจะทำในสิ่งที่คิดว่าเพื่อนเห็นด้วย เพื่อให้ได้การยอมรับจากเพื่อน จากผลการศึกษาของโคลเบอร์ก พบว่าช่วงอายุ 13 ปี เด็กใช้หลักนี้มาก พออายุ 16 ปีจะใช้น้อยลง

ระดับจริยธรรมขั้นที่ 4 คือ ระดับ "ตระหนักถึงหน้าที่ของตนในกลุ่มหรือสังคม" เป็นช่วงวัยรุ่นตอนกลาง ช่วงนี้สติปัญญาเจริญ และประสบการณ์ก็มากพอที่จะเข้าใจพอสมควรว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมจะมีเป็นกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มละพวกจะมีบทบาทหน้าที่หรือกฎเกณฑ์แตกต่างกันไป วัยรุ่นที่มีจริยธรรมถึงขั้นนี้จะตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในกลุ่มต่าง ๆ และมีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มพอสมควร

ระดับจริยธรรมขั้นที่ 5 คือระดับ "ทำตามที่ตนตกลงหรือให้สัญญาไว้กับผู้อื่น" จริยธรรมในระดับนี้ พบมากในผู้ใหญ่ และมีในวัยรุ่นตอนปลายบางคน แต่ในวัยเด็กจะพบได้น้อยมาก หรืออาจไม่มีเลย ผู้มีจริยธรรมในขั้นนี้จะรักษาคำมั่นสัญญาเพื่อหลบหลีกความรู้สึกหรือการถูกตำหนิ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เคารพตนเอง และต้องการให้ผู้อื่นเคารพตนด้วย

ระดับจริยธรรมขั้นที่ 6 คือ ระดับ "ยึดหลักการทำตามอุดมคติสากล" เป็นระดับสูงสุดของจริยธรรม พบในผู้ใหญ่สติปัญญาสูง ซึ่งมีประสบการณ์และความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ในโลก เป็นบุคคลที่มีอุดมคติหรือศีลธรรมประจำใจ มีฮีโรอิดัลปะ คือละอายแก่ใจตนเองในการที่ตนจะทำชั่ว และเกรงต่อบาป

Arthur T. Jersild (540:1978) Both Keasey (1972) และ Weisbroth (1970) ได้รายงานว่าคุณภาพของวัยรุ่นไม่มีความแตกต่างในการปรับตัวทางด้านจริยธรรม ในขั้นตอนการปรับตัวทางจริยธรรมของ Kohlberg

Michael Stanton ได้บรรยายในเรื่อง การปรับตัวด้านจริยธรรม และจริยธรรมศึกษาในวัยรุ่น ว่าวัยรุ่นนั้นไม่ใช่วัยเด็กแล้ว ความคิด และการมองออกไปจะสัมพันธ์กับเหตุผลของจริยธรรม ซึ่งมีอิทธิพล โดยความเข้าใจ และจากประสบการณ์ทางสังคมที่ผ่านมาในช่วงของวัยเด็ก ความสามารถการให้เหตุผลนั้นอยู่ในระดับสูงกว่า ซึ่งค่าความสามารถการมองออกไป และความสัมพันธ์ทางสังคมเหล่านี้จะไม่ปรากฏในในช่วงวัยเด็ก

อิทธิพลรุนแรงจากการคาดหวังในพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นที่ศึกษาความสัมพันธ์โดย Piaget (1932) ยอมรับวัยรุ่นในสิ่งที่มีลักษณะเด่นของความแตกต่าง หรืออำนาจที่รวบรวมขึ้นในวัยเด็ก ในช่วงนี้ความเกี่ยวข้องที่ดีจะปรากฏเสมอของทิศทางการดำเนิน และช่วงของกิจกรรมทางสังคม การปรับตัวทางจริยธรรม เป็นข้อจำกัดที่มากกว่าอายุที่ผ่านมา ซึ่งความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ในรูปแบบพฤติกรรมของสังคมสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมได้ โดยข้อสรุปจากนักวิจัยหลายคน อาทิ Sears et al (1957), the Newsoms (1963), Douglas et al (1968) and Rutter et al (1975)

2.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมไทย

รัชนีกร เศรษฐโชติ (2532:32-34) การพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเริ่มด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 5 นั้นได้ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อสังคมไทยในแง่ที่ดีคือ ทำให้รายได้ต่อหัวต่อปีของคนไทยสูงขึ้น มีแรงงานเพิ่มขึ้น มีการขยายตัวของการผลิตทางการเกษตร มีประเภทของการเกษตรเพิ่มขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเพื่อการผลิตแบบใหม่เข้ามาในสังคมไทย การคมนาคมสะดวก การขยายตัวของทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผลพวงที่ไม่พึงประสงค์ก็ติดตามมาด้วย ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างชนบทกับเมืองมีมากขึ้น รายได้ของชาวชนบทและชาวเมืองแตกต่างกันมาก ซึ่งเป็นสภาพของการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ตามรายละเอียดตารางที่ 2.1.3.1

ตารางที่ 2.1.3.1 เปรียบเทียบรายได้ตัวเฉลี่ยของประชากรชนบทกับประชากรเมือง
ปี พ.ศ.2503-2528

ปี พ.ศ.	รายได้ต่อคนของ ประชากรชนบท	รายได้ต่อคนของ ประชากรเมือง	ร้อยละของรายได้ เกษตรต่อชาวเมือง
2503	1,044	6,434	16.2
2513	1,310	8,618	15.2
2518	1,433	10,061	14.2
2523	1,525	12,964	11.8
2528	1,824	15,110	11.4

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. แนวโน้มในการขอมของประชากรในสังคมลดลง ใน พ.ศ.2525-2526 สัดส่วนของการขอมต่อรายได้ของประชากรลดลงเหลือเพียงร้อยละ 14 ซึ่งต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับช่วง ปี พ.ศ.2513-2523 ที่มีอัตราการขอมถึงร้อยละ 23.4

3. ภาระหนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้น สังคมไทยมีหนี้สาธารณะซึ่งคนไทยทุกคนทั้งที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันและลูกหลานในอนาคตจะต้องร่วมรับภาระใช้หนี้เป็นเงินเกือบ 4 แสนล้านบาท ซึ่งในปี พ.ศ. 2529

4. การเสียเปรียบดุลการค้าอย่างต่อเนื่องเพราะเน้นการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าประเภททุน เช่น เครื่องจักร แต่ขายสินค้าเกษตรกรรมได้จำนวนเงินน้อยกว่า ประเทศที่ไทยขาดดุลการค้า ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ มาเลเซีย และได้หวัน

5. การผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลกที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น และการค้าขายก็ขึ้นอยู่กัประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่สำคัญบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศเหล่านี้ต้องการออกกฎหมายฟาร์มแอ็คมาบับบังคับการผลิตสินค้าทางการเกษตรของคนไทย

6. แรงงานจากภาคเกษตรกรรมไหลผ่านเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น เกษตรกรไทยเริ่มเปลี่ยนอาชีพมาเป็นกรรมกรในเมือง เพราะผลตอบแทนนอกภาคเกษตรมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

ผลกระทบจากเศรษฐกิจที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย

เศรษฐกิจไทยปัจจุบันมีผลทำให้การอยู่ร่วมกันของคนไทยและวิถีชีวิต ตลอดจนค่านิยมได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในอดีตหลายประการด้วยกันคือ

1. **คนไทยในสังคมเกิดความแตกต่างกันในฐานะทางสังคม** มีคนรวยและคนจนมีนายทุนและลูกจ้าง ซึ่งทำให้มีความแตกต่างทางด้านวัตถุที่ครอบครองแตกต่างกันไปด้วย รวมทั้งรูปแบบการดำรงชีพก็แตกต่างกันไปมากมาย นับตั้งแต่การกินอยู่และการพักผ่อนหย่อนใจ

2. **คนในสังคมที่กลายเป็นผู้มีนิสัยซึ่งจัดได้ว่าเป็นนักบริโภคชั้นเยี่ยม** คือจับจ่ายกันเปลืองเปลือง เมื่อปี พ.ศ. 2517-2526 การใช้จ่ายของคนไทยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 13.2 ต่อปี ในขณะที่รายได้เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 12.5 ต่อปี รายจ่ายที่สำคัญของคนไทยลดลงไปจากค่าอาหารแล้วก็คือ การพักผ่อนหย่อนใจ เสื้อผ้า ยานพาหนะ และเครื่องดื่ม ซึ่งน่าจะลดปริมาณลงไปได้บ้าง

3. **เกิดความขัดแย้งในรูปแบบการดำรงชีวิต** แต่เดิมแทบทุกชีวิตในชนบทมีความเสมอภาคกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เกื้อหนุนจุนเจือกัน พบปะสังสรรค์กัน ไม่มีความแตกต่างกันมากมายในเรื่องสัญลักษณ์แห่งสถานภาพหรือชนชั้น (status symbol) เช่น ลักษณะการกินอยู่ ข้าวของที่ครอบครอง การแต่งกายหรือบ้านช่อง ซึ่งได้เปลี่ยนไปในทางตรงข้ามมากยิ่งขึ้น

4. **มีการเปลี่ยนแปลงสภาพชีวิตจากชนบทเป็นเมืองมากยิ่งขึ้น** คนไทยในชนบทได้รับอิทธิพลจากสังคมเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านทางด้านเศรษฐกิจและการคมนาคมที่ดี การผสมผสานกันระหว่างชนบทรรมนิยมประเพณีเดิมกับสิ่งแปลกใหม่ที่ไปจากเมือง ทำให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา เช่นแต่เดิมชาวชนบทยึดมั่นในชนบทรรมนิยมประเพณี (traditional oriented society) ปรากฏจากช่องว่างระหว่างวัยเพราะวัยรุ่นเชื่อฟังผู้อาวุโสซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดชนบทรรมนิยมประเพณีและการทำมาหากิน ได้กลายเป็นวัยรุ่นชนบทที่มีลักษณะดังนี้

4.1 มีความเป็นปัจเจกบุคคลมากยิ่งขึ้น เห็นว่าเรื่องของบุคคลสำคัญกว่าเรื่องของส่วนรวม

4.2 ต้องการความสะดวกสบายในชีวิต ด้วยการใช้วัตถุดิบเป็นเครื่องทุนแรง มากยิ่งขึ้น

4.3 เริ่มมีความมุ่งหมายในการดำรงชีวิตที่เป็นไปในด้านความมั่งคั่ง ทางเศรษฐกิจเฉพาะตัวและครอบครัวมากยิ่งขึ้น

4.4 มีความรู้เรื่องทางเศรษฐกิจดีกว่าเดิม คือรู้เรื่องการลงทุน การได้กำไร และขาดทุน และมีการเรียนรู้เทคโนโลยี การใช้เครื่องมือใหม่ ๆ โดยคำนึงในแง่ของผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้มากยิ่งขึ้น

5. **วัยรุ่นทั้งในชนบทและในเมืองต่างเปลี่ยนพฤติกรรมไปจากเดิม มากยิ่งขึ้น** เช่นแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย แข่งขันกัน แสดงออกถึงความเด่นความเก่งของตนเองและกลุ่ม ซึ่งถ่ายทอดการกระทำผิดต่อกฎหมาย

6. **ครอบครัวมีการแตกแยกกัน และมีการหย่ากันมากยิ่งขึ้น** สามีภรรยาเริ่มขอแยกกันอยู่โดยไม่ยึดติดกับโครงสร้างเดิมที่ว่าชายต้องไปอยู่บ้านหญิงก่อน ทั้งนี้เพราะต้องคำนึงถึงความสะดวกทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า จากผลการวิจัยเรื่องสภาพการอยู่อาศัยของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร โดย นายอภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งสุ่มตัวอย่าง 1,000 คน จากทุกฐานะทางเศรษฐกิจพบว่าร้อยละ 30 ของคู่สมรสต้องแยกกันอยู่ตั้งแต่ระยะแรกของการสมรสเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจ โดยที่คู่สมรสเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจมากกว่า ความสำคัญของครอบครัว ซึ่งเศรษฐกิจนั้นมีผลกระทบต่อครอบครัวมาก คือทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาสุขภาพจิต เหงา มี thù หย่าร้าง และปัญหาการเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น

7. **หญิงปัจจุบันสามารถหาเลี้ยงตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาฝ่ายชาย หรือไม่สามารถหาฝ่ายชายที่มีฐานะเท่าเทียมได้** แนวโน้มหญิงโสดจึงค่อนข้างสูง เช่น หญิงที่จบระดับปริญญาตรี อายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นโสดถึงร้อยละ 18 ขณะที่ชายโสดมีเพียงร้อยละ 7

8. คนไทยหันไปพึ่งพาไสยศาสตร์และพิธีกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น มีการรูดพิธีการของประเพณีต่าง ๆ เช่น การแต่งงานให้รวดเร็วและลดขั้นตอนให้น้อยลงไปเพื่อประหยัดเวลาและเงินตรา

วลัยทิพย์ สาขลวิจารณ์ (2538:271) ขณะที่ความภาคภูมิใจ ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจรวดเร็วหน้ากว่าหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคนี้ แต่ช่องว่างระหว่างผู้มีรายได้น้อยและรายได้สูงกลับกว้างขึ้น ร้อยละ 20 ของประชากรมีโอกาสเป็นเจ้าของทรัพย์สินร้อยละ 54 ของรายได้มวลรวมประชาชาติ ขณะที่ร้อยละ 20 ของประชากรในกลุ่มรายได้น้อย มีโอกาสเป็นเจ้าของทรัพย์สินร้อยละ 4 ของทั้งหมดซึ่งในส่วนใหญ่ทำให้เกิดการขายที่ดิน แรงงานเด็ก โสเภณีเด็ก รวมทั้งภาวะหนี้สินที่ท่วมทับ มีรายงานจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ฯ รายงานว่าในภาคอีสาน 3 ใน 4 ของครอบครัวเกษตรกรเป็นหนี้ และเป็นหนี้ค้ำชำระเกือบเท่าตัว ส่วนหนี้สินเพื่อการลงทุนในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมีน้อยมาก เมื่อเป็นหนี้สินต้องขายที่ดินทำกินทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินป่าสงวนก่อให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติระหว่างรัฐและราษฎร

วัฒนธรรมวัยรุ่น

รัชนีกร เศรษฐโชติ(2532:97) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมทั้งด้านวัตถุและอวัตถุที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ทำให้สมาชิกวัยรุ่นใหม่ของสังคมไทยซึ่งอยู่ในวัยรุ่นนั้นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยกันทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นในสังคมเมืองและสังคมชนบท วัยรุ่นในเมืองมักจะแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าแบบไม่มีเพศหรือร่วมเพศ (uni-sex) เดินเที่ยวเตร่ตามศูนย์การค้า รับประทานอาหารฝรั่งที่เรียกว่า ฟาสต์ฟู้ด หรืออาหารจานด่วน ซึ่งได้แก่ ฮอทดอก แฮมเบอร์เกอร์ มั้วสุ่มตามลานสเก็ต ลานโบว์ลิ่ง และดิสโก้เธค นิยมฟังเพลงหรือเล่นดนตรีประเภทที่ต้องใช้เครื่องดนตรีประกอบเป็นเสียงเพลงดังอีกที และสถานที่ฟังเพลงต้องเต็มไปด้วยแสงสีวูบวาบ นิยมจับกลุ่มแข่งรถตามถนนหลวงทั้ง ๆ ที่มีเครื่องหมาย และนิยมลองยาเสพติดเพื่อความป็นหนึ่งเด่นกว่าใคร

สำหรับวัยรุ่นในชนบทนั้น ทั้ง ๆ ที่ฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่าวัยรุ่นในเมือง แต่ก็ยังมีการพัฒนาความฟุ่มเฟือยไม่น้อยกว่ากัน นิยมใช้จ่ายเงินเพื่อการแต่งกายราคา

แพง เช่น เลือกลงเกงยีนยี่ห้อดัง หรือซื้อเครื่องสำอางราคาแพงติดยี่ห้อทำจากต่างประเทศ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการกินเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นิยมกินอาหารกระป๋องและน้ำอัดลม ชอบเที่ยวเตร่ใช้จ่ายเงินโดยไม่คำนึงถึงการสะสมเพื่อการลงทุน ทั้ง ๆ ที่ยังต้องอาศัยอยู่กับพ่อแม่และยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ทางด้านเศรษฐกิจอยู่

2.1.4 จริยธรรมไทยและการเปลี่ยนแปลง

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และประนอม รอดคำดี (ความรู้คู่คุณธรรม, 2534: 74-75) คำว่า **จริยธรรม** แยกออกเป็น **จริย+ธรรม** คำว่า **จริยะ** หมายถึงความประพฤติหรือ กิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า **ธรรม** มีความหมายหลายอย่างเช่น คุณความดี หลักคำสอน ของศาสนา- หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น "จริยธรรม" จึงได้มีความหมาย ตามตัวอักษรว่า "หลักแห่งความประพฤติ" หรือ "แนวทางของการประพฤติ"

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำนิยามว่า จริยธรรมคือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม

ผลการสัมมนาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเรื่องจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน ซึ่งจัดขึ้นที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) ปทุมธานี เมื่อพ.ศ. 2522 ได้สรุปนิยามไว้ว่า จริยธรรมคือแนวทางประพฤติปฏิบัติตนเพื่อการบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์

วิทย์ วิศทเวทย์ และ เสฐียรพงษ์ วรรณปก ได้คำนิยามว่าจริยธรรมหมายถึง หลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติเป็นหลักสำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน

จริยธรรม คือ แนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนและส่วนรวม

โดยทั่วไปจริยธรรมมักอ้างอิงอยู่กับศาสนา ทั้งนี้คำสอนทางศาสนามีส่วนสร้างระบบจริยธรรมให้กับสังคม ดังคำกล่าวของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่ว่าจริยธรรมของสังคมไทยขึ้นอยู่กับระบบศีลธรรมของพุทธศาสนา ศาสนาพุทธกำหนดหลักในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันไว้อย่างไร นั่นหมายความว่า ได้กำหนดหลักจริยธรรมไว้ให้ปฏิบัติอย่างนั้น

แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จริยธรรมอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่ที่จริงนั้นจริยธรรมยังหยั่งรากอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณี

แผนแม่บท โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย (2537:3) ในช่วง 2-3ทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรมทำให้เศรษฐกิจก้าวหน้าไปในระดับหนึ่ง แต่มีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและสังคมไทย กล่าวคือทำให้เกิดอำนาจนิยม วัตถุนิยมขึ้น ในสังคมไทยบางกลุ่มการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เกิดความสับสนในเรื่องมโนทัศน์และค่านิยม มีความขัดแย้งกันระหว่างบทบาทและหน้าที่ของบุคคลและสถาบันต่าง ๆ มากขึ้น ส่งผลกระทบให้ระบบโครงสร้างและแบบแผนประเพณีดั้งเดิมที่ดำรงมาแปรเปลี่ยนไปด้วย

ในขณะเดียวกันระบบความสัมพันธ์ของสังคมประชาธิปไตย ก็เป็นไปอย่างสับสนด้วยการใช้เงิน และอิทธิพลเป็นฐาน ขาดแนวทางที่เป็นธรรม ทางด้านจิตใจของคนไทยถอยห่างจากศรัทธาความเชื่อมั่นในศาสนธรรมซึ่งเคยใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดภาวะความเสื่อมทรมทางศีลธรรมและจริยธรรม

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร "Information age" ระบบข่าวสารและการติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก กระแสวัฒนธรรมจากต่างชาติจึงหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง เป็นผลให้ประชาชนและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยปล่อยปะละเลยแบบแผนค่านิยมและวิถีชีวิตอันดีงามของสังคมอันเดิม หันไปหลงใหลชื่นชมกับวัฒนธรรมต่างชาติอย่างขาดการเลือกสรรทำให้สูญเสียเอกลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรม

ปัญหาทางวัฒนธรรม

1. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันหลักของไทยควรได้รับการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู ให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตสืบไป
2. วิถีครอบครัวและชุมชนไทย การพัฒนามุ่งเน้นเศรษฐกิจมากเกินไป ทำให้สถาบันและชุมชนขาดความเข้มแข็งมั่นคง

3. ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ฝังงานของไทยหลายอย่างถูกละเลยนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกไม่ควรหรือบางอย่างกลายเป็นเรื่องล้าสมัย เพราะความไม่เข้าใจในความหมาย และเนื้อหาอย่างถ่องแท้

4. ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติเกิดการวิบัติผิดเพี้ยน เพราะความนิยมมกมายในภาษาต่างประเทศจนเกินไป ประกอบกับความมั่งก่ายและความไม่เข้าใจซาบซึ้งในอรรถรสทางภาษาไทย เป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาไทยอย่างขาดความระมัดระวัง

5. ระเบียบวินัยอันบรรพบุรุษได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้ลูกหลานปฏิบัติตามทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในระดับหมู่เหล่าทุกภาคของประเทศ ทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยแฝงไว้ในจารีตประเพณีถูกมองข้าม

6. ค่านิยมคุณธรรม และจริยธรรมอันเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางสังคมถูกละเลย

7. วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยอันเป็นรากฐานแห่งเผ่าพันธ์ได้รับการดูหมิ่น มองข้าม เยาวชนและประชาชนสมัยใหม่ไม่ตระหนักในคุณค่า เห็นเป็นสิ่งล้าหลังน่าละอาย

8. รสนิยมในการแต่งกายแบบไทยถูกปล่อยปละละเลย

9. ศิลป์ไทยที่แสดงออกในรูปต่าง ๆ ทั้งวรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ ศิลปะแห่งการแสดง หลายสาขาไม่ได้รับความนิยมหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร ขาดการปลูกฝังและการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เยาวชนและประชาชนไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าทางศิลป์ของไทย

10. การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาเงินเป็นสำคัญ ได้ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะทางวัฒนธรรมหลายอย่าง วิถีชีวิตของชุมชนพลัดถิ่นจนปรับตัวไม่ทัน ปัญหาอาชญากรรม สิ่งเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาโรคเอดส์แพร่ระบาดอย่างรุนแรง

11. การพัฒนาประเทศที่มุ่งหวังสร้างความเจริญทางด้านวัตถุเป็นหลัก ทำให้เกิดการละเลยต่อความเจริญทางด้านจิตใจ ชาวไทยจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นทาสของวัตถุ

2.1.5 สิ่งแวดล้อม สาธารณประโยชน์ และการเปลี่ยนแปลง

พัฒน์ สุจ้านงค์ (2535:1) สิ่งแวดล้อม หรือสภาวะแวดล้อม คือทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่รอบตัวเรา ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของเราด้วย สภาวะแวดล้อมแบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ
2. สภาวะแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา(2537:10-45) เมื่อประมาณ 20 ปี ที่ผ่านมา มนุษย์เริ่มสำนึกและตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ขาดแคลน สิ่งแวดล้อมเป็นพิษและกำลังส่งผลย้อนกลับมาเป็นอันตรายต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ นักวิชาการเริ่มวิเคราะห์ปัญหาและภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันทั้งในระดับประเทศและระดับโลก และครั้งที่ถือว่าเป็นครั้งที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ คือการประชุมสิ่งแวดล้อมโลก (The Earth Summit - The United Nations Conference on Environment and Development) ที่เมือง Rio de Janeiro ประเทศ Brazil ในเดือนมิถุนายน 2535 ทำให้ผู้นำของทุกประเทศในโลกตื่นตัวถึงผลกระทบที่เกิดจากการเสื่อมโทรมทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหลายและถึงมหันตภัยที่จะมาถึงมนุษย์ในอนาคตอันใกล้นี้

การที่เศรษฐกิจไทยเติบโตในระยะเวลาที่ผ่านมาในอัตราสูงมาก ทำให้มีการระดมทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ประมง และแร่มาใช้ในอัตราสูงอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นการขาดประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมาก็เป็นสาเหตุสำคัญซ้ำเติมให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นจากพื้นที่ป่าของประเทศซึ่งลดลงจาก 109.5 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 35 ของพื้นที่ของประเทศทั้งหมดในปี 2521 เหลือน้อยกว่า 90 ล้านไร่ หรือน้อยกว่าร้อยละ 28 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศในปี 2532 รวมทั้งพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตรจำนวนมากที่ถูกเปลี่ยนไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวรวมตลอดถึงการขยายตัวของประชากรในเมือง ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในด้านต่าง ๆ เช่นน้ำเน่า อากาศเสีย เสียงรบกวน ภาวะของเสีย และสารอันตราย

ปัญหาการปรับตัวของสังคมไทยให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีมากขึ้น กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจากเศรษฐกิจการเกษตรมาสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรม สังคมเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมือง

มากยิ่งขึ้น ทำให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบไทยดั้งเดิมต้องปรับเปลี่ยนเป็นการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ อันมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่โดยส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเมืองด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม แม้ว่าในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 - 2533 อัตราการก่ออาชญากรรมได้ลดลง 185.5 คดี มาเป็น 155.5 คดีต่อประชากร 100,000 คน แต่แนวโน้มของการก่อคดีได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่รุนแรงสะเทือนขวัญ และมีความสลับซับซ้อนในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะเดียวกันปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญโดยสามารถจับกุมผู้กระทำผิด จำนวน 60,564 ราย ในปี 2532 สูงขึ้นจำนวน 21,730 รายในปี 2533 ถึง 2.8 เท่า นอกจากนี้ปัญหาชุมชนแออัดและปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ปัญหาและผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

- ปัญหาค่าครองชีพ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เช่น พัทยา ภูเก็ต เชียงใหม่ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาแพง ส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและประเพณี การนำวัฒนธรรมและประเพณีเป็นสิ่งจูงใจนักท่องเที่ยวมักมุ่งเน้นในด้านการค้า ความสวยงาม ซึ่งอาจทำให้เนื้อหาดั้งเดิมและความประณีตขาดหายไป
- ปัญหาอาชญากรรม มักจะเกิดขึ้นชุกชุมในสังคมเมืองที่เติบโตขึ้นอย่างไม่ค่อยมีระบบ ระเบียบ เช่น การปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ การลักขโมย
- ปัญหาโสเภณี เมื่อการท่องเที่ยวเติบโตขึ้น ธุรกิจด้านนี้จึงขยาย และลุกลามมากขึ้นปัญหาที่ตามมาคือ กามโรค การแพร่กระจายของโรคเอดส์ การล่อลวงผู้หญิง และความเสื่อมทางศีลธรรม เป็นต้น
- ปัญหาความไม่เสมอภาค ในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งมักจะดำเนินการในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้พื้นที่อื่น ๆ ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเหลียวแลเท่าที่ควร

- ปัญหาค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่นการเลียนแบบค่านิยมต่างชาติทำให้ละทิ้งขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีและค่านิยมดั้งเดิม หรือพฤติกรรมบางอย่างของนักท่องเที่ยว เช่นการแต่งกายขัดแย้งกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

- ปัญหาการลดคุณค่า และการทำลายงานศิลปวัฒนธรรมโดยการลอกเลียนศิลปวัฒนธรรมเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า ทำให้ผลงานทางศิลปของชาติหมดคุณค่าและเสื่อมเสีย รวมทั้งการลักขโมย และทำลายโบราณวัตถุ และงานศิลปกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปขายนักท่องเที่ยว เช่นการลักลอบตัดเศียรพระพุทธรูป เป็นต้น

- ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า การระบายน้ำ การป้องกันน้ำท่วม การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ฯลฯ เนื่องจากมิได้วางแผนจัดเตรียมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเหล่านี้ไว้

- ปัญหาการจราจรคับคั่ง อันเนื่องมาจากความต้องการในการใช้เส้นทางคมนาคมสูงขึ้นโดยเฉพาะในสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเมืองและชุมชน

- ปัญหาการใช้ที่ดิน อันเนื่องมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรพิจารณาให้เป็นไปตามข้อกำหนดการใช้ที่ดินของสำนักงานผังเมือง เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์สอดคล้องกับทรัพยากรในพื้นที่และยังประโยชน์ให้มากที่สุดตลอดจนเพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งจากกิจกรรมที่ขัดแย้งกัน

วลัยทิพย์ สาขลวิจารณ์ (2538:26-27) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา รายได้ประชาชาติได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีผลิตภัณฑ์มวลรวมประมาณครึ่งหนึ่งของทั่วประเทศ เมื่อสังคมเปลี่ยนเป็นสังคมผลิตเชิงพาณิชย์ ความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้สูงขึ้นตามไปด้วย การนำเอาเทคโนโลยีเข้าไปในการเพิ่มผลผลิตทำให้จิตสำนึกในการดำรงชีวิตแบบพึ่งธรรมชาติได้เปลี่ยนไปเป็นความพยายามที่จะควบคุมธรรมชาติและมีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันเท่านั้น มิได้คำนึงถึงความเสื่อมโทรมและความขาดแคลนในอนาคต ตัวอย่างของการนำป้าชายเลนอันอุดมสมบูรณ์เป็นที่อยู่ของพืชสัตว์น้ำพันชนิดมาทำนาเกลือ เป็นผลให้เกิดมลภาวะทางน้ำและทำลายระบบนิเวศของป่า

ชายเลน การตัดไม้ทำลายป่าซึ่งก่อให้เกิดการชะล้างผิวดิน เป็นผลให้เกิดความแห้งแล้งและการขาดแร่ธาตุผิวดินซึ่งมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง เช่น การขาดแร่ธาตุไอโอดีนทำให้เกิดปัญหาการขาดสารไอโอดีนเฉพาะถิ่น (Endemic goiter) ขึ้นในหลายจังหวัดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งปัญหามลพิษทั้งทางอากาศ น้ำ กลิ่น และเสียงรบกวนจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

สภาพปัญหาของการเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ คือ อย่างไร

ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดระยะเวลา 30 ปี ที่ผ่านมาจนถึงสิ้นสุดแผนพัฒนาฉบับที่ 6 (2504-2534) ทำให้เกิดปัญหาต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลาย ๆ ด้าน

ด้านสิ่งแวดล้อม การขยายพื้นที่การผลิตเพื่อการส่งออก เป็นผลให้มีการขยายพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ (Cash crops) เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ออกไปมากมาย มีการบุกรุกที่ป่าสงวน พื้นที่ป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์กว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 28 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฉบับที่ 6 ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่ดินมีเห็นอยู่ทั่วไป การเน้นการผลิตด้านเกษตรกรรมเฉพาะอย่างเป็นผลให้มีสารเคมีตกค้างอยู่ใน ดิน น้ำ อากาศ และเข้าไปอยู่ในวงจรของห่วงโซ่อาหาร (Food chain) และน้ำดื่ม ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2.1.8 สุขภาพกาย สุขภาพจิต การบริโภคของคนไทย และการเปลี่ยนแปลง

วีระ ไชยศรีสุข ผศ.ดร. (2533:14-15) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้คำนิยามของสุขภาพว่า "สุขภาพ หมายถึง สภาวะที่สมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ ไม่มีความเจ็บป่วยใด ๆ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี โดยไม่มีความหวาดหวั่นพร้อพรึง"

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว จิตแพทย์ผู้มีชื่อเสียงของประเทศไทยกล่าวว่า "สุขภาพจิต คือสภาพชีวิตที่เป็นสุข มีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับ

สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงมาก ๆ ได้ มีสมรรถภาพในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความพอใจ”

สุจินต์ ปริขามาด (2535:14) ตามที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization :WHO) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความสัมพันธ์อันดีงามกับบุคคลอื่นและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวกอย่างสุขสบาย รวมทั้งสนองความต้องการของตนในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงนี้ได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจเกิดขึ้น

ในอดีตชาวโรมันได้มีสุขภาพจิตที่น่าสนใจอยู่ข้อหนึ่ง คือ "Mens sana in corpore sano" ซึ่งมีความหมายว่า "A healthy mind in a healthy body" หรือ จิตใจที่มีสุขภาพดี ย่อมอยู่ในร่างกายที่มีสุขภาพดี และต่อมาจอห์น ล็อค (John Locke) นักการศึกษาคนสำคัญของประเทศอังกฤษ ผู้ซึ่งได้รับเกียรติยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวิชาจิตวิทยาในยุคปัจจุบัน ได้กล่าวว่า "A Sound mind is in a sound body" หรือ จิตที่สดใส ย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ การที่ได้มีคำกล่าวกันไว้เช่นนี้ ก็เนื่องมาจากว่า สุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จนเกือบจะแยกออกจากกันไม่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าร่างกายและจิตใจของคนเราเป็นของคู่กัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่เสมอตลอดชีวิตของคนเรา ถ้าเมื่อใดร่างกายสุขสมบูรณ์และแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือมีสุขภาพดี จิตใจได้รับแต่ความทุกข์ร้อน ประสบแต่ความผิดหวังและเศร้าโศกเสียใจอยู่เสมอ ก็จะพลอยทำให้ร่างกายทรุดโทรม ชูบผอม กินไม่ได้นอนไม่หลับ และมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนได้ง่ายเป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้แสดงว่าสุขภาพทางกายจะความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตตลอดเวลาจนแยกกันไม่ออกนั่นเอง

โรคทางจิต

รัชนิกร เศรษฐ (2532:68-69) ปัจจุบันคนไทยจำนวนมากมาเป็นโรคประสาท คือ มีอาการจิตกังวล นอนไม่หลับหงุดหงิด ปวดหัว ใจเต้นแรง หน้ามืด บางคนเกิดย้ำคิดย้ำทำ กลัวอย่างไม่มีเหตุผล สาเหตุเป็นเพราะวิตกเรื่องเศรษฐกิจและกังวลในสภาพชีวิตที่เป็นอยู่ ชาวชนบทวิตกเรื่องการผลิตได้แต่ขายไม่ได้ตั้งใจ ส่วนชาวเมืองก็อยู่ใน

สภาพดีนรนเพื่อแข่งขันกับคนอื่น ๆ และแม้แต่กับตัวเองด้วยการถีบตัวเองให้สูงยิ่งขึ้น เมื่อวิตกกังวลมากก็หันมาสูบบุหรี่ ดื่มสุราและเสพย์ติดเพื่อผ่อนคลายความกังวล โรคประสาทหรือที่เรียกกันว่าโรค "นอตหลุด" นี้คนไทยเป็นมากจนจัดอยู่ในอันดับ 6 ของโรคที่เป็นกันทั้งหมด และสถิติผู้ป่วยที่มารับการรักษาในสถานรักษาพยาบาลของรัฐมีถึงปีละ 1.3 ล้านคน สาเหตุของการเป็นโรคจิตนั้นเป็นที่ยืนยันจากทางการแพทย์ว่า เกิดจากปัญหาทางครอบครัวและปัญหาทางเศรษฐกิจ ผู้ที่เป็นโรคจิตนั้นไม่จำกัดด้วย เพศ อาชีพ วัย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2532)

นายแพทย์ประสงค์ บูรณ์พงศ์ รพช. สาธารณสุข เป็นประธานในงานนิทรรศการ "สุขภาพเด็กวัยเรียน" ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า เปิดเผยว่า เด็กในวัยเรียนทั่วประเทศส่วนใหญ่ยังมีปัญหาสุขภาพอนามัยทั้งร่างกายและจิตใจ สาเหตุส่วนใหญ่มาจากพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้เลี้ยงดูและชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตให้แก่เด็กอย่างถูกต้องจากการสำรวจของกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย พบว่า เด็กวัยเรียนที่มีอายุ 4-24 ปี มีโอกาสเรียนไม่ถึงร้อยละ 50 นั้น มีปัญหาสุขภาพทางกายมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เด็กมีภาวะการเจริญเติบโตไม่ได้มาตรฐานมีถึงร้อยละ 16.7 ทั้งนี้วัดได้จากเด็กมีน้ำหนักน้อยกว่ามาตรฐานกำหนด มีสาเหตุมาจากเด็กได้รับอาหารไม่เพียงพอ กับความต้องการของร่างกาย และรับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ จากการติดตามและเฝ้าดูเด็กพบว่า เป็นโรคฟันผุร้อยละ 30 โรคเหี่ยวร้อยละ 5 กลากเกล็ดอ่อนร้อยละ 4 ถึงแม้ว่าโรคเหล่านี้ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายมากนักก็ตาม แต่เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเด็กไทยยังมีพฤติกรรมอนามัยไม่ถูกต้อง เด็กไทยวันนี้มีสายตาคิดปกติถึงร้อยละ 12 ปัญหาความผิดปกติทางหูร้อยละ 6 สำหรับในกลุ่มของนักเรียนมัธยมมักมีการเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต ปัญหายาเสพติด

วลัยทิพย์ สาขลวจิารณ์ (2538:17-19) ผลกระทบต่อสุขภาพและภาวะโภชนาการ

สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานจำนวนประชากรไทย จากการแจงนับในวันที่ 1 เมษายน 2536 จำนวนทั้งสิ้น 57 ล้านคนเศษ เฉพาะกรุงเทพมหานครมีประชากร 10.4 % ของประชากรทั้งหมด และคาดการณ์ว่าในอีกประมาณ 10 ปีข้างหน้า ประชากรในเขตเทศบาลจะเป็นร้อยละ 40-45 ของประชากรทั้งหมด

ประมาณครึ่งหนึ่งของการเติบโตเป็นเขตเมือง (Urbanization) เกิดจากคนวัยทำงานที่เป็นหนุ่มสาวที่ยากจนจากชนบทอพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำ ผู้ที่ถูกละทิ้งไว้ในชนบท คือ ผู้สูงอายุและเด็ก ผู้อพยพต้องปรับตัวอย่างสูงและต้องแข่งขันดิ้นรนเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมเมืองที่ภาวะเศรษฐกิจผันผวนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การจากครอบครัวมาทำให้เกิดความว้าเหว่ กังวล และเป็นสาเหตุของความเครียด อีกทั้งการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองคือ ทรัพยากรมนุษย์มาจากชนบท ดังนั้นความยากจนในเมืองจึงเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันกับความยากจนในชนบท กลุ่มที่มีเศรษฐกิจต่ำทั้งในเมืองและชนบทจะมีโอกาสเป็นโรคขาดสารอาหารได้มาก โดยเฉพาะในเด็กวัยก่อนเรียนสภาพแวดล้อมของชุมชนแออัดเอื้ออำนวยให้เด็กเป็นโรคติดเชื้อได้ง่าย ความสัมพันธ์ระหว่างโรคติดเชื้อกับภาวะทุพโภชนาการมีผลต่อการเจริญเติบโต ทั้งร่างกายและสติปัญญาของเด็ก

วิถีชีวิตใหม่กับการบริโภคอาหารที่มีผลกับภาวะโภชนาการเกินและโภชนาการไม่สมดุล

ความเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรวมทั้งความก้าวหน้าของการสื่อสารและคมนาคมมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของคนไทย เพราะพัฒนาการของระบบข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผลิตภัณฑ์อาหารจำนวนมากเป็นที่รู้จักและยอมรับของผู้บริโภค รวมทั้งระบบธุรกิจการตลาดมีส่วนเสริมให้ความคิด ความเชื่อต่ออาหารที่โฆษณาอยู่ตามสื่อต่าง ๆ ทั้งผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปจำนวนมากเป็นที่รู้จักและสามารถติดตลาดได้ในเวลาอันรวดเร็ว

พฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปของคนไทย และสอดคล้องกับผลการสำรวจว่าการบริโภคซึ่งดำเนินการโดยกองโภชนาการ กรมอนามัย ในปี พ.ศ. 2530 ที่แสดงว่า คนไทยรับประทานน้ำตาลสูงขึ้นเป็น 5 เท่า ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา รับประทานอาหารที่ประกอบขึ้นจากแป้งสาลีเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่า ใช้ผลิตภัณฑ์นม (รวมทั้งเนย นมเปรี้ยว) สูงขึ้นเป็น 3 เท่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา รับประทานอาหารที่มีเส้นใยอาหารน้อยลง ดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น และใช้ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น

แบบแผนของพฤติกรรมกรรมการบริโภคดังกล่าวเกิดจากการเปลี่ยนวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไปสู่การที่ต้องแข่งขัน รีบร้อน การดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับปัญหารอบด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจที่บีบรัด ปัญหาการจราจร จำเป็นต้องพึ่งพาอาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปมากขึ้น ดังนั้นปัญหาเรื่องความสะดวก ปลอดภัยจึงเป็นเรื่องรองลงไป

วิถีชีวิตใหม่กับแบบแผนการบริโภคอาหาร

เศรษฐกิจ-สังคม	วิถีชีวิต-ค่านิยม	แบบแผนการบริโภค
เปลี่ยนจากระบบการเกษตร	จากทำมาหากิน→ทำมาค้าขาย	อาหารสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูป
อุตสาหกรรมและการบริการ	ผลิตเพื่อบริโภค→เพื่อการค้า ส่งออก	อาหารพร้อมปรุง อาหารทันใจ
ชนบท → เมือง	แข่งขันมากขึ้น รีบร้อน วัตถุนิยม ความเอื้อเฟื้อหายไป	วิธีการเตรียม การปรุง การหุงต้ม (ไมโครเวฟ)
รายได้ต่อหัวเพิ่มมากขึ้น แต่ความแตกต่างสูงขึ้น	ทุกอย่างต้องพร้อมสำเร็จ (Instant) ผู้ใหญ่ → อาหารถุง เด็ก → อาหารขวด	สัดส่วนของอาหาร ความหลากหลาย ของชนิดอาหารลดลง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เปลี่ยนจากตลาดชาวบ้าน (ตลาดสด) → ซูเปอร์มาร์เก็ต	ความสะดวกความ ปลอดภัย พบพิษภัย ในอาหาร ค่านิยมสินค้าอาหารที่มี ราคาแพง การเกิดโรคทางโภชนาการ

การเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภค ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพลักษณะเดียวกันกับประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีรูปแบบวิถีชีวิตเช่นเดียวกับชาวตะวันตก นั่นคือโอกาสของการเจ็บป่วยด้วยโรคไร้เชื้อหรือโรคไม่ติดต่อ (Non Communicable disease) อันได้แก่โรคซึ่งเกิดจากภาวะโภชนาการเกินและไม่สมดุลจะสูงขึ้นในประชากรที่มีอายุมากขึ้น ส่วนภาวะด้อยโภชนาการจะยังคงพบได้ในสตรีวัยเจริญพันธุ์และเด็ก

โรคไร้เชื้อดังกล่าวคือ โรคอ้วน เบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน โรคความดันโลหิต เส้นเลือดไปเลี้ยงสมองตีบ โรคหัวใจขาดเลือด หรือโรคมะเร็งที่เกิดขึ้นกับบางอวัยวะและพยาธิสภาพของโรคต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะเสริมสร้างความรุนแรงของโรคอื่น ๆ (Synergistic) ด้วย เช่น ความดันโลหิตสูง และเบาหวาน เป็นปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจอุดตัน หรือคนที่เป็โรคอ้วนร้อยละ 70 จะมีโอกาสเป็นโรคเบาหวาน

โรคอ้วนจะทำให้ความดันโลหิตสูงมีความรุนแรงมากขึ้นและเสี่ยงต่อการเกิดการอุดตันของเส้นเลือดที่ไปเลี้ยง

ยงยุทธ ขจรธรรม(2535:298) ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ หรือความยากจนทำนกลางความอุดมสมบูรณ์ทางอาหารเป็นองค์ประกอบหนึ่งของปัญหาทางโภชนาการของประเทศไทย ปัญหาทางโภชนาการที่สำคัญ ๆ ได้แก่

- ปัญหาโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ซึ่งในปี พ.ศ.2529 ภาวะโลหิตจางในหญิงมีครรภ์ที่มาฝากครรภ์กับสถานะบริการสาธารณสุข พบสูงสุด(ร้อยละ 35.9) ในภาคตะวันออก และต่ำที่สุดในภาคเหนือ(ร้อยละ 20.4) ในการสำรวจทั่วประเทศ พ.ศ.2531 พบต่ำกว่า 11gm% ในเด็ก 0-5 ปี และมากกว่า 5 ปี ถึงร้อยละ 29.17 และร้อยละ 16.83 ตามลำดับ

- ปัญหาขาดสารไอโอดีน ซึ่งพบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 จังหวัด โดยมี 31 อำเภอใน 8 จังหวัดที่มีความรุนแรง (พบเกินร้อยละ 10 ของเด็กวัยเรียน)

- ปัญหาโรคปากนกกระจอกจากการขาดวิตามินบี 2 ซึ่งยังพบได้ค่อนข้างบ่อยในช่วงปลายฤดูแล้งต่อฤดูฝน อาจพบได้สูงกว่าร้อยละ 20 ในเด็กวัยเรียนและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี(นารา,2523;กรมอนามัย,2521;องค์การ Catholic Relief Service,2523) ในบางพื้นที่ และจากการสำรวจทั่วประเทศ พ.ศ.2531 พบชนิดที่กำลังเป็นอยู่ และชนิดเป็นแผลเป็นร้อยละ 0.27 ในเด็ก 0-5 ปี และร้อยละ 0.89 ในเด็กอายุมากกว่า 5 ปี (วัลลภ,2530;2531)

- ปัญหาผิวหนังในกระเพาะปัสสาวะเนื่องจากการรับประทานอาหารที่มีฟอสฟอรัสตัวร่วมกับการรับประทานอาหารที่มีออกซาเลทสูง(อารี และสาคร,2520)

- ปัญหาระบบไหลเวียนในปอดและโรคหัวใจ ซึ่งมีอัตราตายสูงเป็นอันดับหนึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ.2523(29.9/100,000) เป็นต้นมา ภาวะทุพโภชนาการในด้านปริโภคมากเกินไปโดยเฉพาะอาหารที่มีไขมันบางชนิดสูงเป็นปัจจัยหนึ่งในการเกิดโรค (Danchanaraksa eds,1987) นอกจากนี้ยังมีปัญหาสารพิษในอาหารจากการปนเปื้อนและการเตรียมที่มีผลต่อการเกิดโรคมะเร็งชนิดต่าง ๆ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มธุรส ชำนาญทัศน์ (2532 : 203-204) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรวัยรุ่น กับความประพฤติตามหลักสัปปุริสธรรมของมารดาตามหลักการรับรู้ของบุตร

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจจะประพฤติตน ตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรกับความประพฤติตามหลักสัปปุริสธรรมของมารดาตามการรับรู้ของบุตร ทั้งในกลุ่มรวม และเมื่อจำแนกตามเพศ ทำศนคติต่อมารดา ระดับการศึกษาของบุตรวัยรุ่น ระดับการศึกษาของมารดาอาชีพของมารดาและฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว 2. เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจจะประพฤติตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรวัยรุ่นกับความประพฤติตามหลักสัปปุริสธรรมของมารดาตามการรับรู้ของบุตรในกลุ่มที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ ทำศนคติต่อมารดา ระดับการศึกษาของบุตรวัยรุ่น ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา และฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว 3. เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรวัยรุ่นที่มีเพศต่างกัน ทำศนคติต่อมารดาต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน ระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน อาชีพของมารดาต่างกัน และฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวนทั้งสิ้น 310 คนคือเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย คือ :

ความตั้งใจจะประพฤติตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความประพฤติตามหลักสัปปุริสธรรมตามการรับรู้ของบุตร. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในกลุ่มรวมและจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ทำศนคติต่อมารดา ระดับการศึกษาของบุตรวัยรุ่น ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา และฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรวัยรุ่น กับความประพฤติตามหลัก

สัปปุริสธรรมของมารดาตามการรับรู้ของบุตร ในกลุ่มที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ ทศนคติ ต่อมารดา ระดับการศึกษาของบุตรวัยรุ่น ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา และฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว ปรากฏว่าทุกกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันระหว่างระดับความสัมพันธ์ดังกล่าว ในกลุ่มที่มารดามีอาชีพบริการกับกลุ่มที่มารดามีอาชีพผู้ใช้งานขั้นต่ำ พบว่ามีความแตกต่างกันของระดับความสัมพันธ์ดังกล่าวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากการเปรียบเทียบความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมของบุตรวัยรุ่นกลุ่มต่าง ๆ ปรากฏว่า บุตรวัยรุ่นหญิงมีความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุตรวัยรุ่นชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีต่อมารดา มีความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุตรวัยรุ่นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน บุตรวัยรุ่นที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 5 มีความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุตรวัยรุ่นที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบุตรวัยรุ่นที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 5 มีความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมไม่แตกต่างกัน สำหรับในกลุ่มที่มีแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา และฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว ไม่พบความแตกต่างกันของความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปุริสธรรมของวัยรุ่นแต่อย่างใด

เพ็ญแข ประจวบจันทน์ และอ้อมเดือน สดมณี(2529:76-80) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ค่านิยมของชาวชนบทไทย:ค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ประชากรในชนบทสองแห่งในเขตภาคกลางของประเทศไทย โดยที่ชุมชนหนึ่งมีระดับความเจริญหรือพัฒนาสูงกว่าอีกชุมชนหนึ่ง ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 161 คน แบ่งเป็นประชากรในหมู่บ้านเจริญ 78 คน และชุมชนในหมู่บ้านไม่เจริญ 83 คน ทั้งหมดเป็นผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้ตอบแบบสอบถามค่านิยมทางวัตถุและค่านิยมทางระเบียบประเพณี เพื่อดูระดับค่านิยม

ทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี และค่านิยมทั้งสองด้านนี้ โดยได้ตั้งสมมติฐานเบื้องต้นไว้ว่า ประชากรในหมู่บ้านเจริญมีระดับค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าประชากรในหมู่บ้านไม่เจริญ แต่จะมีระดับค่านิยมทางระเบียบประเพณีต่ำ และกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ รัดับอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีค่านิยมทางวัตถุและค่านิยมทางระเบียบประเพณีต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความแตกต่างของระดับค่านิยมของประชากรในกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองกลุ่มโดยที่กลุ่มประชากรในหมู่บ้านเจริญมีระดับค่านิยมทางวัตถุสูงกว่ากลุ่มประชากรในหมู่บ้านไม่เจริญและกลุ่มประชากรในหมู่บ้านไม่เจริญมีระดับค่านิยมทางระเบียบประเพณีสูงกว่าประชากรในหมู่บ้านเจริญ อย่างไรก็ตามค่านิยมทางระเบียบประเพณียังได้รับการยึดถืออย่างสูงในประชาชนทั้งสองกลุ่มแต่ก็มีแนวโน้มการเปลี่ยนไปหากมีการยอมรับความเจริญเข้ามามากขึ้น สำหรับค่านิยมทางวัตถุนั้น อายุ เพศ และระดับการศึกษามีได้มีผลกระทบกระเทือนหรือมิได้เป็นปัจจัยที่สำคัญ แต่สำหรับค่านิยมทางระเบียบประเพณีนั้น อายุและเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญ กลุ่มประชากรเพศชายเป็นผู้ยึดถือค่านิยมประเพณีนี้สูงมากกว่าเพศหญิง และประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 16-30 ปี เป็นผู้ยึดถือค่านิยมทางระเบียบประเพณีสูงสุด

Puntip Bekanan Sirivunabood(1990:286-293) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในจริยธรรมของคนรุ่นเดียวกันในสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมของประชาชนไทย และเปรียบเทียบความเข้าใจในจริยธรรมที่สอดคล้องกับตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว คือ สถานะ เพศ ภาค อาชีพหลักของครอบครัว ศาสนา และพื้นที่ตั้งอยู่อาศัยโดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน(Multistage sampling method) ซึ่งเป็นนักเรียนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, มัธยมศึกษาปีที่ 6, ครูในโรงเรียนที่สอนทั้ง 3 ระดับ และรวมถึงผู้ปกครองของนักเรียนด้วย โดยจำนวนตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งสิ้นจำนวน 8,557 คน โดยแยกออกเป็นแต่ละภาคของประเทศไทย และรวมกรุงเทพมหานคร ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. คะแนนความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมของประชาชนไทย พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระดับคะแนนต่ำกว่าประชาชนในกลุ่มอื่นๆ ประชาชนหญิงมีคะแนนสูงกว่าประชาชนชายในความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมเชิงบวก

2. ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมที่แบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ ตัวแปรสถานะมีผลกระทบกระเทือนกับคะแนนความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมมากกว่าตัวแปรอื่น รองลงมาคือ พื้นที่ตั้งอยู่อาศัย และถัดมาคือเพศ โดยมีตัวแปรศาสนาที่ข้อมูลแสดงว่ามีนัยสำคัญที่น้อยกว่าตัวแปรอื่น

ละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532:205) ได้ทำวิจัยเรื่องสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วจำนวน 522 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวกจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 และโรงเรียนพินิจธรรมสาร ปากกฏผลการวิจัยดังนี้

1. เด็กในครอบครัวทั่วไป มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กในครอบครัวทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เด็กในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนในวัดสระแก้วที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ในแต่ละแห่งมีสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ
4. เด็กในครอบครัวทั่วไปและเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ทั้งชายและหญิงในแต่ละแห่งมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

5. ในครอบครัวทั่วไป เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กหญิงและเด็กชายมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

6. ในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วในแต่ละแห่ง สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาราริณี มิ่งวงศ์ (2532:110-111) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรในด้านระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดาและฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เปิดสอนเฉพาะนักเรียนชาย ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531 จำนวน 395 คน เป็นวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศจำนวน 203 คน และวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศจำนวน 192 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ มีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่ศึกษาในระดับเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างจากวัยรุ่นชายที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างจากวิทยาลัยชายที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ ที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน และที่บิดามารดาแยกกันอยู่มีสุขภาพจิตดีกว่าวิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ซึ่งมากจากครอบครัวลักษณะเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ ที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีสุขภาพจิตดีกว่าวิทยาลัยชายที่บิดามารดาแยกกันอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1
7. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่บิดาอยู่ร่วมกันและที่บิดามารดาแยกกันอยู่ มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
8. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ กับวิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดาเหมือนกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
9. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ ที่บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดาต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
10. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดาต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
11. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ กับวิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับเดียวกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
12. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ ที่ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
13. วิทยาลัยชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

จริยา ตันวุธ (2531:76-79) ได้ศึกษาลักษณะทางสังคมของผู้ป่วยโรค

ประสาท : ศึกษากรณีผู้ป่วยนอกใหม่ โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาตัวแปรที่เป็นลักษณะทางสังคมและสิ่งแวดล้อมผู้ป่วยโรคประสาทในฝ่ายป่วยนอกของโรงพยาบาล ฯ โดยมีผู้ป่วยนอกใหม่ของโรงพยาบาล ฯ ที่มารับการบริการในช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2539 เป็นประชากรตัวอย่าง มีจำนวนทั้งสิ้น 374 ราย ผลการศึกษาพอสรุปได้ว่า ผู้ป่วยโรคประสาทที่เป็นประชากรตัวอย่างได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคประสาทชนิดวิตกกังวลมีอัตราสูงกว่าโรคประสาทชนิดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 88.5 ของประชากรศึกษา ส่วนโรคประสาทชนิดอื่น ๆ มีอัตราการเกิดโรคกระจายกันออกไปในอัตราสูงไม่เกินร้อยละ 5

จากการจำแนกลักษณะทางสังคมของผู้ป่วยโรคประสาทที่เป็นประชากรตัวอย่างปรากฏว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 75.9 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับข้อมูลจากสถานบริการทางจิตเวชในอังกฤษและอเมริกาที่บ่งชี้ว่าเพศหญิงที่อัตราสูงกว่าเพศชายทั้งโรคจิตและโรคประสาท ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21- 35 ปี

ผู้ป่วยส่วนใหญ่สมรสแล้ว และอยู่ด้วยกันร้อยละ 68.6 ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ Melzberg (1964) , Pearlin & Johnson (1977) ที่พบความสัมพันธ์ของโรคประสาท กับสถานภาพของการสมรสในอัตราของคนโสด การแยกและการหย่ามากกว่าสถานภาพอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ อยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้นถึงร้อยละ 70.8 ทั้งสถานภาพสมรสและระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคประสาทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ในส่วนของครอบครัว พบว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยโรคประสาทเป็นประชากรตัวอย่างมีขนาดครอบครัวขนาด 3-5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 โดยเฉลี่ยคิดเป็นครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิก 5 คน (S.D. = 2.23) และเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยายในอัตราร้อยละ 66.0 สำหรับครอบครัวเดี่ยวนี้พบว่า สถานภาพของผู้ป่วยในครอบครัวเดี่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคประสาทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยส่วนใหญ่เป็นสถานภาพของการเป็นภรรยาถึงร้อยละ 65.1 ส่วนสภาพการเป็นสามีนั้นมีเพียงร้อยละ 16.6

ส่วนลักษณะทางสังคมในด้านอาชีพและรายได้นั้น พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยที่เป็นประชากรตัวอย่างมีอาชีพเกษตรกร ในอัตราร้อยละ 67.0 และมีรายได้ในระดับต่าง ๆ ค่อนข้างกระจายในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 1,001-2,500 บาท มีอัตราสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 27.1 ประชากรที่มีรายได้แน่นอนเป็นสัปดาห์ และเป็นเดือนมีเพียงร้อยละ 12.9 ของประชากรตัวอย่างเท่านั้น สำหรับรายได้รวมของทั้งครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 1,001 - 2,500 บาท เช่นกัน (N = 373) จากการทดสอบค่าไคร์สแควร์ ไม่พบว่าอาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคประสาทอย่างมีนัยสำคัญ

จินตนา ศรีบุญกุล(2536:359) ได้ทำการวิจัยศึกษาเรื่องพฤติกรรมการทิ้งขยะของประชาชนในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การทิ้งขยะของประชาชนปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การทิ้งขยะ และศึกษาปัญหา อุปสรรคในการทิ้งขยะของประชาชนในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษาไม่น้อยกว่า 90 วัน จำนวน 371 คน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ระเบียบวินัยของสังคม ทางด้านการทิ้งขยะ แต่มีพฤติกรรมการทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ ไม่เหมาะสม ขาดระเบียบวินัย จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจและความรู้ระเบียบวินัยของสังคมทางด้านการทิ้งขยะ พบว่า เพศและอายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การทิ้งขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงและกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีพฤติกรรมการทิ้งขยะแยกประเภทมากกว่าเพศชายและกลุ่มอายุอื่น ๆ ตามลำดับ

พรรณภัทร พานิชเจริญ (2533:177-178) ทำการวิจัยเรื่องความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม

ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน กรุงเทพมหานครตามตัวแปรเพศ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้ นักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลาง นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ดีกว่านักเรียนชาย เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านทัศนคติ นักเรียนมีทัศนคติในระดับดี นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติดีกว่านักเรียนชาย เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านการปฏิบัติ นักเรียนมีการปฏิบัติในระดับดี นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติดีกว่านักเรียนชาย เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำนงรักษ์ อุดมเศรษฐ์(2529:579) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า กรณีศึกษา สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า โดยศึกษาตัวแปรด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และสถานศึกษาที่มีหรือไม่มี ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างคือเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14-25 ปี ที่เข้าชมสวนสัตว์ดุสิตเขาดิน กรุงเทพมหานครรวมทั้งหมด 321 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างเห็นด้วย เยาวชนชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เยาวชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เยาวชนที่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เยาวชนที่มาจากสถานศึกษาที่มีหรือไม่มีชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เสาวนีย์ ตนะตุลย์(2532:216-217) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาระดับความพอใจในชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในงานอาชีพ ครอบครัวหรือชีวิตสมรส ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม และความพึงพอใจในสุขภาพ 3. เพื่อศึกษาการให้ความสำคัญที่สุดแก่มิติต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต และ 4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคม ความเครียด และความศรัทธาในศาสนา และความเชื่อในไสยศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนจากหมู่บ้านปัญญา นวธานี เสนานิเวศน์ แพลตดินแดง และชุมชน ส.พิทยากำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 288 คน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตดี กล่าวคือ มีความรู้สึกพอใจในชีวิต นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในมิติต่าง ๆ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วประชาชนมีความพึงพอใจในงานอาชีพและสุขภาพในระดับปานกลาง ในมิติครอบครัว หรือชีวิตสมรส และมิติที่อยู่อาศัย พบว่าประชาชนมีความพอใจในมิติดังกล่าวสูงสำหรับสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจมิตินี้อยู่ในระดับต่ำ

การให้ความสำคัญแก่มิติต่าง ๆ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่ครอบครัวหรือชีวิตสมรสมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สุขภาพ งานอาชีพ และที่อยู่อาศัยตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตจำแนกตามเพศ ไม่พบนัยสำคัญ ระหว่างเพศกับความพึงพอใจในชีวิต รวมทั้งเพศกับความพึงพอใจในมิติต่าง ๆ เช่นเดียวกับตัวแปรอายุ ไม่

พบนัยสำคัญระหว่างอายุกับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม สำหรับความพึงพอใจในแต่ละมิติ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานอาชีพ และความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้พบว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับความพอใจในชีวิตโดยรวม และความพึงพอใจในมิติต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นความพึงพอใจในสุขภาพ ส่วนสถานะภาพทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในทุกมิติ สำหรับการวิเคราะห์ระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในทุกมิติ เช่นกัน แต่ไม่ทราบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม

นนุช โจนเลิศ (2532:202-203) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายการควบคุมตนเอง และเปรียบเทียบการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ตามตัวแปร เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และมโนภาพแห่งตน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญหรือมีประสิทธิภาพสูง ในการทำนายการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น (y) ได้แก่ มโนภาพแห่งตนด้านค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล (x_8) มโนภาพแห่งตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (x_{10}) และมโนภาพแห่งตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (x_9) ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น กับกลุ่มตัวทำนายทั้ง 3 เป็น .6379 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.001 ตัวทำนายทั้ง 3 นี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของการควบคุมตนเองของนักเรียน
 วิทยาลัย หรือมีอำนาจทำนายการควบคุมตนเองของนักเรียนวิทยาลัยได้ร้อยละ 40.69 โดยค่า
 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ ± 14.415 และได้สมการทำนายในรูป
 ค่ะแนนดิบ ดังนี้

$$y' = 64.7236 + .7898 x_8 + .3917 x_{10} + .3317 x_9$$

สำหรับการเปรียบเทียบการควบคุมตนเองของนักเรียนวิทยาลัยตามตัวแปร
 ต่าง ๆ พบว่า นักเรียนวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง มีการควบคุมตนเองสูง
 กว่านักเรียนวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ส่วนนักเรียนวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางมีการควบคุมตนเองไม่
 แตกต่างกับนักเรียนวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง และในระดับต่ำ นักเรียน
 วิทยาลัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนวิทยาลัยที่
 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
 นักเรียนวิทยาลัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีการควบคุมตนเอง
 ไม่แตกต่างกับนักเรียนวิทยาลัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อย
 ปละละเลย และนักเรียนวิทยาลัยที่มีมโนภาพแห่งตนแต่ละด้านในระดับสูงและมโนภาพแห่ง
 ตนรวมในระดับสูง มีการควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนวิทยาลัยที่มีมโนภาพแห่งตน แต่ละด้าน
 ในระดับต่ำ และมโนภาพแห่งตนรวมในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
 สำหรับนักเรียนวิทยาลัยที่มีความแตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ และฐานะทางเศรษฐกิจและ
 สังคมของครอบครัว มีการควบคุมตนเองไม่แตกต่างกัน

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532:55-56) ได้ศึกษาวิจัยองค์
 ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวิทยาลัย ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสังกัดกองการมัธยม-
 ศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน
 ผลปรากฏดังนี้

1. เปรียบเทียบการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามภูมิลำเนาของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมที่ต่างกัน ปรากฏผลดังนี้คือ

1.1 นักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจ (รายได้) แตกต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจระดับสูง จะมีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ แต่ไม่พบความแตกต่างในการปรับตัวระหว่างนักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูงกับนักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง ในทำนองเดียวกันนักเรียนวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำมีความสามารถในการปรับตัวไม่แตกต่างจากนักเรียนวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง

1.2 นักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกภายในครอบครัวแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง มีความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่นเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ลำดับการเกิด ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน ไม่พบว่ามีความสามารถในการปรับตัวที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมทางบ้านกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า

2.1 การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = .421 และ .390 ตามลำดับ)

2.2 ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น

3. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสำคัญเป็นอันดับ 1 ในการพยากรณ์ ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่นได้สูงถึง 42.29 %

และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ สภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีความสำคัญอันดับรองลงมาเข้าไป สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่นได้ถึง 50.37 % ส่วนตัวพยากรณ์ที่เหลือไม่สามารถเพิ่มอำนาจการพยากรณ์ ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่นในระดับที่ยอมรับได้

พาสนา มโลคิลป์ (2534:340) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การสำรวจปัญหาการปรับตัว ในเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศและช่วงระยะพัฒนาการของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้น 400 คน วัยรุ่นตอนกลาง 400 คน และเด็กวัยรุ่นตอนปลาย 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กวัยรุ่นตอนต้นทั้งเพศชาย และเพศหญิงประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุดทางด้านโรงเรียน และประสบปัญหาการปรับตัวน้อยที่สุดด้านบ้านและครอบครัว และด้านสุขภาพ และการพัฒนาการทางร่างกาย
2. เด็กวัยรุ่นตอนกลางรวมทั้งเพศชายและเพศหญิงประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุดด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา และประสบปัญหาการปรับตัวน้อยที่สุดด้านการปรับตัวทางเพศ
3. เด็กวัยรุ่นตอนปลายรวมทั้งเพศชายและเพศหญิงประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุดด้านการปรับตัวทางการเรียน และประสบปัญหาการปรับตัวน้อยที่สุดทางด้านบ้านและครอบครัว

W.Andrew Collins (1982:187) ได้บรรยายเพื่อให้ความรู้เรื่อง วัยรุ่น: การพัฒนาตัวเองในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดย Collins ได้อ้างถึงงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางกายด้านเพศในความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่สหรัฐอเมริกาโดย Professors Dale Blyth แห่ง Ohio States University และ Roberta Simmons แห่ง The University of Minnesota Blyth และ Simmons และเพื่อร่วมงาน ได้ศึกษานักเรียนวัยรุ่น 1,000 คน ที่มาจากภูมิหลังของสังคมและสภาพเศรษฐกิจที่แตก-

ต่างกัน โดยวัยรุ่นเหล่านั้นอายุระหว่าง 10 - 15 ปี โดยมีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงในความคิดของวัยรุ่นและความนิยมวัยรุ่นในตนเองของช่วงอายุนี้ โดยได้พิจารณาสนใจอิทธิพล 2 ตัว คือ 1) การเปลี่ยนแปลงกายภาพทางด้านเพศ และ 2) การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมองค์การของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาที่มีความแตกต่างหลาย ๆ ด้านอยู่แล้ว สองลักษณะที่เป็นปกติ คือ อย่างแรกในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เด็กจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นการสร้างโรงเรียนจะเป็นบ้านของเด็กระดับ 1-8 หรืออายุ 6-14 ปี และอันดับที่สองคือ ในระดับประถมศึกษา ระดับ 1-6 วัยรุ่นจะถูกสร้างให้มีความแตกต่างกันจากในระดับ 7-8 Blyth และ Simmons ได้ศึกษาวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนโรงเรียนใหม่ ซึ่งทั้งคู่ได้สนใจการเปลี่ยนแปลงจากระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาทั้งคู่พบว่าวัยรุ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลงมาจากโรงเรียนระดับต่ำ ที่เปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งแวดล้อมโรงเรียนที่แตกต่างออกไป แสดงให้เห็นถึงความมีนัยสำคัญ ในลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเพศของตัวเองในความนิยมในตัวเองเพิ่มขึ้น หรือเข้าใจในความรู้สึกของตัวเองในทางบวก วัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิงที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาเรื่อยไปจนถึงในระดับ 8 พบว่ามีการลดลงของความนิยมในตัวเอง

ในการทำงานกับ Hill- Blyth ได้แสดงให้เห็นถึงกลุ่มอายุของวัยรุ่นที่มาจากระบบโรงเรียนที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของวัยรุ่น วัยรุ่นในโรงเรียนกับช่วงอายุตามลำดับของวัยรุ่นก็จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และกิจกรรมทางเพศเป็นปัญหาพื้นฐาน

จากการศึกษาของ Steinberg ในแนวยาวของครอบครัวเด็กวัยรุ่นชาย 27 ครอบครัว โดยได้เริ่มศึกษาก่อนที่เด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น เข้าสู่วัยรุ่น จนกระทั่งเป็นวัยรุ่นสมบูรณ์ Steinberg พบว่าได้มีการเพิ่มขึ้นของการตัดสินใจซึ่งสัมพันธ์กับพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางกาย ก่อนเป็นวัยรุ่นบิดามารดามีผลต่อการตัดสินใจในครอบครัว โดยที่ลูกเป็นผู้ปฏิบัติตามโดยยึดความเห็นของพ่อและแม่ เมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่น เด็กชายจะเริ่มปฏิบัติตามน้อยลงกับบิดาและมารดา และมักค้านหรือขัดแย้งกับประโยคของมารดามากกว่าที่ผ่านมา และเช่นกันมารดาก็มักค้านกับประโยคของลูกชายวัยรุ่นเสมอ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเต็ม

ตัวทั้งมารดา และลูกชายจะให้ความเคารพในแต่ละเรื่องที่สัมพันธ์กับของครอบครัว และมารดาจะคล้อยตามลูกชายเป็นส่วนมาก

ยูริ นากามูระ (อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ : 19 ธ.ค. 38) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพลวัตของวัฒนธรรมบริโภคและรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครพบว่า

จากตัวอย่างที่สุ่มมาได้พบว่า เด็กที่มีการแข่งขันบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยเหล่านี้สูงร้อยละ 79.2 จะเป็นเด็กในครอบครัวที่มีรายได้ในฐานะปานกลางไปถึงระดับสูง คือมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป และเด็กที่ตกอยู่ในวังวนกระแสการบริโภคแบบนี้มากที่สุด จะเป็นเด็กที่มีรายได้จากพ่อแม่เป็นรายเดือน โดยได้เงินใช้จ่ายเดือนละประมาณ 2,000 บาทต่อเดือน ความสัมพันธ์ของครอบครัวกับการบริโภคนิยมของเด็ก และสถาบันศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่คนมีเงินนิยมส่งลูกไปเรียนนั้นจะมีอัตราการแข่งขันการบริโภคสูงมากเพราะเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะจะเป็นผู้ริเริ่มในการบริโภคสินค้าราคาแพง และทำให้เพื่อนคนอื่น ๆ เกิดการเลียนแบบการบริโภคสินค้า ยิ่งโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่มีแหล่งขายสินค้าเหล่านี้มากจะเป็นปัจจัยทำให้เด็กแข่งขันบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยมาก และเพื่อนก็เป็นปัจจัยหลักอีกอย่างที่เกี่ยวข้องให้เด็กบริโภคนิยมกันมาก ด้วยเพื่อนเป็นตัวกระตุ้นทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบเอาอย่าง ขณะนี้เด็กไทยกำลังถูกวัฒนธรรมญี่ปุ่นรุกรานเห็นได้จากการบริโภคนิยม เด็กไทยจะนิยมซื้อสินค้าที่มาจากญี่ปุ่นมากกว่าสินค้าประเทศอื่น และจะซื้อสินค้าเฉพาะที่เป็นของญี่ปุ่นแท้ อย่างที่เรียกกันว่าmade in Japan 100 % เท่านั้น ส่วนสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย แม้ทางผู้ผลิตจะซื้อลิขสิทธิ์จากญี่ปุ่นมาผลิตในเมืองไทย วัยรุ่นไทยจะปฏิเสธไม่ยอมรับ

ชัยยุทธ ตาผา (2534:100-101) ได้วิจัยถึงปัจจัยการขัดเกลาทางสังคมของพ่อแม่ที่กระทบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ซึ่งศึกษากรณีโรงเรียนมัธยมตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามซึ่งครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในด้านปัจจัยภูมิหลังทางครอบ-

ครัว แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและสนับสนุน อายุของวัยรุ่น (ลูก) ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์มากน้อยเพียงใด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ คือ รายได้ครอบครัว อาชีพพ่อแม่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ระดับการควบคุมเรื่องการดื่มจากพ่อแม่ ระดับความใกล้ชิดในการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ระดับการรับรู้ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มจากพ่อแม่ ขนาดครอบครัว ระดับที่พ่อแม่ให้การสนับสนุนให้ลูกมีพฤติกรรมการดื่ม ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ คืออายุของวัยรุ่น และเมื่อพิจารณาด้วยค่าสถิติแกมมา ระดับที่แม่ให้การสนับสนุนให้ลูกมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์มีระดับความสัมพันธ์สูงสุดกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ของลูก

จิราพร เขาวนัประยูร (2530:160-161) ได้วิจัยถึงวัยรุ่นกับดิสโกเธค ต่อทัศนคติของกลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมทัศนคติของกลุ่มประชากรต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในปัจจุบันและสถานบริการดิสโกเธค และเพื่อเสนอเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานด้านเด็กและเยาวชน

กลุ่มประชากร ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบโควต้า (Quota Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรกคือ กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มที่สองคือ กลุ่มครู กลุ่มที่สามคือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ ที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน ในหน่วยงานภาครัฐบาล ซึ่งได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ประจำศูนย์เยาวชน กองบริการชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย นักสังคมสงเคราะห์ประจำศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กองบัญชาการตำรวจนครบาล สารวัตรนักเรียน กอง

สารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ขนาดของกลุ่มประชากรจะศึกษากลุ่มละ 70 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งหมด 210 คน

การศึกษาทัศนคติของกลุ่มประชากรต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในปัจจุบันจะเห็นว่ากลุ่มประชากรมีทัศนคติทั้งในด้านดีและไม่ดีต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นดังนี้ คือ วัยรุ่นปัจจุบันจะชื่นชมและยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกอย่างรวดเร็ว ซึ่งวัฒนธรรมตะวันตกนี้จะมีผลต่อทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของวัยรุ่นทำให้วัยรุ่นไม่สนใจวัฒนธรรม ประเพณีไทย ห้างเหินศาสนา ไม่มีความเป็นระเบียบวินัย ไม่รู้จักยับยั้งใจตนเองในด้านกามารมณ์ นอกจากนี้แล้วกลุ่มประชากรยังมีแนวโน้มเห็นด้วยว่าวัยรุ่นปัจจุบันไม่ค่อยจะมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ไม่ค่อยมีความกตัญญูกตเวทีย ไม่ค่อยมีความซื่อสัตย์ แต่งกายและพูดจาไม่สุภาพ ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบในเรื่องการงาน เวลาและการศึกษา ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และไม่ค่อยรู้จักยับยั้งใจในการกระทำที่อาจชักจูงไปในทางที่ไม่ดี อย่างไรก็ตามประชากรก็มีความคิดเห็นต่อวัยรุ่นในทางที่ดีว่าวัยรุ่นปัจจุบันรู้จักรักษาสุขภาพอนามัยของตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดหาเหตุผล แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญ รู้จักช่วยเหลือตนเองและรู้จักใช้สิทธิเสรีภาพของตน

นิรมล เปลี่ยนจรรยา (2530:136-140) ได้ทำการศึกษาวิจัยการใช้กัญชา และสารระเหยของนักเรียนวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร การเรียนรู้ทางสังคม โดยศึกษาประชากรตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ สายอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคั้งนี้ทั้งหมด 279 ราย จากจำนวนสถานศึกษา 4 แห่ง ปรากฏว่ามีนักเรียนผู้ใช้กัญชาจำนวนทั้งหมด 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.5 และนักเรียนผู้ใช้สารระเหย 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.6

ประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดครั้งแรก นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้กัญชาครั้งแรกเมื่ออายุได้ 15 ปี มากที่สุด สำหรับนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้สารระเหยครั้งแรกโดยเริ่มใช้เมื่ออายุ 14 ปีมากที่สุด ระดับชั้นเรียน นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดครั้งแรกทั้งในกรณีการใช้กัญชา และสารระเหย ส่วนมากนักเรียนจะเริ่มใช้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมตอนต้นมากที่สุด สาเหตุการใช้ยาเสพติดครั้งแรก

สามารถสรุปและเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ใช้กัญชา และกลุ่มผู้ใช้สารระเหย โดยเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

กลุ่มผู้ใช้กัญชา	กลุ่มผู้ใช้สารระเหย
1. ต้องการเลียนแบบบุคคลใกล้ชิด บุคคลที่เลือกใส่ หรือสวมวลชน	1. ต้องการทดลองดูว่ามีฤทธิ์ตามคำบอกเล่าหรือไม่ (ความถี่เท่ากับ 14)
2. เพื่อบางคนชักชวนหรือจะยั่วยุให้ทดลองใช้ดู	2. เหตุผลเช่นเดียวกับข้อ 1 (ความถี่ของการเลือกเท่ากับ 9)
3. ต้องการทดลองดูว่ามีฤทธิ์ตามคำบอกเล่าหรือไม่	3. เพื่อบางคนชักชวน หรือจะยั่วยุให้ทดลองใช้ดู

การคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนสนิท ทั้งในละแวกบ้านและในโรงเรียน พบว่าลำพังการคบค้าสมาคมกับเพื่อนสนิทเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถจะอธิบายอะไรได้ แต่ถ้าหากทราบว่าเพื่อนสนิทใช้ยาเสพติด ก็สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการคบหาสมาคมกับการใช้ยาเสพติดได้ กล่าวคือ การที่นักเรียนคบหาสมาคมกับผู้ที่ไม่ได้ใช้ยาเสพติด จะมีโอกาสใช้ยาเสพติดน้อยกว่า หรือไม่มีโอกาสที่จะใช้ยาเสพติด และในกรณีของนักเรียนที่คบหาสมาคมกับผู้ที่ใช้ยาเสพติดนั้น ยังมีจำนวนเพื่อนสนิทที่ใช้ยามากเท่าไร จำนวนปีที่คบหาสมาคมมากเท่าไร มีความถี่ในการใช้มากเท่าไร โอกาสที่นักเรียนจะใช้ยาเสพติดก็ยิ่งจะมีมากขึ้นเท่านั้น

ชิดกมล สังข์ทอง (2535:361) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของวัยรุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกตัวทำนายวินัยในตนเองของวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น และบิดามารดาจำนวนกลุ่มละ 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยหาคูณแบบขั้นตอนและสร้างสมการทำนายวินัยในตนเองของวัยรุ่น ได้แก่ องค์ประกอบด้านวินัยในตัวเองของบิดามารดา การเลี้ยงดู ความเชื่อในอัตลัษิตและปรลัษิต ระดับการศึกษาของบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพศ ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวทำนายที่มีอิทธิพลมี 4 ตัวแปรคือ วินัยในตนเองของบิดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดู และระดับการศึกษาของบิดา โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของวินัยในตนเองได้ร้อยละ 49.67 ($R^2 = .4967$)

2. สมการการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\begin{aligned} \text{วินัยในตนเองของวัยรุ่น} = & 57.0103 + .3195(\text{วินัยในตนเองของบิดา}) + .82505 \\ & (\text{ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน}) + 13.8971(\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย}) + 3.3754(\text{ระดับการศึกษาของบิดา}). \end{aligned}$$

อุไร จักร์ตรีมงคล (2537:318) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับฟังสื่อวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,500 คน ผลการวิจัยพบว่า วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่วัยรุ่นนิยมรองลงมาจากโทรทัศน์ โดยใช้เวลาฟังประมาณ 3-4 ชั่วโมงต่อวัน และช่วงเวลาที่วัยรุ่นใช้ในการฟังมากที่สุดก็คือ 18.00-19.00 น. วัยรุ่นจะเลือกฟังด้วยตัวเอง โดยคำนึงถึงเนื้อหาของรายการซึ่งรายบันเทิงที่แทรกสาระความรู้จะเป็นที่สนใจของวัยรุ่นมากที่สุด วัยรุ่นจะไม่มีรายการที่ติดตามรับฟังเป็นประจำ วัยรุ่นมีความเห็นเกี่ยวกับผู้จัดรายการวิทยุว่าเป็นบุคคลที่สำคัญต่อรายการ

สุเกษม อิงคนินันท์ (2537:339) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับการรับชมโทรทัศน์:กรณีศึกษานักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับความถี่ในการรับชมโทรทัศน์ และความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับปริมาณในการรับชมโทรทัศน์ โดยทำการสำรวจนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพภาคปกติ ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ของวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา จำนวน 807 คน ผลการวิจัยสรุปผลได้ว่าความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่

ในการรับชมโทรทัศน์ และความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับ ปริมาณในการรับชมโทรทัศน์

Wanchai Chaiyasit (1982:244) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสนใจของวัยรุ่นใน ปัญหาปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความสนใจของวัยรุ่นไทยในปัญหาปัจจุบัน ของตนเองและปัญหาสังคม ปัญหาในปัจจุบันดังกล่าว เป็นปัญหาของตัวเอง ปัญหาทาง สังคม และปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่คนส่วนใหญ่ประสบในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหา ครอบครัว การศึกษา สุขภาพ สังคมประเพณี ทางด้านการเมือง ศาสนา และปัญหาทาง เพศ โดยทำการศึกษาดัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 318 คน มีอายุ 12-16 ปี แยกเป็นชาย 162 คน และหญิง 156 คน ผลสรุปได้ว่า วัยรุ่นหญิงสนใจ และกังวลในปัญหา ปัจจุบันมากกว่าวัยรุ่นชาย ในเรื่องบทบาทความไม่เท่ากันทางเพศวัยรุ่นหญิงสนใจและห่วง กับปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของสังคม โดยที่วัยรุ่นชายไม่ได้กังวลในปัญหานี้เลย และ วัยรุ่นในวัยนี้ไม่ประสบปัญหาเรื่องปัญหาทางเพศ ครอบครัว การศึกษา และศาสนา เท่าไร

Joon Hee Park (1982:301) ได้ศึกษาวิจัยลักษณะความรู้สึกของนักเรียน เด็กและนักเรียนวัยรุ่นในกรุงโซล ประเทศเกาหลี ผลการวิจัยได้ผลสรุปออกมาว่าลักษณะ ความรู้สึกของนักเรียนเด็กและนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับความสนุกสนาน ความพอใจหรือยินดี เป็นไปอย่างสม่ำเสมอในทิศทางบวก และความกังวลใจ ความกังวล เป็น ความทรมานในลักษณะทางลบ ในลักษณะความรู้สึกในชีวิตประจำวัน ซึ่งทั้งสองลักษณะ ในทางบวก และทางลบผู้วิจัยเข้าใจว่ามาจากสิ่งกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม จิตวิทยาทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับบิดามารดาของตัวเอง ครู และผู้ใหญ่ในสังคม

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาวิสัยของวัยรุ่นเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น กับการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ในปัจจุบันที่เป็นอยู่ ตัวอย่างวัยรุ่นที่นำมาศึกษาจึงเน้นวัยรุ่นในเมือง(จังหวัด)ใหญ่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างเต็มที่ การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิจัยในครั้งนี้จึงได้เจาะจงตัวอย่าง(Purposive Sampling) และทำการสุ่มแบบบังเอิญ

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

3.2.1 การคัดเลือก และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นในการวิจัยได้เจาะจงพื้นที่ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเลือกพื้นที่จังหวัดที่มีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรวดเร็ว และยังเป็นจังหวัดที่มีวัยรุ่นอยู่กันมาก คือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา

การกล่าวอ้างถึง 3 จังหวัดดังกล่าวถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคม และเป็นจังหวัดที่มีจำนวนวัยรุ่นอยู่กันมาก ดังนี้

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการประมาณการเป้าหมายการจ้างงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงปี 2535-2539 จะมีทั้งหมดประมาณ 162,000 คน การจ้างงานในเขตศูนย์กลางความเจริญ คือ ขอนแก่น นครราชสีมา อุตรธานี และอุบลราชธานี รวมกันแล้วเป็นร้อยละ 50 ของการจ้างงานทั้งหมด องค์กรที่พัฒนากำลังคนเพื่อให้เพียงพอับความต้องการแรงงานที่เกิดขึ้นในอนาคตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ หน่วยงานให้ความรู้ทางวิชาการในระบบการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มที่สอง คือหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน

งาน ซึ่งประกอบด้วย สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ขอนแก่น) และตอนล่าง (อุบลราชธานี) (การศึกษาและจัดทำแผนลงทุนจังหวัดอุบลราชธานี: 2-46)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่มากที่สุด 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแยกเป็นเพศ

จังหวัด	จำนวนประชากร(คน)		ยอดรวม(คน)
	ชาย	หญิง	
นครราชสีมา	1,231,887	1,231,983	2,463,870
ขอนแก่น	843,199	835,347	1,678,546
อุบลราชธานี	843,360	836,507	1,679,867
บุรีรัมย์	723,109	721,944	1,445,053
อุดรธานี	726,308	715,663	1,441,971

ที่มาแหล่งข้อมูลสถิติ : กองทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ปรับเปลี่ยนตารางใหม่จาก ตารางทะเบียน จำแนกเป็นรายภาคแต่ละจังหวัด (สถิติรายไตรมาส มิถุนายน 2537)

จากการสำรวจสถิติประชากรเด็กและเยาวชน ปี 2536 และ ปี 2537 โดยสำนักคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ทำให้ได้ข้อมูลละเอียดมากเพิ่มขึ้นของจำนวนวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนเด็กและเยาวชนที่มากที่สุด 5 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2537 โดยแยกเป็นช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จังหวัด (จำนวนเด็กและเยาวชน : คน)				
	นครราชสีมา	อุบลราชธานี	ขอนแก่น	บุรีรัมย์	อุดรธานี
10 - 14	214,965	159,192	149,003	138,146	137,384
15 - 19	247,615	174,051	165,781	157,943	159,352
20 - 24	261,248	186,268	182,011	165,913	165,158

ที่มาของข้อมูลสถิติ : กองนโยบายและแผนงานเยาวชน คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13 - 25 ปี เท่านั้น โดยโคแอดักเป็นชาย และหญิงเท่ากัน เก็บข้อมูลจากตัวอย่างแบบบังเอิญจากพื้นที่ ทั้ง 3 จังหวัด จังหวัดละ 300 ตัวอย่าง รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็น 900 ตัวอย่าง โดยเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และการเสนอข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการกระจายของข้อมูลครั้งนี้ได้กำหนดแหล่งเก็บข้อมูลในจังหวัดแต่ละจังหวัดดังนี้

1. แหล่งตามห้างสรรพสินค้า	จำนวน	60 ตัวอย่าง
2. แหล่งสถาบันการศึกษา	จำนวน	60 ตัวอย่าง
3. แหล่งบันเทิง	จำนวน	60 ตัวอย่าง
4. ย่านชุมชนทั่วไป	จำนวน	60 ตัวอย่าง
5. วัด สถานที่ราชการ หรือชานเมือง	จำนวน	60 ตัวอย่าง

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสนใจวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของเศรษฐกิจ และสังคม ลักษณะที่แสดงออกถึงความมีวินัยนั้นเป็นวินัยโดยส่วนรวมต่าง ๆ 4 ด้าน คือด้านพฤติกรรมจริยธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณประโยชน์ ด้านสุขภาพกายสุขภาพจิตและการบริโภค และด้านการเป็นพลเมืองดี

ตัวแปรตาม

1. วินัยทางด้านพฤติกรรมจริยธรรม
2. วินัยทางด้านพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขประโยชน์
3. วินัยทางด้านพฤติกรรมทางด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริโภค
4. วินัยทางด้านพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี

ตัวแปรอิสระ

1. สถานะ
  - 1.1 เพศ
  - 1.2 อายุ
  - 1.3 อาชีพ
  - 1.4 สถานภาพ
2. สภาพเศรษฐกิจ และสังคม
  - 2.1 การศึกษา
  - 2.2 สภาพครอบครัว
  - 2.3 รายได้/รายจ่าย
  - 2.4 สภาพแวดล้อมหรือแหล่งที่อยู่อาศัย
  - 2.5 การติดตามข่าวสารจากสื่อ

3.2.3 นิยามศัพท์

1. **วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** หมายถึง ชายหรือหญิงที่มีอายุอยู่ระหว่าง 13-25 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. **วินัยด้านจริยธรรม** หมายถึง การปฏิบัติจริยธรรม คุณธรรมค่านิยมของบุคคลที่จะนำไปสู่การเป็นคนที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนายิ่งขึ้น เช่นการรักษาศีล การทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ การงดอบายมุข เป็นต้น

3. **วินัยด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโยชน์** หมายถึงการมีความรับผิดชอบต่อในสำนึกตนเองของการมีพฤติกรรมที่ป้องกันมลภาวะ และแสดงถึงการรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การไม่ทิ้งสิ่งของลงในแม่น้ำลำคลองและถนน ไม่ทำลายสาธารณสุขประโยชน์

4. **วินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริโภค** หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพร่างกายของตัวตนเองและผู้อื่น เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดจากการเป็นโรค การเกิดภัยพิบัติ การเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ อันจะเกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจส่วนบุคคลและของชาติ และนำไปสู่ปัญหาสังคมด้านอื่น ๆ อีกมาก

5. **วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี** หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว หมู่คณะ และส่วนรวมประเทศชาติ เช่น การแสดงความเคารพธงชาติ เครื่องหมายจราจร ปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ เป็นต้น

3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือมาตรวัดแบบรวมคะแนนแบบลิเคิร์ต(Likert - type scale) โดยจากวินัยทั้ง 4 ด้านผู้วิจัยได้ถามคำถามที่มีวินัยเชิงปฏิบัติให้วิจัยรุ่นได้ตอบจำนวน 40 ข้อ โดยแยกออกเป็นข้อคำถามวินัยแต่ละด้าน ๆ ละ 10 ข้อ ซึ่งในวินัยแต่ละด้านนี้ ผู้วิจัยจะสร้างข้อคำถามทั้งเชิงนิยม(เชิงสนับสนุน) และเชิงไม่นิยม(เชิงปฏิเสธ) สลับกันในจำนวนของข้อคำถามที่มีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน ในวินัยแต่ละด้าน เพื่อป้องกันอคติซึ่งอาจเกิดขึ้นจากข้อคำถามชวนให้ผู้ตอบในทางเดียวกันหมด

การให้คะแนนกับข้อคำถามต่าง ๆ ข้อที่เห็นด้วยที่สุดได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนข้อที่ไม่เห็นด้วยที่สุดได้รับคะแนนต่ำที่สุด ซึ่งคะแนนข้อคำถามนี้จะให้ค่าคะแนนตรงกับข้ามกับกับข้อคำถามที่ถามผู้ตอบเชิงไม่นิยม ค่าคะแนนรวมที่ได้จากการบวกคะแนนของข้อคำถามทั้งหมดนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติที่กำหนด

3.3 ระเบียบวิธีทางสถิติ

1. โดยสถิติพรรณนาค่าคะแนนความมีวินัยของวัยรุ่น โดยเลือกใช้ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และค่าร้อยละ

2. ศึกษาตัวแปร สถานะ สภาพเศรษฐกิจ และสังคมเช่น การศึกษา สภาพครอบครัว และรายได้ มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของวัยรุ่นโดยสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์(Chi-Square)

3. เปรียบเทียบวินัยวัยรุ่นในพฤติกรรมจรรยาบรรณ สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ประโยชน์ สุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริโภค และการเป็นพลเมืองดี มีความแตกต่างกันในการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งส่วนวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลเบื้องต้นการวิจัยครั้งนี้
  2. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่วางไว้เพื่อระดับความมีวินัยในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านวินัยของวัยรุ่น ถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ โดยสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi Square Statistics Analysis)
  3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับความมีวินัยที่แตกต่างกันของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 ด้าน ระหว่างตัวแปรอิสระตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)
- ผลการวิเคราะห์ทั้ง 3 ส่วน ได้ผลดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติวิเคราะห์พรรณนา

4.1.1 ลักษณะข้อมูลตัวอย่างในการวิจัย

จากจำนวนตัวอย่างวัยรุ่นอายุระหว่าง 13-25 ปี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้ทำการสำรวจแบบเจาะจงจำนวน 900 ตัวอย่าง โดยเลือกตัวอย่างจากจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา ในการวิจัยนี้พบว่าเป็นวัยรุ่นที่มีอายุ 18 ปี มากที่สุดถึงร้อยละ 21.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคืออายุ 17 ปี, 16 ปี และ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.0, 12.2 และ 12.2 ตามลำดับ เมื่อคิดอายุโดยเฉลี่ยของวัยรุ่นที่ในการศึกษาคั้งนี้มีอายุโดยเฉลี่ย 17.87 ปี แยกเป็นวัยรุ่นชายจำนวน 438 คน วัยรุ่นหญิงจำนวน 455 คน ไม่ระบุเพศจำนวน 17 คน คิดจำนวนเป็นร้อยละ 47.6, 50.6 และ 1.9 ตามลำดับ วัยรุ่นเกือบทั้งหมดทั้งวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงที่ศึกษาในคั้งนี้มีสถานะภาพโสด คิดเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 96.9

ระดับการศึกษาของของวัยรุ่นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าเป็นวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มากที่สุดถึงร้อยละ 26.4 ของตัวอย่างทั้งหมด และรองลงมาเป็นวัยรุ่นที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) คิดเป็นจำนวนร้อยละ 24.9 ลำดับรองลงมาอีกวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)/ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 15.8 , 14.0 ตามลำดับ ที่เหลือนอกจากนี้ก็เป็นวัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ป.6 มีจำนวนร้อยละ 4.1 ศึกษาในชั้น ม.1 - ม.3 มีจำนวนร้อยละ 13.2 การศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนร้อยละ 0.2 การศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีจำนวนร้อยละ 0.7 และไม่ระบุระดับการศึกษาจำนวนร้อยละ 0.7

วัยรุ่นที่สำรวจในการวิจัยอายุระหว่าง 13-25 ปี ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าอยู่ในช่วงที่กำลังศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.6 และรองลงมาคือเป็นลูกจ้างของหน่วยงานเอกชน ทำกิจการส่วนตัว ประกอบอาชีพอื่น ๆ และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.9, 2.6, 2.2 และ 1.3 ตามลำดับ เมื่อทำการสำรวจรายได้ที่วัยรุ่นในวัยนี้ได้รับต่อเดือนโดยเฉลี่ยประมาณ 2921.72 บาทต่อเดือน และใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 1953.74 บาทต่อเดือน

ลักษณะการอยู่ในครอบครัวของวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สัมภาษณ์พบว่า วัยรุ่น

1. อยู่รวมกันกับบิดามารดา	จำนวนร้อยละ 78.7
2. บิดา หรือมารดาคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	จำนวนร้อยละ 10.1
3. บิดาและมารดาแยกกันอยู่	จำนวนร้อยละ 7.2
4. บิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่	จำนวนร้อยละ 2.2
5. บิดาและมารดาเสียชีวิตทั้งคู่อาศัยอยู่กับญาติ	คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตอบเป็นลักษณะอื่น ๆ และไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 0.7 และ 0.3 ตามลำดับ

ผลการสอบถามถึงแหล่งที่พักอาศัยของวัยรุ่นที่สำรวจในตัวจังหวัดที่ทำการสำรวจพบว่าวัยรุ่นมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยแถบชานเมือง หรือรอบ ๆ ตัวเมืองมากที่สุดคิดเป็นจำนวนร้อยละ 58.3 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคาดว่าเป็นวัยรุ่นที่มาจากนอกเขตอำเภอเมือง

เข้ามาศึกษาในสถาบันศึกษาในจังหวัด หรือเข้ามาประกอบอาชีพ รองลงมาสำรวจพบว่า เป็นวัยรุ่นที่มีแหล่งอาศัยในในแหล่งธุรกิจที่มีร้านค้าขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวนมาก มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 13.4 วัยรุ่นจากที่อาศัยอยู่แหล่งราชการเช่น โรงเรียน สถานีดำรงจ ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น วัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งชุมชนแออัด วัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งศาสนาและศาสนสถาน และวัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 11.6 , 4.7 , 2.6 และ 2.1 ตามลำดับ

จากการสำรวจวัยรุ่นเองเมื่อมีปัญหาส่วนตัว หรือมีปัญหาที่ต้องการมีผู้ให้คำปรึกษา วัยรุ่นในภูมิภาคนี้บอกว่าโดยส่วนใหญ่เข้าปรึกษาบิดาหรือมารดาของตนเองเสียเป็นส่วนมาก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.1 และรองลงมาคือปรึกษาเพื่อสนิท มีจำนวนมากถึง 32.2 รองลงมาจากนั้นก็คือปรึกษาญาติ พี่น้อง และสุดท้ายปรึกษากับครูหรืออาจารย์น้อยที่สุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 1.4

การเลือกติดตามข่าวสาร และความบันเทิงจากสื่อของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าวัยรุ่นเลือกติดตามข่าวสาร และความบันเทิงจากสื่อโทรทัศน์คิดเป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 71.6 รองลงมาคือสื่อจากวิทยุ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 12.4 จากหนังสือพิมพ์รายวันและวารสาร นิตยสารต่าง ๆ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 7.9 , 2.0 ตามลำดับ และยังมีวัยรุ่นอีกเพียงส่วนน้อยเพียงร้อยละ 1.3 ที่ไม่สนใจติดตามข่าวสาร หรือความบันเทิงจากสื่อใด ๆ ทั้งสิ้น

4.1.2 ลักษณะข้อมูลแนวคิดของวัยรุ่นในเรื่องวินัย

4.1.2.1 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวินัยในเรื่องจริยธรรม

วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่องจริยธรรม เมื่อได้สอบถามตัววัยรุ่นเองว่าวัยรุ่นหมั่นทำบุญ เช่น ตักบาตร เข้าวัดฟังธรรมบ่อยเพียงใดในช่วงหนึ่งเดือน ผลปรากฏว่า วัยรุ่นในวัยนี้จำนวนร้อยละ 36.3 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดไม่เคยทำบุญเลยในรอบ 1 เดือน และนอกจากนั้นปรากฏว่าวัยรุ่นเองทำบุญเพียง 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง ในรอบ 1 เดือน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 18.2, 17.4 ตามลำดับ เมื่อสำรวจจำนวนวัยรุ่นทั้งหมดที่ตอบ

ว่าทำบุญ และไม่ทำบุญ ถึงเวลาหรือโอกาสที่วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเลือกทำบุญ
สรุปเป็นลำดับได้ดังต่อไปนี้

โอกาสที่ 1 เลือกทำตามโอกาสสะดวก	จำนวนร้อยละ 49.6
โอกาสที่ 2 เลือกทำในวันสำคัญทางพุทธศาสนา	จำนวนร้อยละ 44.6
โอกาสที่ 3 เลือกทำวันในสำคัญของตัวเอง	
เช่นวันเกิด เทศกาล	จำนวนร้อยละ 28.3

วัยรุ่นบางจำนวนไม่สนใจการทำบุญ และวัยรุ่นบางส่วนที่ทำบุญสาเหตุส่วนใหญ่ที่วัยรุ่นทำเพราะว่า ทำบุญแล้วได้บุญ สบายใจ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 50.6 รองลงมาคือทำแล้วเกิดศรัทธาแก่ตนเอง คิดเป็นจำนวนร้อยละ 37.8 ทำไปเพราะความเชื่อ และนับถือในศาสนา คิดเป็นจำนวนร้อยละ 28.7 ทำไปเพราะเป็นการรักษาประเพณีไทย คิดเป็นจำนวนร้อยละ 20.2 และตอบเป็นสาเหตุอื่น ๆ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 2.0

ในส่วนแนวความคิดเห็นของวัยรุ่นในส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับจริยธรรม ของวัยรุ่นเมื่อทำการสำรวจแล้วทำให้ทราบระดับการเน้น และจำนวนร้อยละของระดับการเน้นในเรื่องจริยธรรมของวัยรุ่น ดังแสดงในตารางที่ 4.1.2.1

ตารางที่ 4.1.2.1 แสดงลำดับ ระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่น
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องจริยธรรม

ข้อ	ลำดับระดับแนวความคิดเห็น:จำนวนร้อยละ		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
1.จริยธรรม และพุทธศาสนาช่วยให้คนอยู่รวมกันอย่างมีความสุข	มากที่สุด(50.7)	มาก (36.1)	ปานกลาง(11.4)
2.การนับถือศาสนาเหมาะสำหรับผู้มีปัญญาเท่านั้น	น้อยที่สุด(35.6)	น้อย(27.3)	ปานกลาง(23.3)
3. ประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา เช่นวันเข้าพรรษา อาสาฬหบูชา เป็นต้น ท่านได้ถือปฏิบัติเสมอมา	ปานกลาง(35.8)	มาก(27.8)	มากที่สุด(27.0)
4. การยึดถือศีล 5 หรือศีล 8 ในสังคมปัจจุบันไม่เหมาะสม	น้อยที่สุด(31.8)	ปานกลาง(27.9)	น้อย(23.1)
5. อบายมุข เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เป็นต้น ถือเป็นเรื่องไม่ขัดต่อบรรทัดฐานสังคม	ปานกลาง(29.2)	น้อยที่สุด(26.0)	น้อย(23.5)
6. การอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานของชายและหญิงในสังคมปัจจุบันถือว่าเป็นเรื่อง ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมไทย	ปานกลาง(40.5)	น้อย(17.9)	มาก(16.0)
7. การให้ความเคารพบุคคลในสังคม คือเคารพผู้สร้างประโยชน์ให้กับตัวเรา	มาก(31.6)	ปานกลาง(26.4)	มากที่สุด(26.1)
8. การบวชพระของชายไทยในสังคมปัจจุบันยังเป็นสิ่งที่ควรยึดถือปฏิบัติต่อมา	มากที่สุด(51.0)	มาก(29.0)	ปานกลาง(15.5)
9. การประกอบอาชีพที่ใช้สติปัญญาถือว่าเป็นอาชีพที่สูงกว่าอาชีพที่ใช้แรงงาน	มาก(32.3)	มากที่สุด(28.7)	ปานกลาง(26.1)
10. ความกตัญญูกตเวที ต่อบิดา มารดา เป็นหน้าที่อันดีแรกของลูกทุกคน	มากที่สุด(85.4)	มาก(6.6)	ปานกลาง(6.0)

จากตารางที่ 4.1.2.1 ระดับความคิดเห็นเรื่องการปฏิบัติวินัยวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องจริยธรรม วัยรุ่นมีระดับแนวความคิดเห็น ที่เห็นด้วยระดับ**มากที่สุด** เป็นอันดับที่ 1 เรื่องที่ว่า จริยธรรม และพุทธศาสนาช่วยให้คนอยู่รวมกันอย่างมีความสุข (ข้อ 1.) การบวชพระของชายไทยในสังคมปัจจุบันยังเป็นสิ่งที่ควรยึดถือปฏิบัติต่อมา(ข้อ 8.) และความกตัญญูกตเวที ต่อบิดามารดา เป็นหน้าที่อันดีแรกของลูกทุกคน(ข้อ 10.) ด้วยระดับความคิดเห็นจำนวนร้อยละ 50.7 , 51.0 และ 85.4 ตามลำดับ

ความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับ**มาก**เป็นอันดับที่ 1 ของวัยรุ่นที่มีความคิดเห็นวินัยเรื่องจริยธรรม วัยรุ่นคิดเห็นในเรื่อง การให้ความเคารพบุคคลในสังคม คือเคารพผู้สร้างประโยชน์ให้กับตัวเรา(ข้อ 7.) และการประกอบอาชีพที่ใช้สติปัญญาถือเป็นอาชีพที่สูงกว่าอาชีพที่ใช้แรงงาน(ข้อ 9) ด้วยจำนวนร้อยละ 31.6 และ 32.3 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นวัยรุ่นในเรื่องของ การถือปฏิบัติตนในวันประเพณีที่สำคัญทางศาสนา เช่น เข้าพรรษา อาสาฬหบูชา(ข้อ 3.) ในเรื่องของ อบายมุข เช่น การดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ ถือเป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคม(ข้อ 5.) ในเรื่องการอยู่ด้วย

กันก่อนแต่งงานของชายหญิงในสังคมปัจจุบันที่ถือเป็นเรื่องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมไทย (ข้อ 6.) วิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็น เห็นด้วยในเรื่องเหล่านี้เพียงระดับปานกลาง ซึ่งมาเป็นอันดับที่ 1 เห็นด้วยจำนวนร้อยละ 35.8 , 29.2 และ 40.5 ตามลำดับ

และเมื่อศึกษาระดับแนวความคิดเห็นวิทยาลัยข้อคำถามในเชิงไม่นิยมทางจริยธรรมของสังคม คือ การนับถือศาสนาเหมาะสำหรับผู้ที่มิมีปัญหาเท่านั้น(ข้อ 2.) และเรื่องที่ว่า การยึดถือศีล 5 หรือศีล 8 ในสังคมปัจจุบันไม่เหมาะสม(ข้อ 4.) ระดับความคิดเห็นของวิทยาลัยตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด มาเป็นอันดับที่ 1 เห็นด้วยจำนวนร้อยละ 35.6 และ 31.8 ตามลำดับ

4.1.2.2 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับวินัยในเรื่อง สิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

ตารางที่ 4.1.2.2 แสดงลำดับ ระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

ข้อ	เนื้อหาแนวความคิด	ลำดับระดับแนวความคิดเห็นจำนวนร้อยละ		
		ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
1.	ท่านทิ้งเศษกระดาษเพียงชิ้นเดียวลงบนพื้น ไม่ถือว่าท่านได้สร้างปัญหาการเพิ่มของจำนวนขยะ	น้อยที่สุด(37.0)	น้อย (18.6)	มาก(15.4)
2.	การใช้น้ำและไฟฟ้าโดยไม่รู้จักระมัดอาจเสียค่าใช้จ่ายมาก แต่คงไม่ให้ทรัพยากรเหล่านั้นหมดไป	น้อยที่สุด(33.6)	น้อย(18.9)	ปานกลาง(17.6)
3.	ผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนรวม ในสังคมปัจจุบัน	ปานกลาง(31.7)	น้อยที่สุด(22.6)	น้อย(21.0)
4.	แม่น้ำลำคลองเน่าเสีย ป่าไม้ถูกทำลาย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องรีบแก้ไข ท่านคนเดียวคงช่วยไม่ได้	ปานกลาง(28.8)	มากที่สุด(18.8)	น้อยที่สุด(18.4)
5.	การทำลายป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง รวมถึงสัตว์ป่า มีผลกระทบต่อตัวท่านโดยตรง	มากที่สุด(35.6)	มาก(26.9)	ปานกลาง(26.4)
6.	การสูบบุหรี่ในสังคมไม่ถือเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทางสังคม	น้อยที่สุด(38.2)	ปานกลาง(19.1)	น้อย(18.0)
7.	สวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ ถนน เป็นต้น ถือเป็นสมบัติของสังคม และตัวท่านเอง	มากที่สุด(46.9)	มาก(29.2)	ปานกลาง(16.9)
8.	พฤติกรรมของท่านเพียงคนเดียว ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม	ปานกลาง(35.8)	มาก(23.4)	มากที่สุด(21.9)
9.	คำนึงความต้องการวัตถุเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย เป็นปัจจัยทำลายสิ่งแวดล้อม	ปานกลาง(39.3)	มาก(29.1)	มากที่สุด(22.5)
10.	นโยบายการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของรัฐในทุกด้านที่ท่านเห็นตามสื่อต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งที่ท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	ปานกลาง(34.1)	มาก(32.7)	มากที่สุด(25.6)

ตารางที่ 4.1.2.2 ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติการมีวินัยของวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยระดับ**มากที่สุด**มาเป็นอันดับที่ 1 เรื่องนี้ วัยรุ่นตอบแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำลายป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง รวมถึงสัตว์ป่า มีผลกระทบโดยตรงต่อวัยรุ่น(ข้อ 5.) และสวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ ถนน เป็นต้น เป็นสมบัติของสังคม และตัววัยรุ่นเอง(ข้อ 7.) คิดเป็นจำนวนร้อยละ 35.6 และ 46.9 ตามลำดับ

ในเรื่องของผลประโยชน์ส่วนตัวต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนรวม ในสังคมปัจจุบัน(ข้อ 3.) ในเรื่องของแม่น้ำลำคลองที่เน่าเสีย ป่าไม้ถูกทำลาย เป็นหน้าที่ของหน่วย

งานที่รับผิดชอบโดยตรง โดยวัยรุ่นเองคงช่วยไม่ได้(ข้อ 4.) ในเรื่องพฤติกรรมของวัยรุ่นคนเดียว ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม(ข้อ 8.) ในเรื่องค่านิยมความต้องการวัตถุเพื่ออำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยทำลายสิ่งแวดล้อม(ข้อ 9.) และนโยบายการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมของรัฐในทุกด้านที่พบเห็นตามสื่อต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งที่วัยรุ่นต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด(ข้อ 10.) วัยรุ่นมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยในเรื่องเหล่านี้เพียงระดับปานกลาง เท่านั้นเองซึ่งเป็นอันดับที่ 1 มีจำนวนร้อยละ 31.7 , 28.8 , 35.8 , 39.3 และ 34.1 ตามลำดับ

และระดับแนวความคิดเห็นของวัยรุ่นในเรื่องนี้เมื่อผู้วิจัยตั้งข้อคำถามเชิงนิยามในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และเรื่องสาธารณประโยชน์ คือ การที่วัยรุ่นทิ้งเศษกระดาษเพียงชิ้นเดียวลงบนพื้นไม่ถือว่าวัยรุ่นได้สร้างปัญหาการเพิ่มจำนวนขยะ(ข้อ 1.) การใช้น้ำและไฟฟ้าโดยไม่รู้จักรประหยัดอาจเสียค่าใช้จ่ายมาก แต่คงไม่ได้ทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นหมดไป(ข้อ 2.) และการสูบบุหรี่ในสังคมไม่ถือเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทางสังคม(ข้อ 6.) พบว่าวัยรุ่นมีระดับแนวความคิดเห็นที่เห็นด้วยในเรื่องเหล่านี้ระดับน้อยที่สุด มาเป็นระดับความคิดเห็น อันดับที่ 1 ด้วยจำนวนร้อยละ 37.0 , 33.6 และ 38.2 ตามลำดับ

4.1.2.3 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวินัยในเรื่อง การดูแล

สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

แนวความคิดของวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค พบว่าเมื่อวัยรุ่นไม่สบายวัยรุ่นโดยส่วนมากจำนวนร้อยละ 28.1 ที่รีบไปปรึกษาแพทย์ รองลงมาของจำนวนวัยรุ่น จำนวนร้อยละ 27.0 ที่บอกว่าต้องรอดูอาการเสียก่อนถ้าเป็นรุนแรงจึงจะไปพบแพทย์ และนอกจากนั้นก็ยังมีจำนวนวัยรุ่นจำนวนที่เหลือแสดงความคิดเห็นว่า ต้องปรึกษาคนอื่นก่อน ก่อนที่จะไปพบแพทย์ และบอกว่าสามารถดูแลตนเองได้โดยไม่ต้องไปปรึกษาแพทย์ นอกจากนั้นวัยรุ่นยังตอบเป็นอื่น ๆ อีก คิดเป็นจำนวนร้อยละ 22.7 , 19.3 , 2.9 ตามลำดับ ในเรื่องของการไปรับการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลในแนวคิดของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วัยรุ่นมีแนวคิดว่าอันดับที่ 1 สถานพยาบาลให้บริการที่รวดเร็วสำคัญที่สุดแล้วค่อยพิจารณาค่ารักษาพยาบาล ในความคิดนี้มีวัยรุ่นคิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.2 ลำดับรองลงมาคือ

สถานพยาบาลนั้นใกล้เคียงที่อยู่อาศัยเป็นอันดับที่หนึ่ง คิดเป็นจำนวนร้อยละ 39.1 ส่วนในเรื่องการไปรักษาพยาบาลแล้ววัยรุ่นที่ตอบว่าค่ารักษาพยาบาลที่ถูกต้องมาก่อนเรื่องกรให้บริการรักษา มีจำนวนวัยรุ่นที่แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้จำนวนร้อยละ 11.8 และวัยรุ่นที่ตอบเป็นอื่น ๆ อีกคิดเห็นจำนวนร้อยละ 2.8

ส่วนในเรื่องการบริโภคอาหารของวัยรุ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือปัจจุบัน วัยรุ่นที่สำรวจพบมีพฤติกรรมการบริโภคเป็นลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 พิจารณาคุณภาพอาหารเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาคือเรื่องกรบริการ และราคาถูก

มีจำนวนวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 75.2

ลำดับที่ 2 พิจารณาการบริการที่รวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาคือคุณภาพอาหาร

และเรื่องราคา มีจำนวนวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 16.0

ลำดับที่ 3 พิจารณาราคาอาหารถูกเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาคือกรบริการ และ คุณภาพของอาหาร

มีจำนวนวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 5.7

ลำดับที่ 4 สถานที่รับประทานอาหารทันสมัย และหรูหรา จำนวนวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 0.8

และตอบเป็นอื่น ๆ อีกจำนวนร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4.1.2.3 แสดงลำดับ ระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

ข้อ	เนื้อหาแนวความคิด	ลำดับระดับแนวความคิดเห็นจำนวนร้อยละ		
		ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
1.	การสูบบุหรี่ หรือดื่มสุรา เป็นสาเหตุของการเกิดโรคต่าง ๆ	มากที่สุด(63.4)	มาก (28.3)	ปานกลาง(6.8)
2.	เมื่อคนใกล้ตัวท่านเป็นโรคติดต่อ ท่านระมัดระวังและป้องกันตัวเอง	มากที่สุด(43.6)	มาก(33.6)	ปานกลาง(14.5)
3.	ท่านรู้สึกเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์กับการออกกำลังกาย	น้อยที่สุด(36.3)	น้อย(26.8)	ปานกลาง(20.2)
4.	ท่านมีความเห็นว่าโครงการสวมหมวกกันน็อคของรัฐบาลไม่เหมาะสม	น้อยที่สุด(32.7)	ปานกลาง(26.4)	น้อย(23.7)
5.	ท่านดูแลสุขภาพจิตมากกว่าสุขภาพกายในสังคมปัจจุบัน	ปานกลาง(46.4)	มาก(24.7)	มากที่สุด(16.6)
6.	เมื่อท่านไม่สบาย ท่านเองไม่ได้ป้องกันการแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นเลย	มาก(31.3)	ปานกลาง(24.7)	มากที่สุด(24.1)
7.	ท่านคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้พาหนะ เช่นคาดเข็มขัดนิรภัย สวมหมวกกันน็อค เป็นต้น ทุกครั้งที่เดินทาง	ปานกลาง(33.2)	มากที่สุด(27.2)	มาก(19.7)
8.	ยาม้า สาร/ยาเสพติดบางอย่าง เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาใช้บ้างในบางโอกาสจำเป็นในสังคมปัจจุบัน เพราะถึงแม้จะติดแต่ก็สามารถรักษาได้	น้อยที่สุด(37.0)	น้อย(20.1)	ปานกลาง(20.0)
9.	การติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานด้านการรักษาพยาบาล ไม่ใช่หน้าที่ของท่านที่ต้องเกี่ยวข้อง	ปานกลาง(31.6)	น้อย(26.0)	น้อยที่สุด(21.6)
10.	ท่านป้องกันไม่ให้ติดโรคเอดส์ได้โดยไม่เกี่ยวข้องทางเพศ และไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น	มากที่สุด(75.7)	มาก(13.9)	ปานกลาง(7.3)

จากตารางที่ 4.1.2.3 ระดับแนวความคิดปฏิบัติวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค วัยรุ่นมีความคิดเห็น ที่เห็นด้วยระดับ**มากที่สุด**มาเป็นอันดับที่ 1 โดยวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการสูบบุหรี่หรือดื่มสุรา เป็นสาเหตุของการเกิดโรคต่าง ๆ(ข้อ 1.) เมื่อคนใกล้ตัวเป็นโรคติดต่อ วัยรุ่นระมัดระวังและป้องกันตัวเอง(ข้อ 2.) และวัยรุ่นเองป้องกันไม่ให้ติดโรคเอดส์ได้โดยไม่เกี่ยวข้องทางเพศ และไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น(ข้อ 10.) โดยระดับความคิดเห็นที่มากที่สุดมีจำนวนเป็นร้อยละ 63.4 , 43.6 และ 75.7 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยระดับ**มาก**มาเป็นลำดับที่ 1 มีจำนวนร้อยละ 31.1 วัยรุ่นแสดงความคิดเห็นในข้อคำถามว่าเมื่อวัยรุ่นไม่สบาย วัยรุ่นป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อโรคไปสู่ผู้อื่น(ข้อ 6.)

ความคิดเห็นในเรื่องที่ว่าวัยรุ่นดูแลสุขภาพจิตมากกว่าสุขภาพกายในสังคมปัจจุบัน(ข้อ 5.) วัยรุ่นคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้พาหนะ เช่นคาดเข็มขัดนิรภัย สวมหมวกกันน็อค ทุกครั้งที่เดินทาง(ข้อ 7.) และในเรื่องของการติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานด้านการรักษาพยาบาล ไม่ใช่หน้าที่ของวัยรุ่นที่ต้องเกี่ยวข้อง(ข้อ 9.) วัยรุ่นมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยเพียงระดับปานกลางมาเป็นอันดับที่ 1 ในเรื่องเหล่านี้ จำนวนร้อยละ 46.4 , 33.2 , 31.6 ตามลำดับ

และระดับความคิดเห็นในข้อคำถามเชิงไม่นิยมเกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภคของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นรู้สึกเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์กับการออกกำลังกาย(ข้อ 3.) ในเรื่องของวัยรุ่นคิดว่าโครงการสวมหมวกกันน็อคของรัฐบาลไม่เหมาะสม(ข้อ 4.) และในเรื่องของยาฆ่า สาร/ยาเสพติดเป็นสิ่งที่จะต้องนำมาใช้ในบางโอกาสจำเป็นในสังคมปัจจุบัน เพราะถึงแม้จะติดแต่ก็สามารถรักษาให้หายได้(ข้อ 8.) กับวินัยวัยรุ่นเรื่องเหล่านี้วัยรุ่นมีระดับแนวความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มาเป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นจำนวนร้อยละ 36.3 , 32.7 และ 37.0 ตามลำดับ

4.1.2.4 แนวความคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับวินัยในเรื่องการเป็น พลเมืองดี

ตารางที่ 4.1.2.4 แสดงลำดับ ระดับแนวความคิด และจำนวนร้อยละของการมีวินัยวัยรุ่นในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่อง การเป็นพลเมืองดี

ข้อ	เนื้อหาแนวความคิด	ลำดับระดับแนวความคิดเห็น:จำนวนร้อยละ		
		ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
1.	สังคมปัจจุบันสิทธิของคนเท่าเทียมกัน ชายไม่จำเป็นต้องเสียสละให้สุภาพสตรี อีกต่อไปแล้ว	ปานกลาง(30.6)	น้อย (26.0)	น้อยที่สุด(21.6)
2.	การรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และสังคมเป็นหน้าที่ท่าน และพลเมืองทุกคน	มากที่สุด(59.9)	มาก(24.0)	ปานกลาง(14.4)
3.	อาชีพที่ดีที่สุดในสังคมปัจจุบันคืออาชีพที่ให้ค่าจ้างสูง	ปานกลาง(42.2)	มาก(23.7)	มากที่สุด(15.1)
4.	ท่านไม่ควรเคร่งครัดกับกฎหมายมากนัก เพราะกฎหมายไม่สามารถแก้ไข ปัญหาสังคมในปัจจุบันได้	ปานกลาง(32.8)	น้อย(25.9)	น้อยที่สุด(18.2)
5.	ท่านมีโอกาสที่จะตกตวงผลประโยชน์ให้กับตัวเองจากส่วนรวม โดยคนอื่น ไม่ทราบ แค่หนึ่งครั้ง สองครั้งคงไม่เป็นไร	น้อย(34.0)	น้อยที่สุด(28.7)	ปานกลาง(23.3)
6.	การเข้าแถวเพื่อขอเข้ารับบริการในสถานที่ต่าง ๆ ถือเป็นพฤติกรรมที่เข้าได้กับ สถานการณ์สังคมปัจจุบัน	มากที่สุด(44.2)	มาก(28.6)	ปานกลาง(17.1)
7.	มาตรการของรัฐ เช่น ให้ข้ามถนนบนทางม้าลาย สะพานลอย การไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง ท่านถือปฏิบัติเสมอมา	มากที่สุด(38.9)	มาก(31.3)	ปานกลาง(24.9)
8.	การบริจาคโลหิต การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ ถือเป็นหน้าที่ที่ท่าน สามารถช่วยเหลือได้	มากที่สุด(36.0)	มาก(32.4)	ปานกลาง(23.9)
9.	ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ต้องให้ความเคารพ และให้การเสียสละ	มากที่สุด(67.7)	มาก(20.6)	ปานกลาง(10.2)
10.	ในสังคมที่เจริญในปัจจุบัน การปฏิบัติผิดกฎจราจรถือเป็นเรื่องธรรมดา	ปานกลาง(31.8)	น้อย(22.7)	น้อยที่สุด(18.0)

จากตารางที่ 4.1.2.4 แสดงระดับแนวความคิดเห็นวินัยวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องการเป็นพลเมืองดี ในระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับ**มากที่สุด**ที่วัยรุ่นแสดงการมีวินัยในเรื่องนี้จำนวนมากเป็นอันดับที่ 1 คือในเรื่องของการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และสังคมเป็นหน้าที่ของวัยรุ่นและคนทุกคน(ข้อ 2.) ในเรื่องของการเข้าแถวเพื่อเข้ารับบริการในสถานที่ต่าง ๆ ถือเป็นพฤติกรรมที่เข้าได้กับสถานการณ์สังคมปัจจุบัน(ข้อ 6.) มาตรการของรัฐ เช่น ให้ข้ามถนนบนทางม้าลาย สะพานลอย การไปใช้สิทธิเลือกตั้งวัยรุ่นถือปฏิบัติเสมอมา(ข้อ 7.) ในเรื่องของการบริจาคโลหิต การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบ

ทุกข้อถือเป็นหน้าที่ของวัยรุ่นช่วยเหลือได้(ข้อ 8.) และในเรื่องที่ว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่วัยรุ่นควรให้ความเคารพ และให้การเสียสละ(ข้อ 9.) ในระดับความคิดเห็นที่มากที่สุดดังกล่าวคิดเป็นจำนวนร้อยละ 59.5 , 44.2 , 38.9 , 36.0 และ 67.7 ตามลำดับ

ในเรื่องความคิดเห็นของวัยรุ่นที่ว่าสังคมในปัจจุบันสิทธิของคนเท่าเทียมกันชายไม่จำเป็นต้องเสียสละให้สุขภาพสตรีอีกต่อไปแล้ว(ข้อ1.) อาชีพที่ดีที่สุดในสังคมปัจจุบันคืออาชีพที่ให้ค่าจ้างสูง(ข้อ 3.) วัยรุ่นไม่ควรเคร่งครัดกับกฎหมายมากนัก เพราะกฎหมายไม่สามารถแก้ไขปัญหาสังคมในปัจจุบันได้(คำถามเชิงไม่นิยม ข้อ 4.) และในสังคมที่เร่งรีบปัจจุบัน การปฏิบัติผิดกฎหมายจรรยาถือเป็นเรื่องธรรมดา(คำถามเชิงไม่นิยม ข้อ 10.) ในเรื่องเหล่านี้วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยเพียงระดับปานกลางเป็นอันดับที่ 1 ด้วยจำนวนร้อยละ 30.6 , 42.2 , 32.8 และ 31.8 ตามลำดับ

และในเรื่องของระดับความคิดเห็นวินัยเรื่องนี้ วัยรุ่นให้ระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยในระดับน้อย เป็นอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นคำถามเชิงไม่นิยมเกี่ยวกับเรื่องการเป็นพลเมืองดีว่าวัยรุ่นมีโอกาสที่จะตัดดวงผลประโยชน์ให้กับตัวเองจากส่วนรวม โดยคนอื่นไม่ทราบเพียงหนึ่งครั้ง สองครั้งคงไม่เป็นไร(ข้อ 5.) ด้วยจำนวนระดับความคิดเห็นร้อยละ 34.0

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม การมีวินัยทั้ง 4 ด้าน ของวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์

ข้อมูลการมีวินัยในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เรื่องจรรยาธรรม เรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ในเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และในเรื่องการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่น ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามตั้งคำถามแนวความคิดการมีวินัยเชิงนิยม และเชิงไม่นิยม เพื่อให้วัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นในแนวปฏิบัติในเรื่องของการมีวินัยจากทั้ง 4 ด้าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนนการวัดระดับความคิดเห็นในเรื่องวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้านเป็นดังนี้

- ระดับคะแนน 1 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเป็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นน้อยที่สุด
- ระดับคะแนน 2 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นน้อย
- ระดับคะแนน 3 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นปานกลาง
- ระดับคะแนน 4 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นมาก
- ระดับคะแนน 5 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นมากที่สุด

ยกเว้น ข้อคำถามในแต่ละด้านควมมีวินัยของวัยรุ่นในข้อต่อไปนี้ที่ข้อคำถาม ถามวัยรุ่นลักษณะเชิงไม่นิยม

วินัยด้านจริยธรรม

ข้อที่	ข้อความคำถาม
2.	การนับถือศาสนาเหมาะสำหรับผู้มีปัญหาเท่านั้น
4.	การยึดถือศีล 5 หรือศีล 8 ในสังคมปัจจุบันไม่เหมาะสม
5.	อบายมุข เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เป็นต้น ถือเป็นสิ่งไม่ขัดต่อบรรทัดฐานสังคม
6.	การอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานของชายและหญิงในสังคมปัจจุบันถือว่าเป็นเรื่องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมไทย
7.	การให้ความเคารพบุคคลในสังคม คือเคารพผู้สร้างประโยชน์ให้กับตัวเรา
9.	การประกอบอาชีพที่ใช้สติปัญญาถือว่าเป็นอาชีพที่สูงกว่าอาชีพที่ใช้แรงงาน

วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

ข้อที่	ข้อความคำถาม
1.	ทำนทิ้งเศษกระดาษเพียงขึ้นเดียวลงบนพื้น ไม่ถือว่าท่านได้สร้างปัญหาการเพิ่มของจำนวนขยะ
2.	การใช้น้ำและไฟฟ้าโดยไม่รู้จักรประหยัดอาจเสียค่าใช้จ่ายมาก แต่คงไม่ทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นหมดไป
3.	ผลประโยชน์ส่วนตัว ต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนรวม ในสังคมปัจจุบัน

4. แม่น้ำลำคลองเน่าเสีย ป่าไม้ถูกทำลาย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยตรงต้องรีบแก้ไข ท่านคนเดียวคงช่วยไม่ได้
6. การสูญพันธุ์ในสังคมไม่ถือเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทางสังคม

วินิจฉัยด้าน สุขภาพกาย สุขภาพจิต และ การบริโภค

ข้อที่	ข้อความคำถาม
3. ท่านรู้สึกเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์กับการออกกำลังกาย
  4. ท่านมีความเห็นว่าโครงการสวมหมวกกันน็อคของรัฐบาลไม่เหมาะสม
  5. ท่านดูแลสุขภาพจิตมากกว่าสุขภาพกายในสังคมปัจจุบัน
  6. เมื่อท่านไม่สบาย ท่านเองไม่ได้ป้องกันการแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นเลย
  8. ยาม้า สาร/ยาเสพติดบางอย่าง เป็นสิ่งที่ต้องนำมาใช้บ้างในบางโอกาสจำเป็น ในสังคมปัจจุบัน เพราะถึงแม้จะติดแต่ก็สามารถรักษาได้
  9. การติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานด้านการรักษาพยาบาล ไม่ใช่หน้าที่ของท่านที่ต้องเกี่ยวข้อง

วินิจฉัยด้านการเป็นพลเมืองดี

ข้อที่	ข้อความคำถาม
1. สังคมปัจจุบันสิทธิของคนเท่าเทียมกัน ชายไม่จำเป็นต้องเสียสละให้สุภาพสตรีอีกต่อไป
  3. อาชีพที่ดีที่สุดที่สังคมปัจจุบันคืออาชีพที่ให้ค่าจ้างสูง
  4. ท่านไม่ควรเคร่งครัดกับกฎหมายมากนัก เพราะกฎหมายไม่สามารถแก้ไข ปัญหาสังคมในปัจจุบันได้
  5. ท่านมีโอกาที่จะตกตวงผลประโยชน์ให้กับตัวเองจากส่วนรวม โดยคนอื่นไม่ทราบแค่หนึ่งครั้ง สองครั้งคงไม่เป็นไร
  10. ในสังคมที่เร่งรีบในปัจจุบัน การปฏิบัติผิดกฎหมายจรรยาถือเป็นเรื่องธรรมดา

จากข้อคำถามเชิงไม่นิยมทั้งหมด 22 ข้อ กับวินัยของวัยรุ่นผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนนปฏิบัติตนในเรื่องการมีวินัยของวัยรุ่นใหม่ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเป็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นน้อยที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นน้อย

ระดับคะแนน 3 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นมาก

ระดับคะแนน 1 หมายถึงวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติเรื่องนั้นมากที่สุด

4.2.1 ตัวแปรตามเพื่อการวิเคราะห์การมีวินัยของวัยรุ่น

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) หรือตัวแปรที่สำคัญหลักในการวิจัยในครั้งนี้คือ การมีวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอธิบายลักษณะตัวแปรตามจากปริมาณคะแนนระดับความคิดเห็นของวัยรุ่น ในแต่ละด้านที่ศึกษา 4 ด้าน

1. วินัยด้านจริยธรรม
2. วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์
3. วินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค
4. วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี

4.2.2 ตัวแปรอิสระเพื่อการวิเคราะห์

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ที่นำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์กับการมีวินัยของวัยรุ่น ในการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ และสังคม ดังนี้คือ

ก. สถานะของวัยรุ่น

- 1) เพศ
- 2) อายุ ผู้วิจัยได้แบ่งระดับอายุของวัยรุ่นเพื่อการวิจัยครั้งนี้โดยอาศัย

เกณฑ์จำนวนความถี่ของอายุผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสำคัญ จึงแบ่งช่วงอายุออกเป็น 3 ช่วงดังนี้

1. อายุวัยรุ่นอยู่ในช่วง 13 - 16 ปี
2. อายุวัยรุ่นอยู่ในช่วง 17- 18 ปี
3. อายุวัยรุ่นอยู่ในช่วง 19 - 25 ปี

ข. สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ของวัยรุ่น

ผู้วิจัยยังคงใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงของตัวแปรอิสระ ออกเป็นหลายช่วงต่าง ๆ กัน โดยอาศัยหลักจำนวนความถี่ของข้อมูลวัยรุ่นผู้ตอบแบบสอบถาม และ อาศัยหลักการเข้ากลุ่มของตัวแปรตามได้

- 1) ระดับการศึกษา แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 4 ระดับดังนี้
  1. วัยรุ่นศึกษาดำกว่า ม. 3
  2. วัยรุ่นศึกษาในระดับ ม.4 - ม.6
  3. วัยรุ่นศึกษาในระดับปวช. ปวส. หรืออนุปริญญาตรี
  4. วัยรุ่นศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า
- 2) รายได้ต่อเดือน แบ่งระดับรายได้ต่อเดือนของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระดับดังนี้
  1. น้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,250 บาท
  2. ระหว่าง 1,251 - 2,700 บาท
  3. มากกว่า หรือเท่ากับ 2,701 บาท
- 3) ลักษณะครอบครัวของวัยรุ่น แบ่งลักษณะครอบครัวของวัยรุ่นออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้
  1. ครอบครัววัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
  2. ครอบครัววัยรุ่นที่บิดามารดาไม่อยู่ด้วยกัน
- 4) แหล่งที่อยู่อาศัยของวัยรุ่น แบ่งลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยของวัยรุ่นออกเป็น 6 แหล่งที่อยู่ด้วยกัน ดังนี้
  1. แหล่งสถานที่ราชการ
  2. แหล่งวัด หรือศาสนสถาน
  3. แหล่งชุมชนแออัด

4. แหล่งบันเทิง
  5. แหล่งธุรกิจ
  6. แถวชานเมือง หรือรอบ ๆ ตัวเมือง หรืออื่น ๆ
- 5) รายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่น แบ่งระดับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่น ออกเป็น 3 ระดับดังนี้
1. น้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท
  2. ระหว่าง 1,001 - 2,000 บาท
  3. มากกว่า หรือเท่ากับ 2,001 บาท
- 6) สื่อที่วัยรุ่นติดตาม แบ่งลักษณะสื่อที่วัยรุ่นติดตามเป็นประจำได้ 3 ลักษณะดังนี้
1. โทรทัศน์
  2. วิทยุ
  3. หนังสือพิมพ์ หรือวารสาร

4.2.3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับ ลักษณะตัวแปรอิสระ

ก่อนที่จะได้มีการวิเคราะห์ลักษณะตัวแปรตาม ก็กับการมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่จะกล่าวต่อไป ผู้วิจัยได้พิจารณาจำนวนความถี่ร้อยละระดับความคิดเห็นของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการมีวินัยจากทั้ง 4 ด้าน แสดงผลในตารางที่

4.2.3.1- 4.2.3.4

ตารางที่ 4.2.3.1 แสดงร้อยละความถี่ระดับการความคิดเห็นเรื่องการมีวินัยด้านจริยธรรม

ระดับความคิดเห็น	จำนวนข้อ คำถาม	จำนวนผู้ ตอบทั้งหมด	คิดเป็นจำนวน ร้อยละที่เลือกตอบ
1. น้อยที่สุด	10	900	9.12222
2. น้อย	10	900	12.34444
3. ปานกลาง	10	900	23.96666
4. มาก	10	900	20.78888
5. มากที่สุด	10	900	32.85555
6. ไม่ออกความคิดเห็น			0.92224

ตารางที่ 4.2.3.2 แสดงร้อยละความถี่ระดับการความคิดเห็นเรื่องการมีวินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

ล้อม และสาธารณประโยชน์

ระดับความคิดเห็น	จำนวนข้อ คำถาม	จำนวนผู้ ตอบทั้งหมด	คิดเป็นจำนวน ร้อยละที่เลือกตอบ
1. น้อยที่สุด	10	900	8.26666
2. น้อย	10	900	11.54444
3. ปานกลาง	10	900	26.17777
4. มาก	10	900	23.17777
5. มากที่สุด	10	900	29.97777
6. ไม่ออกความคิดเห็น			0.85558

จากตารางที่ 4.2.3.1 และ 4.2.3.2 จำนวนร้อยละความถี่ระดับแนวความคิดของวัยรุ่นในวินัยด้านจริยธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับแนวความคิดเห็น เห็นด้วยเกี่ยวกับการมีวินัยในข้อคำถามเชิงนิยม และไม่นิยม ในทั้งสองด้านในระดับมากที่สุด จำนวนมากที่สุด จำนวนร้อยละ 32.86 , 29.98 ตามลำดับ รองลงมาคือ แนวความคิดระดับการมีวินัยในข้อคำถามเชิงนิยม และไม่นิยม ทั้งสองด้านระดับปานกลาง และจำนวนร้อยละความถี่ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด และเห็นด้วย

ตารางที่ 4.2.3.3 แสดงร้อยละความถี่ระดับการความคิดเห็นเรื่องการมีวินัยด้านการดูแล

สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

ระดับความคิดเห็น	จำนวนข้อ คำถาม	จำนวนผู้ ตอบทั้งหมด	คิดเป็นจำนวน ร้อยละที่เลือกตอบ
1. น้อยที่สุด	10	900	6.02222
2. น้อย	10	900	7.55555
3. ปานกลาง	10	900	22.92222
4. มาก	10	900	24.67777
5. มากที่สุด	10	900	38.03333
6. ไม่ออกความคิดเห็น			0.78890

ตารางที่ 4.2.3.4 แสดงร้อยละความถี่ระดับการความคิดเห็นเรื่องการมีวินัยด้านการเป็น

พลเมืองดี

ระดับความคิดเห็น	จำนวนข้อ คำถาม	จำนวนผู้ ตอบทั้งหมด	คิดเป็นจำนวน ร้อยละที่เลือกตอบ
1. น้อยที่สุด	10	900	6.18888
2. น้อย	10	900	8.80000
3. ปานกลาง	10	900	24.96666
4. มาก	10	900	25.70000
5. มากที่สุด	10	900	33.75555
6. ไม่ออกความคิดเห็น			0.58890

จากตารางที่ 4.2.3.3 และ 4.2.3.4 จำนวนร้อยละความถี่ระดับแนวความคิดของวัยรุ่นในวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยวัยรุ่นด้านการเป็นพลเมืองดี พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับแนวความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีวินัยในข้อคำถามเชิงนิยม และไม่นิยม ในทั้งสองด้านในระดับมากที่สุด จำนวนมากที่สุด จำนวนร้อยละ 38.03 , 33.76 ตามลำดับ รองลงมาคือ แนวความ

คิดระดับการมีวินัยในข้อคำถามเชิงนิยาม และไม่นิยาม ทั้งสองด้านระดับมาก และจำนวน ร้อยละความถี่ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด และเห็นด้วยน้อย

เมื่อพิจารณาตาราง 4.2.3.1 ถึง ตาราง 4.2.3.4 แล้วพบว่าวิทยุรุ่นในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือกับระดับแนวความคิดเห็น เห็นด้วยเกี่ยวกับการมีวินัยทั้ง 4 ด้านใน ระดับที่ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดมีจำนวนน้อยมาก โดยส่วนใหญ่วิทยุรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับวินัยทั้ง 4 ด้านในระดับ ปานกลางไปจนถึงระดับความคิดเห็นที่มากที่สุด

ดังนั้นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระดับแนวความคิดการมีวินัยทั้ง 5 ระดับ ของวินัยทั้ง 4 ด้าน กับตัวแปรอิสระ ด้วยสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ ข้อมูลในระดับการ คิดเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด และระดับน้อยของวิทยุรุ่นเกี่ยวกับวินัยทั้ง 4 ด้าน กระจายข้อมูล ไม่ครบ หรือไม่พบในตารางไขว้ เมื่อสร้างตารางไขว้สองทางระหว่างระดับความคิดเห็น วินัยทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรตามวินัยทั้ง 4 ด้าน กับตัวแปรอิสระเพื่อวิเคราะห์ร่วม กันโดยสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างวินัยประชากร 2 กลุ่ม t-test และวิธีวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว ดังหัวข้อที่ 4.3 ต่อไปนี้

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีวินัยวิทยุรุ่นใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้วัดระดับการมีวินัยออกเป็น 5 ระดับ (จากระดับคะแนนความคิดเห็นวินัยทั้ง 4 ด้าน ข้อ 4.2) และตัวแปรอิสระสถานะ ลักษณะ ทางเศรษฐกิจ และสังคมของวิทยุรุ่นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะความแตกต่างการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ดังนี้คือ

ตารางที่ 4.3.1 การวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับเพศ

วินัยวัยรุ่น	เพศ	จำนวน ข้อมูล/กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t	องศา อิสระ	2 tail Sig.
1. จริยธรรม	ชาย	399	3.4987	0.433	-5.50	828	0.000
	หญิง	431	3.6643	0.433			
2. สิ่งแวดล้อม/ สาธารณประโยชน์	ชาย	404	3.5641	0.565	-0.32	831	0.750
	หญิง	429	3.5769	0.576			
3. สุขภาพกาย สุข ภาพจิต การบริโภค	ชาย	407	3.7462	0.558	-4.68	807.05	0.000
	หญิง	423	3.9173	0.494			
4. การเป็นพลเมืองดี	ชาย	409	3.6782	0.542	-3.61	827.41	0.000
	หญิง	434	3.8088	0.506			

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน ร่วมกับเพศ ผล
ดังตารางที่ 4.3.1

ความมีวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องจริยธรรม ระดับ
คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นวินัยของวัยรุ่นเรื่องนี้วัยรุ่นชายเท่ากับ 3.4987 และวัยรุ่นหญิง
เท่ากับ 3.6643 อยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ยปานกลาง ค่อนข้างมาก และระดับคะแนนเฉลี่ย
ของวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่ม วัยรุ่นหญิงมีระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น เห็นด้วยเรื่องวินัยด้าน
จริยธรรม มากกว่าวัยรุ่นชาย

วินัยวัยรุ่นในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ วัยรุ่นชายมีระดับ
คะแนนโดยเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้เท่ากับ 3.5641 และวัยรุ่นหญิง ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเท่ากับ
3.5769 ซึ่งพบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีระดับ คะแนนระดับเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้ระดับปานกลาง ค่อนข้าง
มาก และระดับคะแนนทั้งเฉลี่ยวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่ม แทบจะไม่แตกต่างกัน

ระดับคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยของวัยรุ่นเรื่องสุขภาพจิต สุขภาพ และการ
บริโภค วัยรุ่นชายมีคะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้เท่ากับ 3.7462 และวัยรุ่นหญิงมีคะแนนเฉลี่ย
วินัยเรื่องนี้เท่ากับ 3.9173 พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอยู่บ้าง และ
ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง จนเกือบถึงระดับคะแนนมากเช่น
เดียวกับ วินัยวัยรุ่นในเรื่องการเป็นพลเมืองดี วัยรุ่นชายมีระดับคะแนนความมีวินัยเฉลี่ย

3.6782 ส่วนวัยรุ่นหญิงมีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัย 3.8088 ซึ่งระดับคะแนนเฉลี่ยวัยรุ่น ทั้ง 2 กลุ่มมีระดับการมีวินัยเรื่องนี้ระดับ ปานกลาง เกือบถึงระดับมาก

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัยรุ่นในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับเพศของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าวัยรุ่นเพศชาย และหญิง มีคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านจริยธรรม ด้านการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และด้านการมีวินัยการเป็นพลเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ส่วนวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิง มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับช่วงอายุวัยรุ่น

วินัย	ช่วงอายุ(ปี)	จำนวน กลุ่ม	ระดับคะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F-ratio	F-prob.
จริยธรรม	1. 13-16	226	3.4920	0.4252	6.3107 df. 2,833	0.0019
	2. 17-18	335	3.6185	0.4376		
	3. 19-25	275	3.6044	0.4452		
รวม		836	3.5797	0.4396		
สิ่งแวดล้อมและ สาธารณประโยชน์	1. 13-16	221	3.4661	0.6050	5.2806 df. 2,832	0.0053
	2. 17-18	339	3.6233	0.5795		
	3. 19-25	275	3.5935	0.5458		
รวม		835	3.5719	0.5758		
สุขภาพกาย สุขภาพจิต และ การบริโภค	1. 13-16	226	3.7814	0.5531	2.0623 df. 2,832	0.1278
	2. 17-18	334	3.8737	0.5022		
	3. 19-25	275	3.8269	0.5466		
รวม		835	3.8333	0.5318		
การเป็นพลเมืองดี	1. 13-16	227	3.5974	0.5306	11.1908 df. 2,844	0.0000
	2. 17-18	343	3.7869	0.5162		
	3. 19-25	277	3.7931	0.5289		
รวม		847	3.7381	0.5306		

ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษา ร่วมกับระดับช่วงอายุที่แตกต่างกันของวัยรุ่น จากตารางที่ 4.3.2

วินัยการมีจริยธรรม และวินัยเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อแบ่งช่วงอายุวัยรุ่นออกเป็น 3 ช่วง คือช่วงที่ 1. อายุ 13-16 ปี ช่วงที่ 2. อายุ 17 - 18 ปี และช่วงที่ 3. อายุ 19 - 25 ปี พบว่าช่วงอายุทั้ง 3 ช่วง อายุวัยรุ่นมีระดับการมีวินัย 2 ด้านนี้ในระดับ ปานกลาง ค่อนข้างถึงมาก ในด้านจริยธรรม วัยรุ่นที่มีอายุในช่วง 17-18 ปี มีระดับคะแนนวินัย เฉลี่ยในเรื่องนี้มากที่สุด 3.6185 และมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้น้อยที่สุดคือ วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 13-16 ปี คะแนนเฉลี่ยเป็น 3.4965 เช่นเดียวกับวินัยของวัยรุ่นต่อเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ซึ่งวัยรุ่นที่มีคะแนนวินัย เฉลี่ยสูงที่สุดคือวัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 17-18 ปี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.6233 และมีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ในช่วง 13-16 ปี คะแนนเฉลี่ยเป็น 3.4661

วินัยในเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค รวมถึงวินัยการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อ ศึกษาจากช่วงอายุทั้ง 3 ช่วงปีแล้ว วินัยของวัยรุ่นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จนเกือบถึงระดับมาก ในเรื่องการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค วัยรุ่นที่มีอายุช่วง 17-18 ปี มีคะแนนเฉลี่ยวินัย ในเรื่องนี้สูงที่สุด 3.8737 และที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเรื่องการมีวินัยในด้านนี้ คือวัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 13-16 ปี คะแนนเฉลี่ย 3.7814 วินัยด้านเป็นพลเมืองดีของวัยรุ่นพบว่าวัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 19-25 ปี มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยสูงที่สุด 3.7931 และที่มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยน้อยที่สุดคือ วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ ระหว่าง 13-16 ปี คะแนนเฉลี่ย 3.5974

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัยรุ่นในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับช่วงอายุของวัยรุ่น 3 ช่วงปี คือ 1) 13-16 ปี 2) 17-18 ปี และ 3) 19-25 ปี พบว่าช่วงอายุทั้ง 3 ช่วง ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัยรุ่นด้านจริยธรรม ด้านสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม และด้านการเป็นพลเมืองดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากวินัยทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของช่วงอายุ
วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้
วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มช่วงอายุวัยรุ่นเป็นรายคู่ โดยวิธี
ดันแคน (Duncan) พบว่า วินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการ
บริโภค และการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คู่ที่ 1 วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 13-16 ปี กับ วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 17-18 ปี

คู่ที่ 2 วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 13-16 ปี กับ วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 19-25 ปี

ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีวินัยความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ส่วนคะแนนเฉลี่ยระดับอายุวัยรุ่นของวินัยเรื่องการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพ
จิต และการบริโภค พบไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับลักษณะ
ครอบครัวที่วัยรุ่นอยู่

วินัยวัยรุ่น	ลักษณะครอบครัว	จำนวน ข้อมูล/กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t	องศา อิสระ	2 tail Sig
1. จริยธรรม	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	663	3.5887	0.439	1.16	840	0.247
	บิดามารดาไม่อยู่ด้วยกัน	179	3.5458	0.441			
2. สิ่งแวดล้อม/ สาธารณประโยชน์	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	667	3.5669	0.578	-0.12	842	0.902
	บิดามารดาไม่อยู่ด้วยกัน	177	3.5729	0.589			
3. สุขภาพกาย สุข ภาพจิต การบริโภค	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	666	3.8308	0.537	0.01	842	0.992
	บิดามารดาไม่อยู่ด้วยกัน	178	3.8303	0.512			
4. การเป็นพลเมืองดี	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	677	3.7414	0.540	0.25	855	0.799
	บิดามารดาไม่อยู่ด้วยกัน	180	3.7300	0.498			

ลักษณะครอบครัวที่วัยรุ่นอาศัย เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีวินัยของ
วัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน ผลดังตารางที่ 4.3.3

วินัยวัยรุ่นเรื่องจริยธรรม ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นเรื่องนี้ของวัยรุ่นใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อาศัยในครอบครัวที่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกันเท่ากับ 3.5887
และวัยรุ่นที่อาศัยในครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.5458 มี

ระดับคะแนนเฉลี่ยปานกลาง ค่อนข้างมาก และระดับคะแนนเฉลี่ยของวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่ม
แทบจะไม่แตกต่างกัน

เช่นเดียวกับวินัยวัยรุ่นในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ วัยรุ่น
ที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้เท่ากับ 3.5669
วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยของวัยรุ่น 3.5729
ซึ่งพบว่าทั้งวัยรุ่น 2 กลุ่มมีระดับ คะแนนระดับปานกลาง ค่อนข้างมาก และระดับคะแนน
ทั้งเฉลี่ยวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างน้อยมาก

ระดับคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยของวัยรุ่นเรื่องสุขภาพจิต สุขภาพกาย และ
การบริโภค วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีคะแนนเฉลี่ย 3.8308 และ
วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่มีคะแนนเฉลี่ย 3.8303 พบว่าระดับคะแนน
เฉลี่ยนั้นไม่แตกต่างกันเลย และมีระดับคะแนนเฉลี่ยที่ระดับปานกลาง เกือบถึงระดับ
คะแนนมาก เช่นเดียวกับ วินัยวัยรุ่นในเรื่องการเป็นพลเมืองดี วัยรุ่นจากครอบครัวที่บิดา
มารดาอยู่ด้วยกันมีระดับคะแนนความมีวินัยเฉลี่ย 3.7414 ส่วนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่
บิดามารดา แยกกันอยู่มีระดับคะแนนการมีวินัยเฉลี่ย 3.7300 ซึ่งระดับคะแนนเฉลี่ยระดับนี้
พบว่าวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่มมีระดับการมีวินัยเรื่องนี้ระดับ ปานกลาง เกือบถึงระดับมาก และ
คะแนนการมีวินัยเรื่องนี้แทบจะไม่แตกต่างกัน

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัยรุ่นใน
เรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพ
กาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับลักษณะครอบ
ครัวของวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และลักษณะของครอบครัวของวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่
อยู่ด้วยกัน พบวัยรุ่น 2 กลุ่มที่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยของวินัยทั้ง 4
ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3.4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับระดับการศึกษา

วินัย	ระดับการศึกษา	จำนวน/ กลุ่ม	ระดับคะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F-ratio	F-prob.
จริยธรรม	1. ต่ำกว่า ม.3	142	3.4965	0.4107	5.5776 df. 3,836	0.009
	2. ม.4-ม.6	433	3.5617	0.4401		
	3. ปวช./ปวส./อนุฯ	136	3.6221	0.4567		
	4. ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	3.6984	0.4285		
รวม		840	3.5814	0.4398		
สิ่งแวดล้อมและ สาธารณประโยชน์	1. ต่ำกว่า ม.3	146	3.3301	0.6346	15.4460 df. 3,836	0.0000
	2. ม.4 - ม.6	425	3.5920	0.5622		
	3. ปวช./ปวส./อนุฯ	136	3.5647	0.5327		
	4. ปริญญาตรี/สูงกว่า	133	3.7850	0.5178		
รวม		840	3.5726	0.5786		
สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค	1. ต่ำกว่า ม.3	144	3.7326	0.5696	3.8032 df. 3,836	0.0100
	2. ม.4-ม.6	431	3.8262	0.4550		
	3. ปวช./ปวส./อนุฯ	132	3.8674	0.5116		
	4. ปริญญาตรี/สูงกว่า	133	3.9414	0.4349		
รวม		840	3.8349	0.5310		
การเป็นพลเมืองดี	1. ต่ำกว่า ม.3	141	3.5149	0.5417	13.5057 df. 3,849	0.0000
	2. ม.4-ม.6	442	3.7430	0.5279		
	3. ปวช./ปวส./อนุฯ	139	3.8209	0.5100		
	4. ปริญญาตรี/สูงกว่า	131	3.8893	0.4819		
รวม		853	3.7404	0.5319		

ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พิจารณาร่วมกับระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของวัยรุ่น จากตารางที่ 4.3.4 พบว่าระดับ
การศึกษาวัยรุ่นยิ่งสูงขึ้น ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัยรุ่นยิ่งสูงขึ้นตาม

วินัยการมีจริยธรรม และวินัยเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ของ
วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อแบ่งระดับการศึกษาของวัยรุ่นออกเป็น 4 ระดับ คือ
1. ต่ำกว่า ม.3 2. ม.4-ม.6 3. ปวช./ปวส./อนุฯปริญญา 4. ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

พบว่าวัยรุ่นมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 4 ระดับการศึกษาของวัยรุ่นอยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างถึงมาก ซึ่งวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีระดับคะแนนวินัยเฉลี่ยในเรื่องนี้มากที่สุด 3.6984 และมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้น้อยที่สุดคือ วัยรุ่นที่ศึกษา ต่ำกว่า ม.3 คะแนนเฉลี่ยเป็น 3.4965 เช่นเดียวกับวินัยของวัยรุ่นต่อเรื่องสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ซึ่งวัยรุ่นที่มีคะแนนวินัยเฉลี่ยสูงที่สุดคือวัยรุ่นที่มีศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.7580 และมีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือวัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่าชั้น ม. 3 คะแนนเฉลี่ยเป็น 3.3301

วินัยในเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค รวมถึงวินัยการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อศึกษาจากระดับการศึกษาของวัยรุ่นทั้ง 4 ระดับแล้ว วินัยของวัยรุ่นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก ในเรื่องการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่ามีคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้สูงที่สุด 3.9414 ซึ่งถือว่ามีวินัยในระดับมากได้ และที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยเรื่องการมีวินัยในระดับนี้ คือวัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ม.3 คะแนนเฉลี่ย 3.7326 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก ในเรื่องการเป็นพลเมืองดีของวัยรุ่นพบว่าวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 3.8893 ซึ่งถือว่าเกือบอยู่ในระดับมากได้ และที่มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยน้อยที่สุดคือ วัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 คะแนนเฉลี่ย 3.5149

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัยรุ่นในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับระดับการศึกษาของวัยรุ่น 4 ระดับ คือ 1. ต่ำกว่า ม.3 2. ม.4-ม.6 3. ปวช./ปวส./อนุปริญญา 4. ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 4 ระดับมีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากวินัยทั้ง 4 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยในระดับการศึกษาของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีความแตกต่างกันของวินัยทั้ง 4 ด้าน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาเป็นรายคู่โดยวิธีดันแคน (Duncan)

วินัยด้านจริยธรรม และวินัยด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค พบว่า

- คู่ที่ 1 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ปวช./ปวส./ระดับอนุปริญญาตรี
- คู่ที่ 2 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี
- คู่ที่ 3 วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ม.4 - ม.6 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีวินัยความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโยชน์ พบว่า

- คู่ที่ 1 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ปวช./ปวส./ระดับอนุปริญญาตรี
- คู่ที่ 2 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ม.4 - ม.6
- คู่ที่ 3 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี
- คู่ที่ 4 วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ปวช./ปวส./ระดับอนุปริญญาตรี กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี
- คู่ที่ 5 วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ม.4 - ม.6 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีวินัยความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี พบว่า

- คู่ที่ 1 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ม.4 - ม.6

คู่มือ 2 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ปวช./ปวส./
ระดับอนุปริญญาตรี

คู่มือ 3 วิทยาลัยที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้น ม.3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรี
และสูงกว่าระดับปริญญาตรี

คู่มือ 4 วิทยาลัยที่ศึกษาระดับ ม.4 - ม.6 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรี
และสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีวินัยความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4.3.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวิทยาลัยทั้ง 4 ด้าน กับระดับรายได้ต่อเดือนของวิทยาลัย

วินัย	ช่วงรายได้(บาท)	จำนวน กลุ่ม	ระดับคะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F-ratio	F-prob.
จริยธรรม	1. น้อย/เท่ากับ 1,250	166	3.6127	0.4506	1.4170 df. 2,482	0.2434
	2. 1,251-2,700	149	3.5289	0.4138		
	3. มาก/เท่ากับ 2,701	170	3.5776	0.4571		
รวม		485	3.5746	0.4424		
สิ่งแวดล้อมและ สาธารณประโยชน์	1. น้อย/เท่ากับ 1,250	166	3.5789	0.6059	1.8786 df. 2,479	0.1539
	2. 1,251-2,700	149	3.4564	0.5940		
	3. มาก/เท่ากับ 2,701	167	3.5515	0.5515		
รวม		482	3.5315	0.5849		
สุขภาพกาย สุขภาพจิต และ การบริโภค	1. น้อย/เท่ากับ 1,250	167	3.8036	0.5165	1.4118 df. 2,480	0.2447
	2. 1,251-2,700	151	3.8106	0.5019		
	3. มาก/เท่ากับ 2,701	165	3.8909	0.5459		
รวม		483	3.8356	0.5227		
การเป็นพลเมืองดี	1. น้อย/เท่ากับ 1,250	168	3.7446	0.5317	0.6666 df. 2,491	0.5139
	2. 1,251-2,700	152	3.7289	0.5029		
	3. มาก/เท่ากับ 2,701	174	3.6822	0.5235		
รวม		494	3.7178	0.5198		

จากตารางที่ 4.3.5 เมื่อวิเคราะห์ระดับคะแนนความมีวินัยของวัยรุ่น ร่วมกับช่วงเงินรายได้หรือเงินที่ได้รับต่อเดือนของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วงคือ 1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,250 บาท 2. 1,251 - 2,700 บาท และ 3. มากกว่าหรือเท่ากับ 2,701 บาท พบว่า วินัยในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม ของวัยรุ่นที่มีรายได้ทั้ง 3 ช่วง มีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก เกือบเท่า ๆ กันวัยรุ่นที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ในวินัยเรื่องจริยธรรมวัยรุ่นที่มีรายได้น้อยกว่า 1,250 บาท มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยมากที่สุดคือ 3.6127 ในช่วงรายได้วัยรุ่นช่วง 1,251-2,700 บาท กับช่วงรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 2,701 บาท ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นที่น้อยที่สุดเกือบเท่ากับคือ 3.5289 , 3.5776 ตามลำดับ วินัยเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมและสาธารณประโยชน์ วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายได้น้อยกว่า 1,250 บาท กับวัยรุ่นที่มีช่วงรายได้มากกว่า 2,701 บาท มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยมากที่สุดเกือบเท่ากันคือ 3.5789,3.5515 ตามลำดับ ส่วนในช่วงรายได้ของวัยรุ่นช่วง 1,251-2,700 บาท วัยรุ่นมีคะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้น้อยที่สุดเป็น 3.4564

วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี พบว่าวัยรุ่นมีคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 2 เรื่องนี้ระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก และมีคะแนนเฉลี่ยวินัยเกือบเท่ากันในทั้งสามช่วงระดับรายได้ของวัยรุ่น โดยที่วินัยในเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค วัยรุ่นที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยมากที่สุด 3.8909 คือวัยรุ่นที่มีรายได้มากกว่า 2,701 บาท รองลงมาเป็นวัยรุ่นที่มีรายได้น้อยกว่า 1,250 บาท และวัยรุ่นที่มีรายได้ระหว่าง 1,251-2,700 บาท ซึ่งคะแนนเฉลี่ยการมีวินัย 3.106 , 3.8036 ตามลำดับ และวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดีของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยมากที่สุด 3.7446 คือวัยรุ่นที่มีรายได้น้อยกว่า 1,250 บาท ซึ่งมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเกือบเท่ากับวัยรุ่นที่มีรายได้ ระหว่าง 1,251-2,700 บาท คือ 3.7289 และมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้น้อยที่สุด คือวัยรุ่นที่มีรายได้มากกว่า 2,701 บาท ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยวินัยที่น้อยที่สุดเป็น 3.6822

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัยรุ่นในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพ-

กาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับรายได้ต่อเดือนของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งช่วงรายได้ต่อเดือนของวัยรุ่นศึกษา 3 ช่วง 1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,250 บาท 2. 1,251 - 2,700 บาท และ 3. มากกว่าหรือเท่ากับ 2,701 บาท พบว่าวัยรุ่นที่มีรายได้หรือรายรับต่อเดือนทั้ง 3 ช่วง มีคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3.6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับระดับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่น

วินัย	ช่วงรายได้(บาท)	จำนวน กลุ่ม	ระดับคะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F-ratio	F-prob.
จริยธรรม	1. น้อย/เท่ากับ 1,000	325	3.5557	0.4350	1.6444 df. 2,759	0.1938
	2. 1,001-2,000	226	3.6018	0.4273		
	3. มาก/เท่ากับ 2,001	211	3.6227	0.4608		
รวม		762	3.5879	0.4404		
สิ่งแวดล้อมและ สาธารณประโยชน์	1. น้อย/เท่ากับ 1,000	325	3.5671	0.6031	1.0221 df. 2,756	0.3603
	2. 1,001-2,000	225	3.5751	0.5742		
	3. มาก/เท่ากับ 2,001	207	3.6372	0.5364		
รวม		757	3.5886	0.5769		
สุขภาพกาย สุขภาพจิต และ การบริโภค	1. น้อย/เท่ากับ 1,000	321	3.8231	0.5425	1.4921 df. 2,756	0.2256
	2. 1,001-2,000	230	3.8287	0.5070		
	3. มาก/เท่ากับ 2,001	208	3.8995	0.5300		
รวม		759	3.8457	0.5289		
การเป็นพลเมืองดี	1. น้อย/เท่ากับ 1,000	323	3.7502	0.5442	0.1240 df. 2,772	0.8834
	2. 1,001-2,000	235	3.7400	0.5009		
	3. มาก/เท่ากับ 2,001	217	3.7645	0.5207		
รวม		775	3.7511	0.5242		

จากตารางที่ 4.3.6 เมื่อพิจารณาช่วงรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกเป็น 3 ช่วงรายจ่ายคือ 1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท 2. ช่วง 1,001-2,000 บาท และ 3. มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท ร่วมกับระดับคะแนนเฉลี่ย-

วินัยวัยรุ่น วินัยด้านจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วัยรุ่นมีวินัย ทั้ง 2 เรื่องในระดับปานกลาง ค่อนข้างมาก และคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยในแต่ละระดับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นเกือบเท่ากัน วินัยด้านจริยธรรม วัยรุ่นที่รายจ่ายต่อเดือนมากกว่า หรือเท่ากับ 2,001 บาท กับมีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท มีคะแนนวินัยเฉลี่ยเรื่องนี้ที่มากที่สุดเกือบเท่ากันคือ 3.6227 , 3.6018 ตามลำดับ ส่วนวัยรุ่นที่จ่ายต่อเดือนน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยวินัยน้อยกว่าเท่ากับ 3.557 วินัยการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อมวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายจ่ายต่อเดือน มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท มีคะแนนเฉลี่ยวินัยมากที่สุด 3.6372 ส่วนวัยรุ่นที่มีจ่ายต่อเดือนน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท กับรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยน้อยกว่าเกือบเท่ากันคือ 3.5671, 3.5751 ตามลำดับ

วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัย เรื่องการเป็นพลเมืองดี วัยรุ่นมีระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง จนถึงระดับมาก และวินัยวัยรุ่นทั้งสองเรื่องในแต่ละระดับรายจ่ายต่อเดือนมีระดับคะแนนเฉลี่ยเกือบเท่า ๆ กัน โดยวินัยการดูแลสุขภาพกายสุขภาพจิต และการบริโภค วัยรุ่นมีที่ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยจากมากไปหาน้อย ตามระดับช่วงรายจ่ายต่อเดือน มากกว่า หรือเท่ากับ 2,001 บาท , รายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท และมีรายจ่ายต่อเดือนน้อยกว่า หรือเท่ากับ 2,001 บาท โดยมีคะแนนเฉลี่ยวินัยคือ 3.8995, 3.8287 และ 3.8231 ตามลำดับ

วินัยวัยรุ่นในเรื่องการเป็นพลเมืองดี ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยมีระดับปานกลางเกือบมาก เท่า ๆ กัน คือวัยรุ่นที่มีรายจ่ายต่อเดือนมากกว่า หรือเท่ากับ 2,001 บาท , วัยรุ่นที่มีรายจ่ายน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,000 บาท และวัยรุ่นที่มีจ่ายต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท พบว่าวัยรุ่นมีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยเป็น 3.7645, 3.7502 และ 3.7400 ตามลำดับ

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัยรุ่นในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยแบ่งช่วงรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นศึกษา 3 ช่วง

1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท 2. 1,001 - 2,000 บาท และ 3. มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท พบว่าช่วงรายได้ของวัยรุ่นทั้ง 3 ช่วง มีคะแนนเฉลี่ย วินัยทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับแหล่งที่อยู่

อาศัยของวัยรุ่น

วินัย	ระดับการศึกษา	จำนวน/ กลุ่ม	ระดับคะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F-ratio	F-prob.
จริยธรรม	1. แหล่งสถานที่ราชการ	94	3.5553	0.4505	0.9287	0.4615
	2. วัดหรือศาสนสถาน	21	3.6952	0.5172		
	3. ชุมชนแออัด	40	3.5575	0.4867		
	4. แหล่งบันเทิง	19	3.4737	0.4107		
	5. แหล่งธุรกิจ	117	3.6282	0.4337		
	6. ชานเมือง/นอกเมือง/อื่น ๆ	543	3.5694	0.4317		
รวม		834	3.5765	0.4386		
สิ่งแวดล้อมและ สาธารณประโยชน์	1. แหล่งสถานที่ราชการ	100	3.5940	0.5806	0.2614	0.9341
	2. วัดหรือศาสนสถาน	23	3.5565	0.5798		
	3. ชุมชนแออัด	39	3.5077	0.6280		
	4. แหล่งบันเทิง	17	3.4529	0.5886		
	5. แหล่งธุรกิจ	113	3.5646	0.5842		
	6. ชานเมือง/นอกเมือง/อื่น ๆ	544	3.5706	0.5770		
รวม		836	3.5669	0.5798		
สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค	1. แหล่งสถานที่ราชการ	98	3.8704	0.5128	1.4884	0.1911
	2. วัดหรือศาสนสถาน	22	3.8273	0.5479		
	3. ชุมชนแออัด	40	3.8250	0.5917		
	4. แหล่งบันเทิง	16	3.5750	0.4480		
	5. แหล่งธุรกิจ	117	3.9111	0.4799		
	6. ชานเมือง/นอกเมือง/อื่น ๆ	543	3.8149	0.5405		
รวม		836	3.8311	0.5312		
การเป็นพลเมืองดี	1. แหล่งสถานที่ราชการ	100	3.8090	0.5172	1.3469	0.2423
	2. วัดหรือศาสนสถาน	23	3.7348	0.6569		
	3. ชุมชนแออัด	40	3.6275	0.4657		
	4. แหล่งบันเทิง	19	3.6053	0.5622		
	5. แหล่งธุรกิจ	120	3.8008	0.4988		
	4. ชานเมือง/นอกเมือง/อื่น ๆ	546	3.7242	0.5393		
รวม		848	3.7381	0.5325		

ตารางที่ 4.3.7 เมื่อพิจารณาแหล่งที่อยู่อาศัยทั้ง 6 แหล่งของวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ 1. แหล่งสถานที่ราชการ 2. แหล่งวัด หรือศาสนาสถาน 3. แหล่งชุมชนแออัด 4. แหล่งบันเทิง 5. แหล่งธุรกิจ และ 6. แหล่งที่อยู่แถวชานเมือง หรืออื่น ๆ เพื่อวัดระดับคะแนนความมีวินัยเฉลี่ยของวัดในทั้ง 4 เรื่อง

วินัยวัดเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วัดที่อาศัยในทั้ง 6 แหล่งมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในระดับปานกลาง ค่อนข้างมากโดยวัดที่อาศัยอยู่ในแหล่งวัด หรือศาสนาสถาน มีระดับคะแนนเฉลี่ยเรื่องจริยธรรม มากที่สุด 3.6952 เกือบเท่ากับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัดที่อาศัยในแหล่งธุรกิจ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 3.6282 และระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้น้อยที่สุด คือวัดที่อาศัยในแหล่งบันเทิง 3.4737 ในเรื่องวินัยสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วัดที่อาศัยในแหล่งสถานที่ราชการมีวินัยในเรื่องนี้มากที่สุด 3.5940 จากนั้นวัดที่อาศัยในแหล่งอื่นๆ มีระดับคะแนนวินัยเฉลี่ยมารองลงมาพอ ๆ กัน ยกเว้นวัดที่อาศัยในแหล่งธุรกิจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้น้อย 3.4529

วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี วัดที่อาศัยในทั้ง 6 แหล่งมีวินัยระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับคะแนนมาก วินัยในเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค พบว่าวัดที่อาศัยในแหล่งธุรกิจ มีระดับคะแนนเฉลี่ยในเรื่องนี้มากที่สุด 3.9111 ที่ระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมา ก็พบว่าวัดที่อาศัยในแหล่งต่าง ๆ ที่มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยเกือบเท่ากัน ยกเว้นวัดที่อาศัยในแหล่งธุรกิจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้น้อยที่สุด คือมีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยเท่ากับ 3.5750 วินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดีของวัด พบว่าวัดที่อาศัยในแหล่งสถานที่ราชการกับวัดที่อาศัยในแหล่งธุรกิจมีระดับคะแนนเฉลี่ยเรื่องการมีวินัยมากที่สุดคือ 3.8090 , 3.8008 ตามลำดับ ส่วนระดับคะแนนเฉลี่ยที่น้อยที่สุดพบว่าวัดที่อาศัยแหล่งบันเทิง และในแหล่งชุมชนแออัด มีคะแนนเฉลี่ย 3.6053 , 3.6275 ตามลำดับ

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวัดในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพ

กาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับแหล่งที่อยู่อาศัย ทั้ง 6 แหล่งของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ 1. แหล่งสถานที่ราชการ 2. แหล่งวัด หรือศาสนาสถาน 3. แหล่งชุมชนแออัด 4. แหล่งบันเทิง 5. แหล่งธุรกิจ และ 6. แหล่งที่อยู่ แถวชานเมือง หรืออื่น ๆ พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อาศัยในแหล่งต่าง ๆ ทั้ง 6 แหล่งมีคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการมีวินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน กับสื่อที่วัยรุ่นติดตามเป็นประจำ

วินัย	ช่วงรายได้(บาท)	จำนวน กลุ่ม	ระดับคะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F-ratio	F-prob.
จริยธรรม	1. โทรทัศน์	609	3.5701	0.4268	1.4914 df. 2,803	0.2257
	2. วิทยู	101	3.6515	0.4562		
	3. หนังสือพิมพ์/วารสาร	96	3.5771	0.4953		
รวม		806	3.5811	0.4395		
สิ่งแวดล้อมและ สาธารณประโยชน์	1. โทรทัศน์	606	3.5630	0.5702	2.3245 df. 2,806	0.0985
	2. วิทยู	107	3.6692	0.6035		
	3. หนังสือพิมพ์/วารสาร	96	3.5000	0.5954		
รวม		809	3.5696	0.5787		
สุขภาพกาย สุขภาพจิต และ การบริโภค	1. โทรทัศน์	601	3.8517	0.5228	0.9164 df. 2,802	0.4004
	2. วิทยู	106	3.7764	0.5786		
	3. หนังสือพิมพ์/วารสาร	98	3.8378	0.5064		
รวม		805	3.8401	0.5285		
การเป็นพลเมืองดี	1. โทรทัศน์	613	3.7375	0.5224	0.3925 df. 2,815	0.6755
	2. วิทยู	109	3.7862	0.5656		
	3. หนังสือพิมพ์/วารสาร	96	3.7448	0.5283		
รวม		818	3.7449	0.5286		

ตารางที่ 4.3.8 เมื่อพิจารณาสื่อทั้ง 3 สื่อที่วัยรุ่นเลือกติดตามบ่อย ๆ คือ 1. โทรทัศน์ 2. วิทยู 3. หนังสือพิมพ์และวารสาร เพื่อวิเคราะห์ระดับการมีวินัยของวัยรุ่นในทั้ง 4 เรื่อง กับลักษณะสื่อที่วัยรุ่นติดตาม

วินัยเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วิทยุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับวินัยในระดับปานกลาง ถึงค่อนข้างระดับมาก และมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้งสองเรื่อง กับการติดตามสื่อทั้งสามลักษณะของวิทยุรุ่มเกือบเท่า ๆ กัน วินัยเรื่องจริยธรรม และเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม พบว่าวิทยุรุ่มที่ติดตามสื่อจากวิทยุ มีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยสองเรื่องนี้มากที่สุด คือ 3.6515 และ 3.6692 ตามลำดับ ส่วนในระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเรื่องจริยธรรมคือวิทยุรุ่มที่ติดตามจากสื่อโทรทัศน์ และจากหนังสือพิมพ์/วารสาร มีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยเรื่องนี้เกือบเท่ากัน 3.5701, 3.5771 ตามลำดับ และวินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้ของวิทยุรุ่มน้อยที่สุดพบว่าเป็นวิทยุรุ่มที่ติดตามสื่อจากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร และสื่อโทรทัศน์ มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 3.5000 , 3.5630 ตามลำดับ

วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี ของวิทยุรุ่มในทั้ง 2 เรื่องพบว่ามีระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวิทยุรุ่มอยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก และมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยที่เกือบเท่า ๆ กัน ลักษณะสื่อที่วิทยุรุ่มติดตาม ในเรื่องวินัยการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค พบว่าวิทยุรุ่มที่ติดตามสื่อโทรทัศน์ และจากหนังสือพิมพ์/วารสาร เป็นวิทยุรุ่มที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยในเรื่องนี้มากที่สุด 3.8517, 3.8378 ตามลำดับ ส่วนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้น้อยที่สุดนั้น 3.7764 พบว่าเป็นวิทยุรุ่มที่ติดตามสื่อจาก วิทยุ ในเรื่องวินัยของการเป็นพลเมืองดีของวิทยุรุ่ม ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้เท่ากันจากลักษณะสื่อต่าง ๆ ที่วิทยุรุ่มเลือกติดตาม ที่พบว่ามีระดับคะแนนเฉลี่ยที่มากที่สุดของวิทยุรุ่ม 3.7862 คือวิทยุรุ่มที่ติดตามสื่อวิทยุ รองลงมาคือ 3.7448 จากสื่อหนังสือพิมพ์หรือวารสาร และระดับคะแนนเฉลี่ยของวิทยุรุ่มที่น้อยที่สุดในวินัยเรื่องนี้ 3.7375 นั้น คือวิทยุรุ่มที่ติดตามสื่อจากโทรทัศน์

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการมีวินัยของวิทยุรุ่มในเรื่องจริยธรรม วินัยเรื่องสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม วินัยเรื่องการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และการมีวินัยเรื่องการเป็นพลเมืองดี กับลักษณะสื่อที่ให้ข่าวสาร และความบันเทิง ที่วิทยุรุ่มเลือกติดตามบ่อย 3 ลักษณะคือ 1. โทรทัศน์ 2. วิทยุ

3. หนังสือพิมพ์และวารสาร พบว่าสื่อที่วัยรุ่นเลือกติดตามทั้ง 3 ลักษณะจะมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ ศึกษาระดับความมีวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ด้าน คือการมีวินัยด้านจริยธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดีของวัยรุ่น ...รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ลักษณะเศรษฐกิจ สังคมของวัยรุ่นว่ามีความสัมพันธ์กับวินัยทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่นหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้เจาะจงวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-25 ปี ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด คือจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 300 ตัวอย่างในแต่ละจังหวัด รวมจำนวนตัวอย่างวัยรุ่นทั้งหมด 900 คน

ในการสำรวจและเก็บข้อมูลได้แบ่งโควตาจำนวนวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิงให้มีจำนวนเท่า ๆ กัน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจายในกลุ่มวัยรุ่น จึงได้มีการสำรวจและเก็บข้อมูลการวิจัยจากแบบสอบถาม ในสถานที่หรือแหล่งต่าง ๆ กันในพื้นที่ของจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด เช่น แหล่งห้างสรรพสินค้า ตามสถาบันการศึกษา แหล่งหรือสถานบันเทิงทั่วไป เป็นต้น

จากแบบสอบถามซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยเป็นแบบสอบถามที่ให้วัยรุ่นตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยปฏิบัติที่วัยรุ่นควรพึงปฏิบัติ และไม่ควรพึงปฏิบัติ ผู้วิจัยจะถามวัยรุ่นถึงการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน โดยจะเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับวินัยเชิงนิยม และข้อคำถามเชิงไม่นิยม ซึ่งมีจำนวนข้อพอ ๆ กัน และในข้อคำถามเหล่านั้นได้มีการกำหนดมาตรวัดเกี่ยวกับวินัยวัยรุ่นเพื่อวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไปได้

จากการสำรวจจำนวนวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 900 คน เป็นวัยรุ่นหญิงมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 50.6 และวัยรุ่นชายคิดเป็นจำนวนร้อยละ 47.6 เป็น

วัยรุ่นที่มีอายุวัย 18 ปีจำนวนมากที่สุด จำนวนร้อยละ 21.6 และในทั้ง 900 คนที่สุ่มมาได้นี้ กำลังอยู่ในวัยเรียนเสียส่วนใหญ่ถึงจำนวนร้อยละ 85.6 เมื่อมองถึงสภาพทั่วไปด้าน เศรษฐกิจ และสังคม สภาพสังคมวัยรุ่นอยู่ในวัยเรียนรายได้/รายรับต่อเดือนของวัยรุ่นโดย เฉลี่ย 2,921.72 บาทต่อเดือน และโดยเฉลี่ยที่วัยรุ่นใช้จ่ายต่อเดือน 1,953.74 บาทต่อเดือน ถึงแม้ว่าจะมีการสำรวจวัยรุ่นในพื้นที่ต่าง ๆ ในตัวจังหวัด แต่กลับพบว่าวัยรุ่นเหล่านั้นมี แหล่งที่อยู่อาศัยจริง ๆ แล้วอยู่ชานเมือง หรือรอบ ๆ จังหวัดมีจำนวนมากถึงร้อยละ 58.3 และวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบันเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาต้องการคนที่จะ ปรึกษาด้วยโดยส่วนมากปรึกษาบิดาหรือมารดา และรองลงมาคือเพื่อนที่สนิท คิดแล้วมี จำนวนที่ตอบร้อยละ 44.1, 32.2 ตามลำดับ ขณะเดียวกับสื่อที่ให้ความบันเทิงแก่วัยรุ่นใน ยุคนี้ที่วัยรุ่นติดตามมากที่สุดคือโทรทัศน์ คิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 71.6

5.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา วินัยของวัยรุ่นใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 ด้าน

5.1.1.1 วินัยด้านจริยธรรม

วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการทำบุญในหนึ่งเดือน เช่น การตัก- บาตร ไปทำบุญที่วัด เป็นต้น วัยรุ่นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 36.3 ที่ไม่เคยทำบุญเลยใน หนึ่งเดือน ในจำนวนวัยรุ่นที่ทำบุญพบว่าในหนึ่งเดือนวัยรุ่นเองทำบุญเพียง 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง เป็นจำนวนร้อยละ 18.2 และ 17.4 ตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก ในจำนวนวัยรุ่นที่ ทำบุญโดยส่วนใหญ่เลือกทำบุญตามโอกาสที่สะดวก และเมื่อทำบุญแล้ววัยรุ่นให้ความคิด เห็นว่าทำให้สบายใจ

ในระดับความคิดเห็นของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับวินัย จริยธรรมจากข้อคำถามเชิงนิยาม และเชิงไม่นิยามรวมจำนวน 10 ข้อคำถาม พบว่าวัยรุ่นมี ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยระดับมากที่สุด และระดับมากกับข้อคำถามทางจริยธรรมเชิง นิยาม เป็นส่วนใหญ่ 4 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1) กับข้อคำถามเชิงไม่นิยามวัยรุ่นได้แสดงความ คิดเห็น เห็นด้วยเกี่ยวกับวินัยจริยธรรม ในระดับน้อยที่สุด เป็นส่วนใหญ่ 2 ข้อ (มาเป็นลำดับ

ที่ 1 จาก 6 ข้อ) และข้อคำถามเชิงไม่นิยมวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยเกี่ยวกับวินัย จริยธรรม ในระดับมาก อีก 1 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 6 ข้อ)

ขณะเดียวกันวินัยในเรื่องจริยธรรมเกี่ยวกับว่า ประเพณีในวันสำคัญทาง ศาสนาซึ่งควรยึดถือปฏิบัติเสมอมา อบายมุข เช่น การดื่มเหล้า และการสูบบุหรี่ไม่ถือว่า ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมปัจจุบัน และการอยู่ร่วมกันก่อนแต่งของชายหญิงในปัจจุบันถือเป็นเรื่องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ซึ่งวินัยจริยธรรมทั้ง 3 ข้อนั้น วัยรุ่นในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือได้แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยระดับปานกลางเท่านั้น (มาเป็นลำดับ ที่ 1)

5.1.1.2 วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

ในระดับความคิดเห็นของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับวินัย ด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์จากข้อคำถามเชิงนิยม และเชิงไม่นิยมรวมจำนวน 10 ข้อคำถามในแบบสอบถามของวินัยด้านนี้ พบว่าวัยรุ่นมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยระดับ มากที่สุด กับข้อคำถามวินัยด้านนี้เชิงนิยม เพียง 2 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 5 ข้อ) และ กับข้อคำถามเชิงไม่นิยมวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น ที่เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ(มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 5 ข้อ)

ขณะเดียวกันวินัยในด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ เกี่ยวกับว่า ผล ประโยชน์ส่วนตัว ต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนรวม ในสังคมปัจจุบัน แม่น้ำลำคลอง ป่า ไม้ถูกทำลาย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงต้องรีบแก้ไข วัยรุ่นคงช่วยไม่ได้ พฤติกรรมของตัวท่านเพียงคนเดียวส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม ค่านิยมความต้องการ วัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยทำลายสิ่งแวดล้อม และเรื่องนโยบายการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมของรัฐ เป็นสิ่งที่วัยรุ่นต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งวินัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ทั้ง 5 ข้อนั้น วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยระดับปานกลางเท่านั้น (มาเป็นลำดับที่ 1)

5.1.1.3 วินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

ในการปฏิบัติเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อไม่สบาย จำนวนร้อยละมากที่สุดของวัยรุ่นที่ตอบ บอกว่าต้องไปพบแพทย์โดยทันที และร้อยละมากที่สุดของวัยรุ่นบอกว่าจะต้องรอดูอาการเสียก่อนถ้า มีอาการมากจึงตัดสินใจไปพบแพทย์ ส่วนสถานที่ไปรับบริการรักษาพยาบาลวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่ตอบว่าต้องเลือกรับบริการในสถานที่ให้การรักษาที่รวดเร็วมาเป็นอันดับแรก และในจำนวนความคิดเห็นที่รองลงมาเกี่ยวกับเรื่องนี้คือเลือกไปใช้บริการรักษาในสถานบริการใกล้แหล่งที่อยู่อาศัยก่อน

พฤติกรรมกรรมการเลือกบริโภคอาหารของวัยรุ่นจำนวนโดยส่วนมากตอบว่าต้องเลือกบริโภคอาหารที่มีคุณภาพเป็นอันดับแรก และรองลงมาคือเลือกการบริการที่สะดวกและรวดเร็ว

ในระดับความคิดเห็นของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค จากข้อคำถามเชิงนิยาม และเชิงไม่นิยามรวมจำนวน 10 ข้อคำถามในแบบสอบถามของวินัยด้านนี้ พบว่าวัยรุ่นมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยระดับมากที่สุด และระดับมาก กับข้อคำถามวินัยด้านนี้เชิงนิยาม จำนวน 3 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 4 ข้อ) และกับข้อคำถามเชิงไม่นิยามวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นที่เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 6 ข้อ) และกับข้อคำถามเชิงไม่นิยามวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น ที่เห็นด้วยในระดับมากอีก 1 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 6 ข้อ)

ขณะเดียวกันวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภคเกี่ยวกับว่า วัยรุ่นดูแลสุขภาพจิตมากกว่าสุขภาพกายในปัจจุบัน วัยรุ่นคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้พาหนะ เช่น คาดเข็มขัดนิรภัย สวมหมวกกันน็อค ทุกครั้งก่อนเดินทาง การติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ เป็นหน้าที่หน่วยงานด้านการรักษาพยาบาล วัยรุ่นเองไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวินัยเกี่ยวกับด้านนี้ทั้ง 3 ข้อนั้น วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยระดับปานกลางเท่านั้น (มาเป็นลำดับที่ 1)

5.1.1.4 วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี

ในระดับความคิดเห็นของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี จากข้อคำถามเชิงนิยาม และเชิงไม่นิยามรวมจำนวน 10 ข้อคำถามในแบบสอบถามของวินัยด้านนี้ พบว่าวัยรุ่นมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยระดับมากที่สุด กับข้อคำถามวินัยด้านนี้เชิงนิยาม จำนวน 5 ข้อ (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 5 ข้อ) และกับข้อคำถามเชิงไม่นิยามวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น ที่เห็นด้วยในระดับน้อย เพียง 1 ข้อเท่านั้น (มาเป็นลำดับที่ 1 จาก 5 ข้อ)

ขณะเดียวกันวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี เกี่ยวกับว่า ปัจจุบันสิทธิของคนเท่าเทียมกัน ชายไม่จำเป็นต้องเสียสละให้สุภาพสตรีอีกต่อไปแล้ว อาชีพที่ดีที่สุดในสังคมปัจจุบันคืออาชีพที่ให้ค่าจ้างสูง วัยรุ่นไม่ควรเคร่งครัดกับกฎหมายมากนัก เพราะกฎหมายไม่สามารถแก้ไขปัญหาในสังคมปัจจุบันได้ ในสังคมที่เร่ร่อนในปัจจุบัน การปฏิบัติผิดกฎจราจรถือเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งวินัยเกี่ยวกับด้านการเป็นพลเมืองดีนี้ทั้ง 4 ข้อนั้น วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยระดับปานกลางเท่านั้น (เป็นลำดับที่ 1)

5.1.2 สรุปผลจากสถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ และสถิติวิเคราะห์ทาง

เดียวจากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ตั้งเพื่อการวิจัยในครั้งนี้มีว่าดังนี้

1) วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 ด้าน คือการมีวินัยด้านจริยธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ประโยชน์ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดีกับลักษณะสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน วัยรุ่นมีวินัยต่ำ

2) สภาพเศรษฐกิจ และสังคมมีอิทธิพลต่อวินัยของวัยรุ่น และ

3) ระดับการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน ของวัยรุ่นแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจ และสังคม

เมื่อตัวแปรตามที่สนใจศึกษาในการวิจัย คือ วินัยทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่น และตัวแปรอิสระ สถานะของวัยรุ่น 2 ลักษณะคือ เพศ อายุ สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม คือ การศึกษา ลักษณะครอบครัว รายได้/รายจ่ายต่อเดือน สภาพแวดล้อมแหล่งที่อยู่อาศัย และการติดตามข่าวสารหรือสื่อ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การมีวินัยระหว่างตัวแปรตาม กับตัวแปรอิสระดังกล่าวโดยการวิเคราะห์ตารางไขว้และสถิติไคสแควร์ พบว่าระดับความคิดเห็นของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อความเชิงนิยม และเชิงไม่นิยม กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่าจำนวนวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยวินัยในระดับที่ปานกลางถึงระดับมากที่สุด ในวินัยทั้ง 4 ด้าน เป็นส่วนมาก การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การมีวินัยระหว่างตัวแปรตาม กับตัวแปรอิสระดังกล่าว ตารางไขว้ทำให้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์หายไปในบางช่องของตารางไขว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการมีวินัยทั้ง 4 ด้านโดยสถิติวิเคราะห์ทางเดียว (Oneway Analysis) สรุปผลข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสรุปวินัยทั้ง 4 ด้าน ตามลักษณะตัวแปรอิสระเป็นดังนี้

5.1.2.1 ตัวแปรเพศ

ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน เมื่อแยกศึกษากับวัยรุ่นเพศชาย และวัยรุ่นหญิง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ของวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิง อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิง มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่าระดับคะแนนเฉลี่ย 2 ด้านที่กล่าวไปแล้ว คืออยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก

ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 4 ด้านพบว่าวัยรุ่นหญิง มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยวัยรุ่นชาย เมื่อเปรียบเทียบมีระดับความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นชาย กับวัยรุ่นหญิง ด้านจริยธรรม ด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และด้านการเป็นพลเมืองดีในปัจจุบัน พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยของวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่ม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หรืออาจสรุปว่าเพศมีความสัมพันธ์กับ
วินัยวัยรุ่นทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา

ส่วนที่ระดับความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นชาย วัยรุ่นหญิง กับวินัย
ด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5.1.2.2 ตัวแปรอายุของวัยรุ่น

ระดับคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน เมื่อแยกศึกษากับช่วงอายุของวัยรุ่น
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ช่วงอายุ คือ ช่วงที่ 1. อายุ 13-16 ปี 2. อายุ 17-18 ปี และ 3.
คืออายุ 19-25 ปี พบว่าคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสา-
ธารณประโยชน์ ของวัยรุ่นช่วงอายุต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก วินัยทั้ง
2 ด้าน วัยรุ่นที่มีอายุช่วง 17-18 ปี และช่วงอายุ 19-25 ปี มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยทั้ง 2
ด้านมากที่สุดตามลำดับ และเกือบเท่ากันด้วยโดยเฉพาะวินัยด้านจริยธรรม และคะแนน
เฉลี่ยการมีวินัยน้อยที่สุดคือวัยรุ่นที่มีอายุ ช่วง 13-16 ปี

ส่วนวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัย
ด้านการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นช่วงอายุต่าง ๆ มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่าระดับคะแนน
เฉลี่ย 2 ด้านที่กล่าวไปแล้ว คืออยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก

ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค
มากที่สุดเป็นวัยรุ่นที่มีอายุช่วง 17-18 ปี และอายุช่วง 19-25 ปี ตามลำดับ และเกือบมี
คะแนนโดยเฉลี่ยเกือบเท่ากันด้วย ส่วนวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ระดับคะแนนเฉลี่ยมาก
ที่สุด พบว่าเป็นวัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 19-25 ปี และ 17-18 ปี ตามลำดับ และเกือบมีคะแนน
โดยเฉลี่ยเท่ากัน และคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยที่น้อยที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือวัยรุ่นที่มีอายุช่วง 13-
16 ปี

เมื่อเปรียบเทียบมีระดับความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นตามช่วงอายุ
วินัยด้านจริยธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ และด้านการเป็นพลเมืองดีใน
ปัจจุบัน พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของวัยรุ่นทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 หรืออาจสรุปว่าอายุมีความสัมพันธ์กับวินัยวัยรุ่นทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา

จากการเปรียบเทียบรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มอายุของวัยรุ่นโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มโดยวิธีของดันแคน (Duncan) พบว่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มอายุวัยรุ่น

คู่ที่ 1 วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 13-16 ปี กับวัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 17-18 ปี

คู่ที่ 2 วัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 13-16 ปี กับวัยรุ่นที่มีช่วงอายุ 19-25 ปี

มีค่าเฉลี่ยวินัยของกลุ่มวัยรุ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ส่วนที่ระดับความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นช่วงอายุต่างกัน 3 ช่วงวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค ในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5.1.2.3 ตัวแปรการศึกษา

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยทั้ง 4 ด้าน กับระดับการศึกษาของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ 1. ระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.3 2. ระดับการศึกษา ม.4-ม.6 3. ระดับการศึกษา ระดับปวช. ปวส. หรืออนุปริญญาตรี และ 4. ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ในปัจจุบัน ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก โดยวินัยทั้ง 2 ด้าน พบว่าวัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยมากที่สุด และวัยรุ่นที่ศึกษาระดับต่ำกว่า ม.3 มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยน้อยที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดีในปัจจุบัน ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก โดยวินัยทั้ง 2 ด้าน พบว่าวัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยมากที่สุด และเช่นเดียวกันวัยรุ่นที่ศึกษาระดับต่ำกว่า ม.3 มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 2 ด้านน้อยที่สุด

ตัวแปรการศึกษาเมื่อแบ่งระดับการศึกษา เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยทั้ง 4 ด้าน ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วพบว่า คะแนนเฉลี่ยวินัยในระดับ

การศึกษาของวัยรุ่นในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือบอกได้ว่าการศึกษาของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยทั้ง 4 ด้านในปัจจุบัน

จากการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระดับการศึกษาวัยรุ่นของความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้ง 4 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวิธีวิเคราะห์ของ ดันแคน (Duncan) พบว่า

วินัยด้านจริยธรรม และการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

คู่มือที่ 1 วัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปวช. หรือปวส. หรือระดับ
อนุปริญญาตรี

คู่มือที่ 2 วัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คู่มือที่ 3 วัยรุ่นที่ศึกษาชั้น ม.4-ม.6 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คะแนนเฉลี่ยวินัยด้านจริยธรรม และคะแนนเฉลี่ยวินัยการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค ในแต่ละคู่ระดับการศึกษาของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

คู่มือที่ 1 วัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปวช. หรือปวส. หรือระดับ
อนุปริญญาตรี

คู่มือที่ 2 วัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาชั้น ม.4-ม.6

คู่มือที่ 3 วัยรุ่นที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คู่มือที่ 4 วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปวช. หรือปวส. หรือระดับ อนุปริญญาตรี กับ วัยรุ่นที่ศึกษา
ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คู่มือที่ 5 วัยรุ่นที่ศึกษาชั้น ม.4-ม.6 กับ วัยรุ่นที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คะแนนเฉลี่ยวินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ในแต่ละคู่ระดับการศึกษาของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี

คู่มือที่ 1 วิทยาลัยที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาชั้น ม.4-ม.6

คู่มือที่ 2 วิทยาลัยที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปวช. หรือปวส. หรือระดับ
อนุปริญญาตรี

คู่มือที่ 3 วิทยาลัยที่ศึกษาต่ำกว่า ม. 3 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คู่มือที่ 4 วิทยาลัยที่ศึกษาชั้น ม.4-ม.6 กับ วิทยาลัยที่ศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

คะแนนเฉลี่ยวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ในแต่ละคู่มือระดับการศึกษาของวิทยาลัยใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

5.1.2.4 ตัวแปรรายได้ต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงระดับ
รายได้ต่อเดือนของวิทยาลัย ซึ่งแบ่งศึกษาออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 รายได้ต่อเดือนน้อย
กว่า 1,250 บาท 2. รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1,251-2,700 บาท และ 3. รายได้ต่อเดือน
มากกว่าหรือเท่ากับ 2,701 บาท กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่าวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่ง-
แวดล้อม และสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก โดยวินัยด้าน
จริยธรรม พบว่าวิทยาลัยที่ระดับรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,250 บาทต่อเดือน มีระดับคะแนน
เฉลี่ยวินัยมากที่สุด และวิทยาลัยในช่วงรายได้ระหว่าง 1,251-2,700 บาทต่อเดือน และวิทยาลัยที่
มีช่วงรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 2,701 บาท มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยน้อยที่สุด เกือบเท่า
กัน วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ คะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุด คือ วิทยาลัย
ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,250 บาท และรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ
2,701 บาทต่อเดือน รองลงมา ซึ่งเกือบมีคะแนนเฉลี่ยวินัยเท่ากัน ส่วนคะแนนโดยเฉลี่ย
วินัยที่น้อยที่สุดคือวิทยาลัยที่มีช่วงรายได้ต่อเดือนระหว่าง 1,251-2,700 บาท

ระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการ
บริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ของวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับ
ปานกลาง เกือบถึงระดับมาก โดยวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการ

บริโภค ของวัยรุ่นมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในเรื่องนี้ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก เกือบเท่ากันทุก ๆ ช่วงรายได้ ส่วนวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุดคือวัยรุ่นที่มีช่วงรายได้ น้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,250 บาทต่อเดือน รองลงมาคือช่วงรายได้ต่อเดือน 1,251-2,700 บาท เกือบมีคะแนนโดยเฉลี่ยมากเท่ากัน และคะแนนเฉลี่ยวินัยที่น้อยที่สุดของวัยรุ่นอยู่ในช่วงรายได้ต่อเดือนที่มากกว่า 2,701 บาทต่อเดือน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยช่วงรายได้ของวัยรุ่นต่อเดือน ของวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยวินัยในระดับช่วงรายได้ต่อเดือนของวัยรุ่นในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

5.1.2.5 ตัวแปรรายจ่ายต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นในช่วงระดับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังนี้คือ ช่วงที่ 1 รายจ่ายต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท 2. รายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท และ 3. รายจ่ายต่อเดือนมากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันไป มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก โดยวินัยด้านจริยธรรม วัยรุ่นที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้มากที่สุด อยู่ในช่วงรายจ่ายต่อเดือนมากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท รองลงมาคือมีรายจ่ายต่อเดือน 1,001-2,000 บาท ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยมากเกือบเท่ากัน คะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้ที่น้อยที่สุดพบว่าเป็นวัยรุ่นที่ช่วงรายจ่ายน้อยกว่า 1,000 บาทต่อเดือน ส่วนวินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ วัยรุ่นที่มีคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุด คือวัยรุ่นที่มีรายจ่ายต่อเดือนมากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท คะแนนเฉลี่ยวินัยเรื่องนี้ที่น้อยที่สุดพบว่าเป็นวัยรุ่นที่ช่วงรายจ่ายน้อยกว่า 1,000 บาทต่อเดือน รองลงมาวัยรุ่นที่มีช่วงรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท มีคะแนนระดับเฉลี่ยน้อยเกือบเท่ากัน

ระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ซึ่งมากกว่าคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นทั้ง 2 ด้านข้าง

ต้น คืออยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก โดยวินัยทั้ง 2 ด้าน ของวัยรุ่นพบว่าในทุกช่วงระดับรายจ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกันมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยเกือบเท่า

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกันในระดับรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยวินัยในระดับช่วงรายจ่ายต่อเดือนของวัยรุ่นในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.2.6 ตัวแปรลักษณะครอบครัวที่วัยรุ่นอาศัย

ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยวัยรุ่นที่มาจากลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันคือวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และวัยรุ่นที่อยู่กับครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือมีแต่บิดามารดาคนใดคนหนึ่ง หรือไม่มีทั้ง 2 คน กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มาจากลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก โดยวินัยทั้ง 2 ด้าน วัยรุ่นที่อยู่กับครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน กับวัยรุ่นที่อยู่กับครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือมีแต่บิดามารดาคนใดคนหนึ่ง หรือไม่มีทั้ง 2 คน มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยทั้งสองด้านเกือบเท่ากัน

ระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก โดยวินัยทั้ง 2 ด้านพบว่าวัยรุ่นที่อยู่กับครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน กับวัยรุ่นที่อยู่กับครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือมีแต่บิดามารดาคนใดคนหนึ่ง หรือไม่มีทั้ง 2 คน มีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยทั้งสองด้านเกือบเท่ากัน เช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกต่างกัน 2 กลุ่มวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นในครอบครัวที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.2.7 ตัวแปรแหล่งที่อยู่อาศัยของวัยรุ่น

ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มาจากแหล่งที่อยู่อาศัยในแหล่งที่แตกต่างกัน 6 แหล่งที่อยู่อาศัย คือ 1. วัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งสถานที่ราชการ 2. วัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งวัด หรือศาสนสถาน 3. วัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งชุมชนแออัด 4. วัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งบันเทิง 5. วัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งธุรกิจ และ 6. วัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งชานเมือง/นอกเมือง หรืออื่น ๆ พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งต่างกันในพื้นที่ มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ในระดับปานกลางค่อนข้างระดับมาก โดยวินัยด้านจริยธรรม พบว่าวัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งวัด หรือศาสนสถาน มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุด รองลงมาเป็นวัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งธุรกิจ วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ พบว่าเป็นวัยรุ่นที่มีแหล่งที่อยู่อาศัยในแหล่งสถานที่ราชการ มีคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านนี้มากที่สุด และรองลงมาคือวัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งอื่น ๆ อีก 4 แหล่งที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากเกือบเท่ากัน ยกเว้นวัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งบันเทิง และวินัยทั้ง 2 ด้านนี้ พบว่าวัยรุ่นที่แหล่งที่อยู่อาศัยแหล่งบันเทิงมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้งสองด้านนี้ น้อยที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก โดยวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค พบว่าวัยรุ่นที่มีแหล่งที่อยู่อาศัยจากแหล่งธุรกิจ มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุด วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี พบว่าวัยรุ่นที่มีแหล่งที่อยู่อาศัยในแหล่งสถานที่ราชการ มีคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านนี้มากที่สุด รองลงมาซึ่งมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้เกือบเท่ากันคือวัยรุ่นที่มีที่อยู่อาศัยในแหล่งธุรกิจ และวินัยทั้ง 2 ด้านนี้ พบว่าวัยรุ่นที่แหล่งที่อยู่อาศัยแหล่งบันเทิงมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยทั้งสองด้านนี้ น้อยที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากแหล่งที่อยู่อาศัยต่างกัน กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ย

วินัยวัยรุ่นที่อาศัยในแหล่งต่างกันของวัยรุ่นในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1. 2.8 ตัวแปรสื่อที่วัยรุ่นติดตาม

ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับลักษณะของสื่อที่วัยรุ่นเลือกติดตามคือ 1. โทรทัศน์ 2. วิทยุ และ 3. หนังสือพิมพ์/วารสาร พบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีที่ติดตามสื่อลักษณะต่าง ๆ กัน มีระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านจริยธรรม วินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ในระดับปานกลาง ค่อนข้างระดับมาก โดยวินัยด้านจริยธรรม พบว่าวัยรุ่นที่มีที่ติดตามสื่อหนังสือพิมพ์/วารสาร และสื่อโทรทัศน์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุด ตามลำดับ และมีระดับคะแนนเฉลี่ยที่เกือบเท่ากัน ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้น้อยที่สุด คือวัยรุ่นที่ติดตามสื่อจากวิทยุ ส่วนวินัยด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ พบว่าเป็นวัยรุ่นที่ติดตามสื่อวิทยุมีคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยด้านนี้มากที่สุด ระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยน้อยที่สุดพบว่าเป็นวัยรุ่นที่ติดตามสื่อโทรทัศน์ และสื่อจากหนังสือพิมพ์/วารสาร ตามลำดับ

ระดับคะแนนเฉลี่ยของวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และวินัยด้านการเป็นพลเมืองดี ของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง เกือบถึงระดับมาก โดยวินัยด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค พบว่าวัยรุ่นที่ติดตามสื่อโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์/วารสาร มีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้มากที่สุด ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยวินัยน้อยที่สุดด้านพบว่าเป็นวัยรุ่นที่ติดตามสื่อจากวิทยุ วินัยด้านการเป็นพลเมืองดี พบว่าวัยรุ่นที่ติดตามสื่อจากทั้ง 3 ลักษณะมีระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยด้านนี้เกือบเท่ากัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากลักษณะสื่อที่วัยรุ่นที่วัยรุ่นเลือกติดตามในปัจจุบันนี้ กับวินัยทั้ง 4 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยวินัยวัยรุ่นที่ติดตามจากสื่อลักษณะต่างกัน 3 ลักษณะของวัยรุ่นในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ข้อเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็น

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นลักษณะวินัยวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทั้ง 4 ด้าน ทั้งทางด้านจริยธรรม ทางด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโยชน์ ทางด้านการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และสุดท้ายด้านการเป็นพลเมืองดี วัยรุ่นในปัจจุบันกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาจำนวนการปฏิบัติตนในเรื่องของการมีวินัยในด้านต่าง ๆ พบว่าจำนวนวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะถือปฏิบัติวินัยในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างอยู่ในระดับดีในหลายด้าน แต่ก็ยังมีจำนวนวัยรุ่นอีกส่วนมากเช่นกันที่มีถือปฏิบัติวินัยโดยไม่เคร่งครัดเท่าที่ควรนักกับวินัยปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน เช่น การถือปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางศาสนาอย่างไม่เคร่งครัดจนละเลยการปฏิบัติ การที่วัยรุ่นชายหญิงอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงานถือว่าไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การเห็นประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญกว่าส่วนรวมในสังคมปัจจุบัน การรักษาสิ่งแวดล้อมวัยรุ่นคิดคำนึงว่าตัวเองคนเดียวคงช่วยแก้ไขไม่ได้ การไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเองในการเดินทาง การปฏิบัติผิดกฎระเบียบถือเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมปัจจุบัน เป็นต้น จากลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวที่ยกมาเกิดขึ้นเพราะสาเหตุการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบัน การลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติที่แพร่กระจายเข้ามาทางสื่อเกือบทุกแขนงในประเทศอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันโดยคิดกันว่ามีเหมาะสม ไม่คำนึงถึงสิ่งสืบทอดหรือสิ่งปฏิบัติในความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นไทยของตัวเองที่เคยปฏิบัติมานานแต่โบราณกาล หรืออาจจะมองว่าเอกลักษณ์ของไทยนั้นเข้าไม่ได้กับยุคสังคมปัจจุบันแล้ว ล้าสมัย และนอกจากนี้บิดามารดาในครอบครัวที่ไม่มีเวลาให้กับลูกมาก เด็กโดยเฉพาะวัยรุ่นก็จะขาดคนให้คำแนะนำและแนวทางปฏิบัติ วัยรุ่นส่วนใหญ่จะเข้าหากลุ่มเพื่อนและปฏิบัติกันเองตามลักษณะที่กลุ่มยอมรับเพียงเท่านั้นซึ่งบางครั้งพฤติกรรมวัยรุ่นอาจจะขัดกับสังคม สร้างปัญหาให้กับสังคม

ดังนั้นการสร้างวินัยให้เกิดแก่วัยรุ่นในเรื่องดังกล่าวที่ยกตัวอย่างมา หรือการช่วยแก้ปัญหาวินัยวัยรุ่นที่เห็นว่าไม่เหมาะสมในสังคม จึงเป็นสิ่งทีสร้างสังคมให้เกิดระเบียบ ได้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยให้คงอยู่สืบไป และไม่เกิดปัญหาอื่น ในสังคมไทยตามมา

2. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ในแต่ละระดับการศึกษา ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน วินัยของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้านก็จะแตกต่างกัน ในแต่ละระดับการศึกษาอย่างเห็นได้ชัด(มีนัยสำคัญทางสถิติ) และยังพบว่ายิ่งระดับการศึกษาของวัยรุ่นสูงมากเท่าใด วัยรุ่นที่จะโตเป็นผู้ใหญ่และอยู่ในระบบการศึกษาที่เป็นไปตามขั้นตอนก็จะมีวินัยดีมากขึ้นด้วย ซึ่งถือว่าระบบการศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบันได้สอนการเป็นคนมีวินัยให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย ทำให้วัยรุ่นมีวินัยดีขึ้น แต่บุคคลากรที่หน้าที่เกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาไทยก็คงต้องคอยติดตามการการเปลี่ยนแปลงสังคมนี้อยู่เสมอเพื่อจะได้จัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวดำเนินชีวิตของคนในสังคม

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับค่าคะแนนเฉลี่ยการมีวินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเกือบไปถึงระดับมาก ถือว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวินัยอยู่ในระดับดี ถ้าวัยรุ่นในปัจจุบันมีระดับคะแนนเฉลี่ยที่มากขึ้นก็เป็นสิ่งสร้างสังคมให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น

4. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรลักษณะครอบครัวของวัยรุ่น ซึ่งเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุด และสำคัญที่สุดของสังคม น่าจะมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวินัยวัยรุ่นอยู่พอสมควร แม้ว่าผลงานวิจัยนี้ออกมาเกี่ยวกับวินัยทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่นกับลักษณะครอบครัวดังที่สรุป แต่น่าจะมีการศึกษากันให้ลึกซึ้งอีกครั้งในเรื่องของตัวแปรลักษณะครอบครัววัยรุ่นที่อาศัย ซึ่งอาจมีการศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของครอบครัววัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยคาดว่ารูปแบบการวิจัยดังกล่าวอาจจะได้ผลสรุปในแนวทางที่น่าสนใจ โดยที่ผลงานวิจัยครั้งนี้อาจเป็นสมมติฐานการดำเนินงานวิจัยในครั้งต่อไปได้

5. จากการวิจัยครั้งนั้นนอกจากวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างจะได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดีแล้ว ยังมีผู้ปกครองวัยรุ่นที่ได้สนทนากับกลุ่มผู้วิจัยที่ได้เดินทางไปเก็บข้อมูลยังจังหวัดต่าง ๆ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าที่วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำลัง

ประสบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ซึ่งนอกเหนือจาก
การที่จะมีการศึกษาเรื่องของวินัยวัยรุ่นแล้ว ควรมีการศึกษาปัญหาเรื่องยาเสพติด และแนว
ทางแก้ไขปัญหายาเสพติด ในวัยรุ่นเมืองใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเรื่องเร
ดร้อนอีกเรื่องด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสาร

- กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์, ประชากรและการพัฒนาในประเทศไทย, รายงานระดับชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2538, 81 หน้า.
- คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการวิจัย และพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย, การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย; รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตร แห่งประเทศไทย, 185.
- คณะกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยมของกลุ่มวิชาการ, คู่มือปลูกฝังค่านิยม, 2526, 216 หน้า.
- คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี, การศึกษาแผนลงทุนจังหวัดอุบลราชธานี, คอมมูนิตี้ เอนไวรอนเมนทัล ดีเวลอปเมนต์ บริษัท, พฤษภาคม 2537.
- สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, แผนแม่บท โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2538-2540, กระทรวงศึกษาธิการ; 2537, 80 หน้า.
- ปราณี งามสุด, ผศ. จิตวิทยาวัยรุ่น, บุรพาสาน, 2528, 91 หน้า.
- รัชนีกร เศรษฐ์, รศ. โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย, ไทยวัฒนาพานิช, 2532: 198 หน้า.
- สุจินต์ ปริษามารถ, สุขภาพจิตเบื้องต้น, ภาควิชาสุขภาพจิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, มกราคม, 2535, 897 หน้า.
- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมวุฒิสภา, ผลกระทบจากความเสื่อมโทรมจากสิ่งแวดล้อมต่อทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพชีวิตในชนบท และเมือง, รายงานผลการพิจารณาศึกษามลกระทบจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมต่อทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพชีวิต, กองธรรมาธิการ, สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, 2537: 196 หน้า.
- ขงยุทธ ขจรธรรม, การเปลี่ยนแปลงระบบอาหารและความมั่นคงทางอาหารเบื้องต้น, พฤติกรรมสุขภาพ, รายงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ ศูนย์ประสานงานทางกายภาพและสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ; 2535, 432 หน้า.
- วีระ ไชยศรีสุข, ผศ. ดร., สุขภาพจิต, แสงศิลป์การพิมพ์, 2533: 206 หน้า.

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์ และประนอม รอดคำดี, ความรู้จักคุณธรรม, รวบรวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา เล่มที่ 7, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534:281 หน้า.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สถิติประชากรเด็กและเยาวชน ปี 2536 และปี 2537, สิงหาคม, 2538, 166 หน้า.

_____ "วินัย: เรื่องใหญ่กว่าที่คิด", พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต), วารสารพุทธธรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพุทธธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, พฤศจิกายน 2538.

_____ "การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศพฤติกรรมการบริโภค และภาวะโภชนาการ", วัลย์ทิพย์ สาขลวิจารย์, ผศ., วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, กันยายน-ธันวาคม 2538

_____ "สถิติ รายไตรมาส" วารสาร, สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสถิติแห่งชาติ, มิถุนายน 2537, หน้า 17.

งานวิจัยและงานวิทยานิพนธ์

จำนงรักษ์ อุดมเศรษฐ์, ความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า, กรณีศึกษา สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย บทความวิทยานิพนธ์, 2529, หน้า 579.

จรียา ตนุวัศ, ลักษณะทางสังคมของผู้ป่วยโรคประสาท: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยนอกใหม่โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531, 101 หน้า.

จินตนา ศรีบุญกุล, พฤติกรรมกาถึงขยะของประชาชนในพื้นที่ชั้นในกรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย บทความวิทยานิพนธ์, 2536, หน้า 359

จิราพร เชาว์ประยูร, วิจัยรุ่นดิสโกเฮด:ทัศนคติของกลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530, 290 หน้า.

จุไรศรี โกศา, ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจำจังหวัดร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, พฤษภาคม 2537, 139 หน้า.

ณงนุช โรจนเลิศ, การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง ของนักเรียนวัยรุ่น, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, บัณฑิตวิทยาลัย บทความวิทยานิพนธ์, 2532, หน้า 202-203.

นิรมล เป็ลียนเจริญ, การใช้กัญชาและสารระเหยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร การเรียน
รู้ทางสังคม, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530, 205 หน้า.

มจรุส ชำนาญทัศน์, ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปริสธรรมของ
บุตรวัยรุ่น กับความประพฤติตามหลักสัปปริสธรรม ของมารดาตามหลักการรับรู้ของบุตร, มหา
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตยาลัยวิทยานิพนธ์, 2532, หน้า 203.
ดวงกมล ดงเมือง, ผลกระทบทางครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2533, 141 หน้า.

ชัยยุทธ ตาผา, ปัจจัยของการขัดเกลาทางสังคมพ่อแม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์
ของวัยรุ่น, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534, 142 หน้า.

ชิดกมล สังข์ทอง, การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของวัยรุ่น, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตยาลัยวิทยานิพนธ์, 2535, หน้า 361.

ปิ่นสูงวรรณ เตสยานนท์, การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดอด-
ออม การมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพ-
มหานคร, วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิน, ดร. และอ้อมเดือน สดมณี, ค่านิยมของชาวชนบทไทย: ค่านิยมทางวัตถุ
กับค่านิยมทางระเบียบประเพณี, รายงานเอกสารวิจัยฉบับที่ 35, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529: 104 หน้า.

ธารินี มิ่งวงศ์, การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชาย ที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่น
ชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตยาลัยวิทยานิพนธ์, 2532, หน้า 110-111.

ละอองทิพย์ พลาบุภาพ, สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อม
ต่างกัน, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตยาลัยวิทยา
นิพนธ์, 2532, หน้า 205.

เสาวนีย์ ตนะดุลย์, คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์;
บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตยาลัยวิทยานิพนธ์, 2532, หน้า 216-217.

สุเกษม อิงคินันท์, ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับการรับชมโทรทัศน์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย บทคัดย่อวิทยานิพนธ์, 2537, หน้า 339.

อรวิ รัตนประภาศรี, วัยรุ่นกับการสูบบุหรี่ศึกษากลุ่มเพื่อนเพื่อเพื่อนในเขตกรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532, 197 หน้า.

อรพินทร์ ชูชม, ผศ. และ อัจฉรา สุขารมณ, รศ., องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น, รายงานวิจัยฉบับที่ 48, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532:93 หน้า.

อุไร จักรตรีมงคล, การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ของวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในกรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย บทคัดย่อวิทยานิพนธ์, 2537, หน้า 318.

_____ "พลวัตของวัฒนธรรมบริโภคและรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในเขตมหานคร กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" ไทยรัฐ, 19 ธันวาคม 2538

เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ

Arthur T. Jersild, Judith S. Brook and David W. Brook., The Psychology of Adolescence, 3rd Edition, Macmillan Publishing Co., inc, 1978, 616 pages.

Jerome B. Duseck, Prentice Hall, Englewood Cliffs., Adolescent Development and Behavior, second edition, New Jersey, 1991.

W. Andrew Collins., Adolescents: Individual Development In a Changing Society, . Proceedings Asian Workshop., Child and Adolescent development., Feb 15- 24, 1982, page 187-194.

Joon Hee Park., The Emotional Characteristics of Children and Adolescent Students in Seoul, Korea., Proceedings Asian Workshop., Child and Adolescent development., Feb 15- 24, 1982, page 301-307.

Michael Stanton., Judgements and Moral Education in Adolescence, Proceedings Asian Workshop., Child and Adolescent development., Feb 15-24, 1982, page 125-131.

Puntip Bekanan Sivunnabod. Moral Cognition in Contemporary Thai Society Proceedings
16th Sixth Asian Workshop on Child and Adolescent, 1990, page 286-294.

Wanchai Chaiyasit, C. Wattanasophon and S. Suwanert & Staff Psychologists.,
Adolescents' Interests in Current Problems, Proceedings Asian Workshop, Child and
Adolescent development, Feb 15-24, 1982, page 244-249.

ภาคผนวก 1
แบบสอบถามเก็บข้อมูล

แบบสอบถาม เรื่อง

"วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม"

โดย

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ข้อชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง " วินัยของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม " โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความมีวินัยของวัยรุ่นในด้านจริยธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ประโยชน์ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค และด้านการเป็นพลเมืองดี กับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 หน้า แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวน

15 ข้อ

ตอนที่ 2 แนวคิดวินัยของวัยรุ่นในเรื่องต่าง ๆ

ก. เกี่ยวกับจริยธรรม

รวมทั้งหมด จำนวน

14 ข้อ

ข. เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ประโยชน์

รวมทั้งหมด จำนวน

10 ข้อ

ค. เกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

รวมทั้งหมด จำนวน

14 ข้อ

ง. เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี

รวมทั้งหมด จำนวน

10 ข้อ

ผู้วิจัย จึงขอความร่วมมือจากท่านได้ตอบข้อมูลที่สมบูรณ์ และตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพื่อเกิดประโยชน์ และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้สูงที่สุด และขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

พูนศักดิ์ ศิริไส้ม

ผู้วิจัย

เวลา ..... น. วันที่ ..... / ..... / 2553
ชื่อผู้สอบถาม ..... สถานที่ .....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง ขอความร่วมมือจากท่านได้ใส่เครื่องหมายขีดถูก ✓ ลงในช่องของคำถามหรือเติมข้อมูลลงในที่ว่าง
ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับท่านมากที่สุด

- ข้อ 1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
- ข้อ 2. อายุ _____ ปี 1. นิสิต/นักศึกษาระดับมัธยมศึกษา _____
- ข้อ 3. สถานภาพ 1. โสด 2. แต่งงาน
- ข้อ 4. การศึกษา
1. ป.6 หรือต่ำกว่า 2. ม.1 - ม.3
3. ม.4 - ม.6 4. วุฒิปวช.
5. วุฒิ ปวส./อนุปริญญา 6. ระดับปริญญาตรี
7. สูงกว่าปริญญาตรี
8. อื่น ๆ (ระบุ) _____
- ข้อ 5. อาชีพปัจจุบัน
1. กำลังศึกษา นักเรียน/นักศึกษา 2. ลูกจ้างหน่วยงานเอกชน
3. รับราชการ 4. รัฐวิสาหกิจ
5. อาชีพกึ่งกลางส่วนตัว 6. กติกรรม เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำนา ทำไร่ ทำสวน
7. อื่น ๆ (ระบุ) _____
- ข้อ 6. รายได้ต่อเดือน _____ บาท
- ข้อ 7. ขณะนี้ท่านพักอาศัยอยู่กับใคร
1. พักกับบิดาและมารดา 2. พักกับบิดาหรือมารดาคนเดียวคนหนึ่ง
3. พักกับญาติ พี่ หรือน้อง 4. พักอยู่กับเพื่อน
5. พักกับแฟน
6. อื่น ๆ (ระบุ) _____
- ข้อ 8. ที่พักอาศัยของท่านอยู่ในแหล่งใดให้ท่านระบุให้ชัดเจนเพียงแหล่งเดียวในข้อต่อไป
1. สถานที่ราชการ เช่น โรงเรียน ที่ว่าการ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ฯลฯ
2. วัด หรือศาสนสถาน
3. ในชุมชนแออัด มีจำนวนประชากรพลุกพล่าน
4. แหล่งบันเทิง เช่น มีโรงภาพยนตร์ โรงโกลบอล โรงละคร โรงแรม ฯลฯ
5. แหล่งธุรกิจ หมายถึงแหล่งที่เต็มไปด้วยร้านค้าที่ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก
6. อารามเมือง หรือนอกตัวเมือง
7. อื่น ๆ (ระบุ) _____
- ข้อ 9. ใช้จ่ายที่ท่านใช้จ่ายในแต่ละเดือนโดยเฉลี่ย _____ บาท
- ข้อ 10. งานอดิเรก ที่ท่านทำเสมอเมื่อท่านมีเวลาว่าง คือ
1. _____
2. _____
3. _____

ข้อ 11. แหล่งรับชมหรือแหล่งบันเทิงที่ท่านเคยไป ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

☐ 1. ดิสโกเธค	☐ 2. คาราโอเกะ
☐ 3. ผับ/บาร์	☐ 4. สถานที อบบ อบ นวด
☐ 5. สนามเกอร์คลับ	☐ 6. ไม่เคยไปเลย (ข้ามไปตอบข้อ 14)
☐ 7. อื่น ๆ (ระบุ) _____	

ข้อ 12. สาเหตุที่ท่านออกไปเที่ยวในทีรับชมและบันเทิงคือ

☐ 1. ท่านคิดว่าท่านเป็นผู้ใหญ่และเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวไม่ผิด
☐ 2. ท่านไปเที่ยวเพราะท่านมีเวลาว่างไม่ทราบจะไปที่ไหน
☐ 3. ท่านไปเพราะอยากรู้/อยากเห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคม
☐ 4. ท่านไปเพราะท่านต้องการความบันเทิง
☐ 5. ท่านไปเพราะท่านถูกชักชวนจากเพื่อน
☐ 6. อื่น ๆ (ระบุ) _____

ข้อ 13. จากข้อ 12. ในระยะเวลา 1 เดือนท่านไปบ่อยมากน้อยเพียงใด โปรดระบุ _____ ครั้ง

ข้อ 14. ปัญหาของท่านโดยส่วนใหญ่เมื่อท่านต้องการที่ปรึกษาท่านเลือกปรึกษาใคร

☐ 1. บิดา หรือมารดา	☐ 2. ญาติ พี่ หรือน้อง
☐ 3. ครู อาจารย์	☐ 4. เพื่อนสนิท
☐ 5. อื่น ๆ ระบุ _____	

ข้อ 15. สื่อที่ให้ข่าวสาร และความบันเทิง ที่ท่านคิดติดตามเป็นประจำ (เลือกเพียง 1 ข้อ)

☐ 1. โทรทัศน์	☐ 2. วิทยุ
☐ 3. หนังสือพิมพ์	☐ 4. วารสาร
☐ 5. อื่น ๆ ระบุ _____	
☐ 6. ไม่ได้สนใจติดตามเลย	

ตอนที่ 2 แนวคิดวินัยของวัยรุ่นต่อในเรื่องต่าง ๆ

คำชี้แจง ให้ท่านเติมข้อมูลหรือใส่เครื่องหมายจุดถูก ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

2.1 แนวคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการมีวินัยในเรื่อง จริยธรรม

1. ในฐานะท่านเป็นชาวพุทธคนหนึ่งท่านทำบุญ เช่น ตักบาตร เข้าวัดฟังธรรม เป็นต้น บ่อยเพียงใดในช่วง 1 เดือน

โปรดระบุ _____ ครั้ง (ถ้าท่านตอบว่าไม่เคยสักครั้ง ให้ข้ามไปทำข้อ 4)

2. โอกาสที่ท่านเลือกทำบุญ

☐ 1. วันสำคัญทางศาสนา เช่น วันพระ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา เป็นต้น
☐ 2. วันสำคัญของท่าน เช่น วันเกิด วันทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น
☐ 3. แลัวแต่โอกาสที่ท่านสะดวก
☐ 4. อื่น โปรดระบุ _____

3. เหตุผลที่ท่านทำบุญเพราะว่า

1. ทำแล้วท่านได้บุญ ท่านสบายใจ
2. เป็นการรักษาประเพณีไทยให้คงอยู่
3. ให้เกิดศรัทธาแก่ศรัทธา
4. ก้าวเพราะเชื่อถือ และนับถือในศาสนา
5. ท่านทำตามญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง
6. อื่นๆ โปรดระบุ _____

4. แนวความคิดของท่านที่เกี่ยวกับ จริยธรรม

เนื้อหาแนวความคิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. จริยธรรม และพุทธศาสนาช่วยให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข					
2. การนับถือศาสนาเหมาะสมสำหรับผู้มีปัญหาเท่านั้น					
3. ประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ออาสาฬหบูชา มาฆบูชา เป็นต้น ท่านถือปฏิบัติอยู่เสมอ					
4. การยึดถือศีลธรรม 5 ข้อ หรือ 8 ข้อ ในสังคมปัจจุบันไม่เหมาะสม					
5. อบายมุข เช่น ต้มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน ถือเป็นสิ่งที่ไม่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมแล้ว					
6. การอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานของชายและหญิงในสังคมปัจจุบัน ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อบรรณนิยมไทยต่อไปอีกแล้ว					
7. การมีทรัพย์สินมากมายไม่สามารถสร้างความสุขได้มากกว่าการยึดถือในหลักพุทธศาสนา					
8. การบวชพระของชายไทยในสังคมปัจจุบันยังเป็นสิ่งที่ควรยึดถือปฏิบัติต่อไป					
9. การประกอบอาชีพที่ใช้สติปัญญานั้นถือได้ว่าเป็นอาชีพที่สูง กว่าอาชีพที่ใช้แรงงาน					
10. ความกตัญญู กตเวทิต สอนิดา มารดา เป็นหน้าที่อันดับแรกของลูกทุกคน					

2.2 แนวคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการมีวินัยในเรื่อง สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขประโยชน์

เนื้อหาแนวความคิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านเห็นแก่กระดากเพียงเงินเดียวลงบนพื้น ไม่ถือว่าคุณได้สร้างปัญหาแก่สังคมของจำนวนขยะ					

เนื้อหาแนวความคิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การใช้ไม้และไฟฟ้าโดยไม่รู้จักประหยัคอาจจะเสียค่าใช้จ่ายมาก และทำให้เกิดทรัพยากรเหล่านี้นหมดไป					
3. ในสังคมที่เร่งรีบ การปฏิบัติผิดกฎหมายบางอย่างก็อาจไม่เป็นอะไร					
4. แม่น้ำลำคลองเน่าเสีย ป่าไม้ถูกทำลาย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต้องรีบแก้ไข ท่านคนเดียวคงช่วยไม่ได้					
5. การทำลายป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง รวมถึงสัตว์ป่า มีผลกระทบต่อตัวท่านโดยตรง					
6. การสูบบุหรี่ในสังคมไม่ถือเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทางสังคม					
7. ลวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ ถนน เป็นต้น ถือเป็นสมบัติของสังคม และตัวท่านเองด้วย					
8. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้หมดไป และเกิดประโยชน์ โดยไม่มีการสร้างทดแทน ถือว่าเป็นการทำลายทรัพยากร					
9. ค่านิยมความต้องการวัตถุเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย เป็นปัจจัยทำลายสิ่งแวดล้อม					
10. นโยบายการแก้ไขปัญหาลิงแวดล้อมของรัฐบาลในทุกด้านที่พบเห็นตามสื่อต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งที่ตัวท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด					

2.3 แนวคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการมีวินัยในเรื่อง สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

1. เมื่อท่านไม่สบายท่านปฏิบัติตนโดย

- 1. ดูแลตัวเองได้โดยไม่ต้องปรึกษาแพทย์
- 2. รีบไปพบแพทย์โดยทันที
- 3. ปรึกษาคณะอื่นก่อน จึงจะไปพบแพทย์
- 4. รอจนอาการที่ไม่สบายเป็นมากจึงตัดสินใจไปพบแพทย์
- 5. อื่น ๆ โปรดระบุ _____

2. การใช้บริการรักษาพยาบาลท่านพิจารณาถึง

- 1. การบริการรักษาที่รวดเร็วเป็นอันดับแรก รองลงมาคือเรื่องราคาค่ารักษาพยาบาล
- 2. ศึกษาราคาค่ารักษาพยาบาลที่ถูกเป็นอันดับแรก รองลงมาคือเรื่องของการบริการรักษา
- 3. ใกล้แหล่งที่อยู่ของท่านเป็นอันดับแรก
- 4. อื่น ๆ โปรดระบุ _____

3. การเลือกบริโภคอาหารที่ท่านพิจารณาถึง

1. คุณภาพอาหารเป็นอันดับแรก รองลงมาคือค่าบริการสะดวกรวดเร็ว และราคา

2. การบริการสะดวกรวดเร็วเป็นอันดับแรก รองลงมาคือคุณภาพอาหาร และราคา

3. ราคาดีถูกเป็นอันดับแรก รองลงมาคือบริการที่สะดวกรวดเร็ว และคุณภาพ

4. สถานที่ทันสมัย และหรูหรา

5. อื่น ๆ โปรดระบุ _____

4. แนวความคิดของท่านที่เกี่ยวกับ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค

เนื้อหาแนวความคิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสูบบุหรี่ หรือดื่มสุรา เป็นสาเหตุของการเกิดโรคต่าง ๆ ได้					
2. เมื่อคนใกล้ชิดท่านเป็นโรคติดต่อ ท่านระมัดระวังและป้องกันตัวเอง					
3. ท่านออกกำลังกายท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และสุขภาพจิตดี					
4. ท่านมีความเห็นว่าโครงการสวมหมวกกันน็อคของรัฐบาลไม่เหมาะสม					
5. เมื่อท่านรู้สึกไม่สบายท่านซื้อยารับประทานได้ด้วยตัวเองซึ่งไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์					
6. ท่านไม่สบายท่านดูแลตัวเอง ท่านเองไม่มีหน้าที่ ที่ท่านต้องป้องกันการแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นด้วย					
7. ท่านคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้พาหนะ เช่น คาดเข็มขัดนิรภัย สวมหมวกกันน็อค เป็นต้น ทุกครั้งที่เดินทาง					
8. ยารักษาโรคหายากหรือหายาก เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาใช้บ้างในบางโอกาสจำเป็นในสังคมปัจจุบัน เพราะถึงแม้จะคิดแต่ก็สามารถรักษาได้					
9. การติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานด้านการรักษาพยาบาล และไม่ใชหน้าที่ของท่านที่ต้องเกี่ยวข้อง					
10. ท่านป้องกันไม่ให้ติดโรคเอดส์ได้โดยไม่ต้องสวมใส่ถุงยางเพศ และให้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น					

2.4 แนวคิดวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการมีวินัยในเรื่อง การเป็นพลเมืองดี

เนื้อหาแนวความคิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สังคมปัจจุบันสิทธิของคนเท่าเทียมกันชายไม่จำเป็นต้องเสียสละให้สภาพสตรีอีกต่อไปแล้ว					
2. การรับผิดชอบหน้าที่ที่การทำงานถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคน					
3. อาชีพให้ที่ดีในสังคมปัจจุบันคืออาชีพที่ได้ค่าจ้างสูง					
4. ท่านเป็นผู้ใหญ่พอที่จะสามารถตัดสินใจทำในสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตัวท่านเอง ในสังคม					

เนื้อหาแนวความคิด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ท่านมีโอกาสที่จะแสดงประโยชน์ให้กับตัวเอง โดยคนอื่นไม่ทราบ เพียงหนึ่งครั้ง หรือสองครั้งคงไม่เป็นเรื่อง					
6. การเข้าแถวเพื่อขอเข้ารับบริการในสถานที่ต่าง ๆ ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เข้าได้กับสถานการณ์สังคมปัจจุบัน					
7. มาตรการของรัฐ เช่น ให้ข้ามถนนเบี่ยงทางม้าลาย สะพานลอย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด					
8. การบริจาคโลหิต การให้การช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ ถือเป็นหน้าที่ที่ท่านสามารถช่วยเหลือได้					
9. ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ควรให้ความเคารพ และให้การเอื้อสละ					
10. การให้ความเคารพคนในสังคม คือเคารพผู้ที่สร้างประโยชน์ให้กับตัวเราเท่านั้น					

จบกรเก็บข้อมูล @@@@

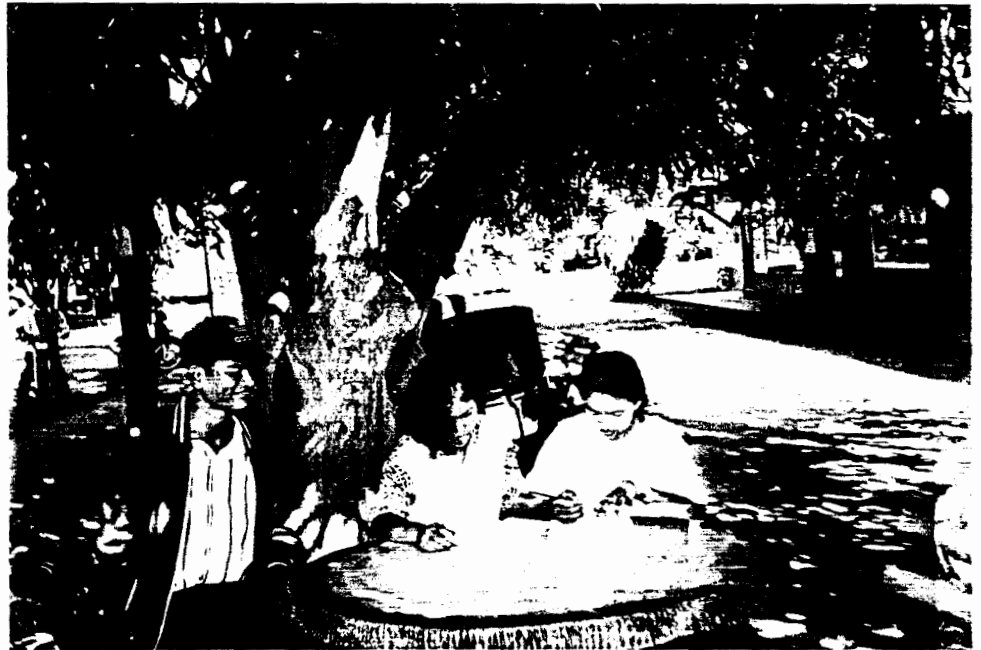
ภาคผนวก 2 ภาพการเดินทางไปเก็บข้อมูลยังต่างจังหวัด

หัวหน้าโครงการ นายพูนศักดิ์ ศิริโสม และผู้ช่วยวิจัยอีกหนึ่งคน

① คณะผู้ช่ายวิจัยที่จังหวัดอุบลราชธานี

② ผู้ช่ายวิจัยอีกหนึ่งคนกำลังรจวนข้อมูลจาก
จ่ยร่น 2 คน ที่ จ.อุบลราชธานี

③ เก็บข้อมูลวัยรุ่นที่ย่านชุมชนใจกลาง จ.ขอนแก่น

④ ที่ จ. นครราชสีมา บันทึกภาพเตรียมพร้อม
ก่อนปฏิบัติหน้าที่

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย

นายพูนศักดิ์ ศิริโสม

การศึกษา

-ปริญญาตรี

การศึกษابัณฑิต (กศ.บ.) วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

-ปริญญาโท

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สถิติประยุกต์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตำแหน่ง

อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงาน

ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถาบันราชภัฏมหาสารคาม

*****